

TERRA

2021
JAARVERSLAG

JAARVERSLAG 2021 - TERRA

Inhoud

Deel 1 Bestuursverslag	3	5. Leven lang ontwikkelen	48	Bijlagen	80
Voorwoord College van Bestuur/Regiodirectie	3	5.1 Invulling	49	Bijlage A Kwantitatieve gegevens	81
Kengetallen 2021	5	5.2 Professionalisering	49	Bijlage B Opleidingsaanbod Terra MBO 2021-2022	89
Tijdslijn	6	5.3 Medewerkers	50	Bijlage C Overzicht keuzedelen Terra MBO 2021-2022	90
1. Organisatie	7	6. Bedrijfsvoering	53	Bijlage D Overzicht validering exameninstrumenten Terra MBO	92
1.1 Terra	8	6.1 Onderwijsondersteuning	54	Bijlage E Verdeling NPO-middelen Terra MBO	94
1.2 Identiteit, missie, visie en besturingsfilosofie	9	6.2 Huisvesting	54	Bijlage F (Neuen)functies van bestuurders en toezichthouders per 31 december 2021	95
1.3 Strategische beleidsdoelen	10	6.3 Informatisering en automatisering	55	Bijlage G Instellings- en vestigingsgegevens per 31 december 2021	96
1.4 Governance	12	6.4 Arbo en veiligheid	56	Bijlage H Lijst met afkortingen en verklaringen	97
1.5 Toezicht en medezeggenschap	13	6.5 Inkoop en contractbeheer	56	Deel 2	98
1.6 Overige ontwikkelingen governance	19	6.6 Informatiebeveiliging en privacy	57	Jaarrekening	
2. Goed groen onderwijs	20	7. Financiën	58	Deel 3	136
2.1 Covid-19	21	7.1 Toelichting jaarrekening	59	Overige gegevens	
2.2 Onderwijsontwikkelingen vo	22	7.2 Begroting 2022	64		
2.3 Onderwijsontwikkelingen mbo	24	7.3 Continuïteit	66		
2.4 Examinering	35	7.4 Risicoanalyse	72		
3. Wij doen er toe in de regio	38	7.5 Treasury	75		
3.1 Regionale verankering	39	7.6 Allocatie van middelen naar schoolniveau	77		
3.2 Ontwikkelingen/projecten	40	7.7 Helderheid in de bekostiging BVE	78		
3.3 Internationalisering	42				
4. Naar een kwaliteitscultuur	43				
4.1 Kwaliteitsbeleid	44				
4.2 Kwaliteit van het onderwijs	45				
4.3 Klachten	47				

VOORWOORD COLLEGE VAN BESTUUR EN REGIODIRECTIE

Voor u ligt het jaarverslag van Terra met daarin onze inhoudelijke en financiële verantwoording over het jaar 2021. De opzet van ons jaarverslag sluit aan bij de vier pijlers van ons strategisch beleid. Het jaarverslag inclusief de jaarrekening is goedgekeurd door de Raad van Toezicht en definitief vastgesteld door het College van Bestuur op 23 juni 2022.

Wij leveren dit verslag op in een periode waarin de coronamaatregelen gelukkig geen beperking meer vormen voor ons onderwijs. Het jaar 2021 zijn we gestart in een lockdown en wat was het fijn dat de scholen vanaf 1 maart weer open konden en we onze leerlingen en studenten weer konden ontmoeten. Dit neemt niet weg dat het een jaar met vele uitdagingen was, waarbij het soms lastig was het onderwijs draaiende te houden door de beperkte bezetting als gevolg van coronabesmettingen. Ook golden nog beperkingen voor veel activiteiten maar gelukkig hebben we later in het jaar toch veel leuke dingen kunnen organiseren. Met trots kijken we terug op een jaar waarin de onderwijsteams en ondersteuning zich weer volop en met een enorme veerkracht hebben ingezet om zo goed mogelijk onderwijs aan onze leerlingen en studenten te verzorgen.

Op weg naar duurzaam betekenisvol groen onderwijs in onze regio

Vanuit onze ambitie om duurzaam betekenisvol groen onderwijs te bieden in onze regio hebben we zowel in ons mbo als

vo verder uitvoering gegeven aan onze plannen. Daarmee bouwen we aan een solide toekomst. Een toekomst waarin wij zorgen voor goed groen onderwijs voor de wereld van morgen. Deze ambitie maakt ook dat wij onszelf de vraag hebben gesteld of wij dit kunnen realiseren als zelfstandige onderwijsstichting of dat wij er goed aan doen om een samenwerking aan te gaan met één of meerdere andere onderwijsinstellingen. Vanuit deze vraagstelling zijn we gestart met het uitvoeren van een strategische verkenning naar de toekomst van Terra.

Organisatie

Vanaf het schooljaar 2020-2021 wordt de regiodirectie gevormd door twee regiodirecteuren, op specifieke thema's ondersteund door een aantal programmadirecteuren die tijdelijk zijn aangesteld. Onderwijsgroep Noord waarvan Terra deel uitmaakt, is in beweging. De onderwijsstichtingen gaan naar zelfstandigheid met een eigen bestuur. Eind 2021 is een eerste schets gemaakt van het toekomstbeeld dat dit jaar verder wordt uitgewerkt. Vanaf 1 januari 2022 zijn

de regiodirecteuren in de ontwikkeling naar een autonome onderwijsstichting gedelegeerd bestuurder.

Omdat de organiseerbaarheid van ons mbo steeds lastiger werd en de kwaliteit van het onderwijs daardoor onder druk kwam te staan, was een ingrijpend herontwerp nodig. De kanteling waarbij het onderwijs niet langer is georganiseerd op het niveau van de vestigingen maar op basis van kwalificatiedossiers, is met ingang van het schooljaar 2021-2022 een feit. Dit levert een doelmatiger portfolio op en verlegt het zwaartepunt in de aansturing van het onderwijs van de vestiging naar het vakgebied.

Kwaliteit

In het afgelopen jaar is vanuit het programma Goed Groen VO en de Kwaliteitsagenda MBO planmatig verder gewerkt aan de verdere ontwikkeling van de kwaliteit van ons onderwijs en het versterken van de kwaliteitscultuur. Met het optimaliseren van de kwaliteitszorginstrumenten en de verantwoordingscyclus staat de 'harde kant' van de kwaliteitszorg.

Het is mooi om te zien dat er daarnaast bewust wordt gewerkt aan het kwaliteitsdenken. Het onderwerp staat regelmatig op de agenda van de teams en het gesprek hierover wordt samen gevoerd.

Regionale verankering en Leven Lang ontwikkelen

Groene kennis en kunde zal altijd essentieel blijven voor een gezonde economie. Door steeds in gesprek te zijn met onze partners, samen op te leiden en te innoveren, versterken we de regio. Onze ambities zijn erop gericht om leren op een duurzame manier in onze organisatie te verankeren.

Daarbij willen we een sterke regionale partner zijn waarbij we samen met andere onderwijsinstellingen en stakeholders bovenop de innovatieve ontwikkelingen zitten waar de groene sector nu en in de toekomst mee te maken heeft. We kijken goed naar de kansen in de markt en koppelen dit aan de (onderwijs)ontwikkelingen. Daarnaast verkennen we samenwerkingen met andere onderwijsinstellingen om tot cross-overs te komen.

Doorkijk

Met de uitvoering van onze plannen en het verder uitvoering geven aan de strategische verkenning, werken we in 2022 verder aan het duurzaam en toekomstbestendig maken van ons groene onderwijs. Steeds met hetzelfde doel voor ogen: onze leerlingen en studenten door betekenisvol groen onderwijs succesvol laten zijn in de samenleving, in het vervolgonderwijs en in het beroep van hun keuze. Altijd gemeenschappelijk versterkend in de verbinding tussen onderwijs, overheid en bedrijfsleven.

Groningen, 23 juni 2022

Gerharda Tamminga, voorzitter en Bas Nix, lid a.i.
College van Bestuur

Erna Daling en Trijnie Vos
Regiodirectie

N.B. Daar waar in het jaardocument sprake is van herhaling, is dit functioneel doordat de betreffende informatie gezien de context op meerdere plekken relevant is.

KENGETALLEN 2021

Kengetallen overzicht Terra 2021

Medewerkers

Aantal medewerkers

758

Aantal FTE

537,5

Vast/Tijdelijk contract

Vast: 408,82

Tijdelijk: 128,71

Verhouding man/vrouw

324 mannen

434 vrouwen

Gemid. Ziekteverzuim

6,4%

Medewerkersteurendenheid

6,6

Leerlingen/Studenten

Aantal leerlingen VO
VMBO (incl. LWOO)
PrO

3464
149

Aantal studenten MBO
BOL
BBL

1433
351

VSV - MBO

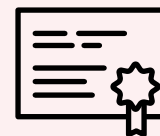
4%

Diplomaresultaten MBO

71,9%

Slagingspercentage VO

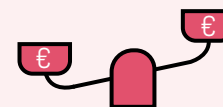
99,7%

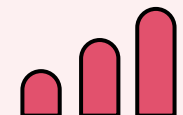
Middelen

Solvabiliteit 0,58 = ——— x

Liquiditeit 1,10

Rentabiliteit 0,03

TIJDLIJN 2021

Jaaroverzicht

JANUARI

Sportgebouw Meppel ontvangt hoogst haalbare energielabel.

impactprijs
groen onderwijs
2021

FEBRUARI

Het studenten team van de opleiding Food, Life & Innovation van Terra nomineert zich voor de Groen Impactprijs 2021 met het Boekweitproject FLI.

MAART

Vanuit het samenwerkingsplatform de GroeneHotspot, organiseren Terra, Aeres en het bedrijfsleven in maart de laatste online Meet & Greet van de 2021 serie.

APRIL

Nieuwe tuin- en parkmachines voor Terra Oldekerk, afkomstig van Landbouwmecanisatiebedrijf Bakker Ulrum (Bakker Ulrum LMB BV). Aangeschaft door de onderwijsregeling van Husquarna. Leerlingen zijn super gemotiveerd om met deze nieuwe, moderne machines te gaan werken.

JULI

Terra Assen doet mee met het NK tegelwippen om meer groen te creëren, het water beter op te vangen én hittestress in steden te voorkomen.

JUNI

Terra organiseert een online webinar voor medewerkers, studenten, ouders en andere belangstellenden onder de naam: Terra Doet & Ontmoet. Als gastspreker is antropologe Jitke Kramer uitgenodigd.

MEI

Winsum krijgt groene vlag, hoogste onderscheiding binnen Eco-schools.

SEPTEMBER

Weerman Reinier van den Berg geeft presentatie tijdens Groen Festival op SuikerTerrein voor docenten VO en MBO.

AUGUSTUS

Nieuwe samenwerking TerraStart, Afeer en de Heemtuin in Muntendam.

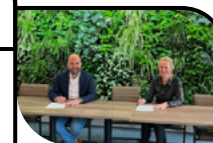
OKTOBER

Terra Wolvega krijgt bezoek van Nyk de Vries, dichter, schrijver en muzikant met Friese roots.

NOVEMBER

29 november Terra en IVN ondertekenen samenwerkingscontract.

DECEMBER

23 december Terra en Drenthe College bieden gezamenlijk een Entree-onderwijs traject aan in Meppel.

TERRA

1

ORGANISATIE

1.1 TERRA

1.2 IDENTITEIT, MISSIE, VISIE EN
BESTURINGSFILOSOFIE

1.3 STRATEGISCHE
BELEIDSDOELEN

1.4 GOVERNANCE

1.5 TOEZICHT EN
MEDEZEGGENSCHAP

1.6 OVERIGE ONTWIKKELINGEN
GOVERNANCE

ORGANISATIE

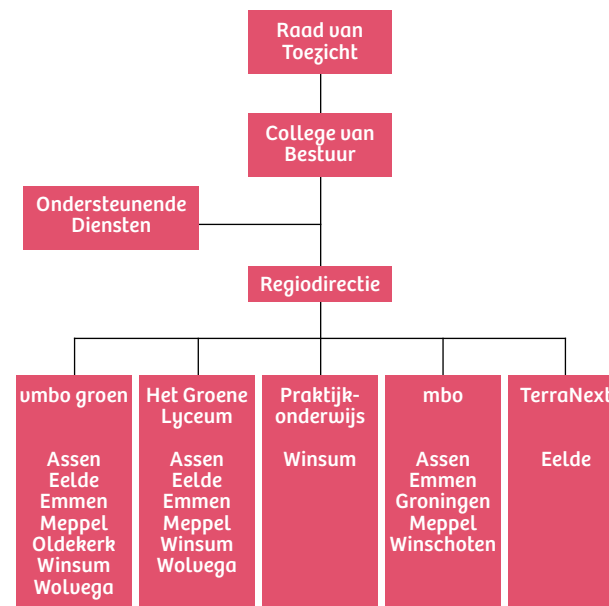
1.1 Terra

Terra is een opleidingscentrum voor onderwijs in een groene context. Wij bieden jongeren en volwassenen opleidingen die bijdragen aan de wereld van morgen, met de focus op plant, dier, voeding, gezondheid, natuur, milieu en leefomgeving. Al onze opleidingen - praktijkonderwijs, umbo-groen, het Groene Lyceum, mbo-opleidingen en volwassenenonderwijs - zijn erop gericht onze leerlingen en studenten bewust, bekwaam en betekenisvol te laten worden.

Terra heeft twaalf vestigingen in de provincies Groningen, Friesland en Drenthe. Mbo-opleidingen worden aangeboden in Assen, Emmen, Groningen, Meppel en Winschoten, umbo-groen-opleidingen in Assen, Eelde, Emmen, Meppel, Oldekerk, Winsum en Wolvlega. Het Groene Lyceum wordt aangeboden in Assen, Eelde, Emmen, Meppel, Winsum en Wolvlega. Praktijkonderwijs wordt aangeboden in Winsum. Het volwassenenonderwijs (TerraNext), wordt geregisseerd vanuit Eelde en verzorgd op één van onze vestigingen of bij een bedrijf of instelling 'in company'.

Terra maakt samen met het Dollard College (tot 1 januari 2022) en rsg de Borgen deel uit van Onderwijsgroep Noord.

Organogram

Regiodirectie Terra

De regiodirectie van Terra bestond in 2021 uit twee leden:

Erna Daling	regiodirecteur Emmen uo/mbo, Meppel mbo/vo en Wolvlega uo.
Trijnie Vos	regiodirecteur Groningen mbo, Assen uo/mbo, Eelde uo, Oldekerk uo, Winsum uo en TerraNext.

Met de implementatie van de kanteling in het mbo vanaf het schooljaar 2021/2022 zijn de portefeuilles herverdeeld op basis van de onderwijssoort: Erna Daling mbo en Trijnie Vos uo.

Besturing Terra en teamgecentreerd organiseren

Besturing

De leiding van Terra wordt gevormd door een directie die collectief en integraal verantwoordelijk is voor de aansturing van Terra en aanspreekbaar is voor het College van Bestuur. De bedrijfsvoeringsportefeuilles zijn onder de beide directeuren verdeeld, daarnaast heeft één directeur het uo en de ander het mbo in portefeuille. Voor specifieke thema's zijn programmadirecteuren aangesteld. Deze programma-

directeuren zijn voor een tijdelijke periode aangesteld en hebben een opdracht gekregen waarvoor zij resultaat-verantwoordelijk zijn.

Door op deze manier de taken en verantwoordelijkheden anders te organiseren en te beleggen, is de besturing adequater ingericht. Het aantal regiodirecteuren is in het afgelopen jaar teruggebracht naar twee. Hierbij hebben we vastgehouden aan een teamgecentreerde organisatie met gedeeld eigenaarschap c.q. leiderschap.

Teamgecentreerd organiseren

Wij werken binnen Terra teamgecentreerd. Onderwijs- en vakgroepteam hebben binnen Terra de grootste invloed op de kwaliteit van het primaire onderwijsproces. De organisatiestructuur en de aanwezige ondersteunende rollen zoals de kwaliteitszorgcommissies op de vestigingen, het onderwijsondersteunend personeel en het management faciliteren en ondersteunen het kwaliteitsgericht werken in deze teams. De teams nemen op hun beurt regie en verantwoordelijkheid voor het leerproces en de onderwijsresultaten binnen het eigen team. Het team ervaart eigenaarschap door eigen doelen te stellen en afspraken te maken.

1.2 Identiteit, missie, visie en besturingsfilosofie

Identiteit

In 2013 hebben het College van Bestuur, de directeuren en de coördinerend bestuursadviseurs de identiteit van Onderwijsgroep Noord besproken. Deze identiteit is het vertrekpunt voor de identiteit van Terra, die in mei 2014 is vastgesteld en vastgelegd in een zogenaamd identiteitsbewijs. Kort samengevat houdt dit in:

- we zijn bewust, bekwaam en betekenisvol;
- we willen mensen laten ontdekken wat belangrijk en waardevol voor hen is;
- we 'zien' mensen;
- we verbinden ons aan onze belanghebbenden;
- we zoeken anderen op en stellen hun belang voorop;
- we zijn bewust persoonlijk: elkaar kennen en erkennen, weten wat je voor elkaar kunt betekenen;
- we zijn gemeenschappelijk versterkend: gericht werken aan oplossen van gemeenschappelijke vraagstukken.

In 2020 hebben we gewerkt aan het herladen van ons 'DNA' en hebben we de inhoud van ons identiteitsbewijs aangescherpt. In ons manifest is vastgelegd wie we zijn, waar we voor staan, waar we voor gaan en hoe we met elkaar samenwerken. Ontwikkeling, kwaliteit, veilig, samen en aandacht vormen hierbij onze vijf kernwaarden.

Missie

Het is onze missie om jongeren en volwassenen te helpen bewust, bekwaam en betekenisvol te worden. Wij zien het als onze opdracht om bij al onze leerlingen, studenten en medewerkers een groen bewustzijn te ontwikkelen dat zij een leven lang met zich meedragen. Wij bieden met onze groene identiteit waarde- en betekenisvol vormend onderwijs, dat onze leerlingen en studenten voorbereidt op hun vervolgonderwijs, toekomstige beroepsinruiling en de uitdagingen in de maatschappij. Wij laten mensen bewust worden van hun capaciteiten en kwaliteiten en laten hen nadenken over welke bijzondere waarde ze voor anderen kunnen en willen hebben binnen en buiten het groene domein. Dit zorgt ervoor dat wij mensen opleiden tot bekwame (vak)mensen die er toe doen voor zichzelf, voor elkaar, voor de groene sector, voor de wereld. Wij drukken deze missie uit in onze merkbeloofte: bij Terra worden mensen bewust, bekwaam en betekenisvol.

Visie

Onze visie op Leren

Terra streeft naar betekenisvol en toekomstgericht groen onderwijs. Onderwijs dat leerlingen en studenten uitdaagt om zich te ontwikkelen en hen te laten ontdekken waar ze voor staan, wat hen drijft, waar ze goed in zijn en wat ze waard zijn. Het Leren maken van keuzes en proactief handelen is hier onderdeel van. Wij besteden binnen ons onderwijs niet alleen aandacht aan vakkennis, maar ook aan kernvaardigheden zoals tekstbegrip, rekenen en plannen en toekomstgerichte vaardigheden zoals kritisch denken, problemen oplossen, sociale-, informatie-, en ict-vaardigheden. Leren dat motiveert tot het zetten van nieuwe stappen in de toekomst zowel professioneel, maatschappelijk als persoonlijk. Dit doen wij door leerlingen en studenten te leren over, in en mét de praktijk.

De maatschappij is continu in beweging en daarmee wordt ook het onderwijs voortdurend beïnvloed. Het vraagt van onze leerlingen, studenten en ook medewerkers om zich een leven lang te ontwikkelen. Wij vinden dat onze medewerkers het levende voorbeeld horen te zijn van hoe belangrijk een leven lang leren is voor onze leerlingen en studenten. Terra biedt daarom zowel studenten als medewerkers een veilige leeromgeving waarbinnen persoonlijke en professionele ontwikkeling wordt aangemoedigd, gefaciliteerd en met persoonlijke aandacht begeleid.

Wij doen ertoe in de regio

Onze groene identiteit is van waarde voor onze regio. Wij laten (groene) lesprogramma's aansluiten op de groene maatschappelijke vraagstukken, de actualiteiten en op de huidige- en toekomstige arbeidsmarkt. Dit doen wij in samenwerking met verschillende partners in de regio. Door ons onderwijsprogramma samen met onze partners vorm te geven en onze leerlingen te laten leren in en mét de praktijk, wordt ons onderwijs zingevend, praktisch en meer betekenisvol.

De praktijk wordt daarnaast regelmatig het klaslokaal binnengebracht en waar mogelijk vindt het leren buiten school plaats. Mooie voorbeelden hiervan zijn het reguleren binnen het mbo (de doorontwikkeling van ondernemend leren/reguleren is onderdeel van de kwaliteitsagenda) en het opdoen van internationale leerervaringen. We zien bedrijven, daar waar het kan, als coproductent voor het vormgeven van het onderwijs. Wij willen niet alleen samenwerken met groene-, maar ook met grijze sectoren (bedrijven en scholen). Toekomstige beroepsinvoeringen van onze leerlingen en studenten zullen namelijk steeds vaker plaatsvinden op het snijvlak van verschillende sectoren.

Om steeds te kunnen anticiperen op ontwikkelingen is een voortdurende open dialoog met onze partners in de regio nodig. Letterlijk en figuurlijk de deuren openzetten zodat er wederzijds begrip ontstaat en inzicht in de vraagstukken waarvoor wij gezamenlijk staan. Wij willen onze kennis delen en ook van onze partners leren. Op deze manier kunnen wij de regio versterken. De verbinding tussen onderwijs, overheid en bedrijfsleven zorgt ervoor dat opleiden en innoveren goed samen gaan. Groene kennis en kunde zijn essentieel voor een gezonde economie. Terra als centrale plaats in de ontwikkeling van mensen in de brede zin van het woord. We begeleiden jongeren en volwassenen en geven hen voldoende bagage mee voor een zinvol bestaan. Als we daarin slagen heeft ons onderwijs de plek in de samenleving die het in onze ogen verdient en hoort te hebben.

Besturingsfilosofie

Vanuit onze identiteit, missie en visie is de besturingsfilosofie vastgesteld. Waar in onze missie en visie nadrukkelijk de leerling en student centraal staan, geldt in het verlengde daarvan dat in onze besturingsfilosofie de medewerker centraal staat. Wat hebben onze medewerkers nodig om de belofte aan de leerlingen en studenten waar te maken?

- centraal staat de professional, in zijn betekenis voor leerlingen en studenten: medewerkers zijn zich bewust van hun drijfveren, passie en mogelijkheden;
- verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie: de medewerker krijgt professionele ruimte om bewust, bekwaam, betekenisvol te handelen. De verantwoordelijkheden worden zo 'laag' mogelijk in de organisatie belegd, daar waar de beïnvloeding mogelijk is;
- samen werken = samen sterker;
- inspirerend en coachend leiderschap: het management creëert condities waaronder medewerkers hun

verantwoordelijkheid kunnen waarmaken;

- professionaliseren is een verantwoordelijkheid van iedere medewerker;
- talentontwikkeling;
- een heldere verantwoordelijkheidsverdeling: centraal wordt het 'wat' vastgesteld, decentraal het 'hoe'.

1.3 Strategische beleidsdoelen

1.3.1 Strategische koers

Eind 2019 is het strategische beleid voor 2020-2024 vastgesteld. Dit vormt de basis van de beleidscyclus. Onze ambitie 'op weg naar duurzaam betekenisvol groen onderwijs in onze regio' is hierin leidend. Wij richten ons in de periode van 2020-2024 op vier strategische pijlers:

- Goed groen onderwijs;
- Wij doen er toe in de regio;
- Naar een kwaliteitscultuur;
- Een leven lang ontwikkelen.

Het beleid is verder uitgewerkt in onderliggende plannen waarin de koers voor het vo en mbo is beschreven. Jaarlijks wordt vanuit deze plannen en de kaderbrief van het College van Bestuur een Kaderbrief Terra opgesteld waarin de opgaven Terra breed en voor de vestigingen en teams voor het betreffende schooljaar zijn opgenomen. Samen met een jaarlijks bedrijfsvoeringsplan wordt hiermee richting gegeven aan de ontwikkeling van het onderwijs, de onderwijsorganisatie en

de bedrijfsvoering van Terra en wordt adequate monitoring op voortgang en resultaten mogelijk gemaakt.

Kwaliteitsverbetering en professionele ontwikkeling lopen als een rode draad door alle initiatieven die we ondernemen. Kwaliteitsgericht werken wordt binnen teams steeds meer een vanzelfsprekendheid. Wij verzorgen binnen Terra 'gewoon goed groen onderwijs'. We werken daarbij aan een toekomstbestendige, transparante en slagvaardige organisatie met meer ruimte en eigenaarschap voor leerlingen, studenten en medewerkers.

1.3.2 Koers vo

Voor het vo is de koers opgenomen in het 'Schoolplan vo 2019-2023' dat in oktober 2019 is vastgesteld. Om het Schoolplan te realiseren is het programma 'Gewoon Goed Groen vo' met een aantal programmalijnen ontwikkeld, gebaseerd op de pijlers van het Schoolplan. Dit is nader uitgewerkt in een projectenstructuur op basis waarvan op vestigingsniveau wordt gewerkt aan de uitvoering. De programmadirecteur vo is samen met het programmateam Gewoon Goed Groen verantwoordelijk voor het realiseren ervan.

1.3.3 Koers mbo

Binnen het mbo zijn in de afgelopen jaren drie strategische trajecten van belang geweest. De Kwaliteitsagenda Terra MBO 2019-2022 die in april 2019 is vastgesteld, is bepalend en geeft op basis van indicatoren aan welke doelstellingen en resultaten Terra wil behalen. Een onderzoek naar de toekomstbestendigheid van Terra MBO heeft in augustus 2019 geresulteerd in het rapport 'Toekomstperspectief voor Terra MBO'. Het realiseren van een toekomstbestendige mbo-organisatie vormt daarmee het tweede traject waaraan is gewerkt. Tenslotte is er binnen het mbo gewerkt aan de

uitvoering van het programma Kwaliteit op Orde. Daar waar deze laatstgenoemde twee trajecten overlappen met en bijdragen aan de doelstellingen van de Kwaliteitsagenda, zijn deze als zodanig als projecten uitgevoerd binnen het kader van de Kwaliteitsagenda.

De afronding en de oplevering van het rapport van het vierjaarlijkse onderzoek door de Inspectie van het Onderwijs begin 2021, betekende ook de afronding van het programma Kwaliteit op Orde. Met de implementatie van de nieuwe mbo-organisatie in de zomer van 2021 is ook een groot deel van het twee traject afgerond. Aan een aantal programmalijnen wordt nog verder invulling gegeven. Ook de uitvoering van de Kwaliteitsagenda zit in het laatste jaar.

Doelstellingen vanuit bovenstaande trajecten waaraan binnen het mbo verder gewerkt zal worden in de komende periode, worden opgenomen in de 'Terra agenda' die vervolgens de komende twee jaren leidend zal zijn.

1.3.4 Randvoorwaarden

Het realiseren van de ambities voor het vo en het mbo vraagt ook om een investering in de noodzakelijke randvoorwaarden. Betrokken medewerkers die werken in en bijdragen aan een professionele cultuur zijn naast heldere en tijdige communicatie, voorwaarden voor het realiseren van de programma's. Doelstellingen met betrekking tot het kwantitatief en kwalitatief op orde brengen van ons personeelsbestand en de interne communicatie zijn onderdeel van het traject 'Terra Groeit' dat in 2020 is gestart.

1.4 Governance

Terra is een instelling die publieke taken uitvoert met door de rijksoverheid beschikbaar gestelde middelen. In de bestuurlijke verhoudingen met de rijksoverheid heeft Terra een grote mate van autonomie om deze taken uit te voeren. De rijksoverheid is verantwoordelijk voor de kwaliteit, toegankelijkheid en doelmatigheid van het stelsel, de wet- en regelgeving, de kaders en randvoorwaarden. Terra is als maatschappelijke onderneming verantwoordelijk voor de prestaties met betrekking tot de publieke taken in de regio en de horizontale en verticale verantwoording die daarover moet worden afgelegd.

Bestuurlijke autonomie gaat hand in hand met verantwoording afleggen en toezicht houden. Instellingen moeten daarom voldoen aan de eisen van goed bestuur, intern toezicht en verantwoording. Het interne toezicht wordt bij Terra uitgeoefend door de Raad van Toezicht. Op Terra is de 'Branchecode goed bestuur in het mbo' van toepassing. Deze code bevat principes en uitgangspunten, verantwoordelijkheden van colleges van bestuur, aanbevelingen aan raden van toezicht en verenigingsafspraken over monitoring, evaluatie, handhaving en klachten. Het College van Bestuur en de Raad van Toezicht conformeren zich aan de branchecode. De Raad van Toezicht heeft een visie op toezicht houden geformuleerd welke op de website is gepubliceerd. De Raad van Toezicht werkt vanuit deze visie met inachtneming van alle wet- en regelgeving en branchecodes verder aan de veranderende invulling van zijn taak. Daarnaast is een klokkenluidersregeling voor het omgaan met een vermoeden van een misstand vastgesteld.

De Raad van Toezicht en het College van Bestuur hebben regelmatig overleg. Jaarlijks worden zeven vergaderingen gepland. Bij bepaalde thema's of ontwikkelingen worden extra bijeenkomsten gepland. De vergaderingen zijn efficiënt en resultaatgericht en vinden plaats in een open sfeer. Door elkaar scherp te houden, wordt gewerkt aan het beste resultaat. Beide partijen zijn alert op het afbakenen van ieders rollen en verantwoordelijkheden. De toezichthouder neemt geen plaats op de stoel van de bestuurder en vice versa. Omdat binnen de gehele scholengroep de teams, afdelingsdirecteuren en (regio)directeuren hun eigen rollen en verantwoordelijkheden hebben, is het voor de Raad van Toezicht interessant om naast de bestuurder ook deze medewerkers te spreken. De Raad vindt het belangrijk voldoende 'tegenspraak' te organiseren en bezoekt daarom teams op vestigingen en is regelmatig aanwezig tijdens interne bijeenkomsten om in gesprek te gaan met medewerkers.

Naast intern toezicht hebben wij als onderwijsorganisatie ook te maken met extern toezicht. Het toezichtkader waar de Inspectie voor het Onderwijs mee werkt, past uitstekend bij onze werkwijze. Het is prettig om op een constructieve wijze met de inspectie in gesprek te gaan over onze eigen ambities, wat er goed gaat en wat er nog beter kan vanuit onze eigen opvattingen en nagestreefde doelen.

Governance is niet beperkt tot alleen Raad van Toezicht en College van Bestuur, maar behelst alle besluitvorming binnen de organisatie. Omdat in 2021 de inrichting en vormgeving van de organisatie in de toekomst een belangrijk onderwerp was, is governance een belangrijk thema geweest. Binnen de gehele organisatie wordt besproken hoe besluitvorming nu wordt vormgegeven en hoe we dat in de toekomst zien. En welke stappen we moeten zetten om dat te bereiken. Belangrijk is dat we niet alleen praktische en concrete afspraken maken, maar dat eenieder dit ook in nieuw gedrag zichtbaar maakt.

Zelfevaluatie College van Bestuur

Het College van Bestuur evalueert zijn functioneren niet op één bepaald moment, maar doet dit gedurende het hele jaar. Er wordt regelmatig feedback gevraagd aan collega's, maar ook onderling staat het eigen functioneren minimaal eenmaal per maand op de agenda van het werkoverleg.

Samenwerking

De regio waarin wij opereren vormt een uitdagende context. Bevolkingskrimp die op sommige plekken niet alleen wordt veroorzaakt door demografische krimp, maar ook door migratie, maakt samenwerking in de regio noodzakelijk.

Willen wij in de regio een breed en toegankelijk onderwijsaanbod behouden, dan kan dat niet meer alleen. Om die reden werken wij in alle regio's samen met andere onderwijsinstellingen en andere maatschappelijke partners.

1.5 Toezicht en medezeggenschap

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht bestaat uit zes leden. Naast een voorzitter en een vicevoorzitter bestaat de Raad uit vier leden. In het kader van het toezicht fungeert de Raad van Toezicht voor het bestuur afwisselend als verantwoordingsorgaan, als goedkeuringsorgaan voor bepaalde bestuursbesluiten, als adviseur en klankbord, als werkgever en als maatschappelijk venster. Binnen de Raad van Toezicht fungeren een auditcommissie, een commissie kwaliteitszorg en een remuneratiecommissie. Hoewel in commissies zaken worden voorbereid en uitgediept, blijft de Raad van Toezicht als geheel verantwoordelijk en vindt vanuit de commissies een rapportage plaats in de Raad van Toezicht. Besluitvorming vindt plaats in de voltallige raad (met inachtneming van de bepalingen ten aanzien van quorum).

Auditcommissie

De taak van de auditcommissie is het beoordelen van de begroting en de jaarrekening, inclusief het monitoren van de uitvoering van het financieel beleid. De auditcommissie brengt hierover advies uit aan de Raad van Toezicht, waarna

deze de begroting en jaarrekening uiteindelijk goedkeurt.

Commissie kwaliteitszorg

De commissie kwaliteitszorg beoordeelt de onderwijskwaliteit en de wijze waarop hierop wordt toegezien. Ook ziet zij toe op de manier waarop wordt gewerkt aan verbeteringen van onderwijskwaliteit inclusief professionaliseringstrajecten en de wijze waarop de zorg voor kwaliteit wordt geborgd. Daarnaast ziet de commissie toe op het kwaliteitszorgsysteem, de kwaliteitscultuur, dialoog met stakeholders en het resultaat van het externe toezicht door de inspectie. Hierover brengt de commissie advies uit aan de Raad van Toezicht.

Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie voert de functioneringsgesprekken met de leden van het College van Bestuur en vervult operationeel de werkgeversrol ten behoeve van het bestuur. In deze gesprekken komen ook de ontwikkelambitie en honorering aan bod. De remuneratiecommissie heeft de inhoud van het gesprek voorbereid in een besloten Raad van Toezicht-vergadering en heeft ook op deze manier een terugkoppeling van het HRM-gesprek gegeven.

Vergaderingen

De Raad van Toezicht overlegt minimaal zeven maal per jaar met het College van Bestuur. Deze vergaderingen worden voorbereid door de voorzitter van de Raad van Toezicht, het College van Bestuur en de bestuurssecretaris. Voor de vergaderingen worden regelmatig de concerncontroller en/of directeuren uitgenodigd om deel te nemen aan de gehele of gedeeltelijke vergadering. In verband met de coronacrisis en de sluiting van de scholen zijn nauwelijks locatiebezoeken uitgevoerd in 2021, maar normaalgesproken voert de Raad van Toezicht ook meerdere malen per jaar (minimaal drie)

werkbezoeken aan locaties uit, om in contact te zijn met medewerkers en leerlingen/studenten. Wanneer dat nodig wordt geacht worden extra bijeenkomsten georganiseerd.

Medezeggenschap

Binnen Terra is met betrekking tot de medezeggenschap sprake van drie aparte organen:

- voor het personeel een ondernemingsraad (OR);
- voor de studenten in het mbo een studentenraad (SR);
- voor de ouders van leerlingen in het vo een ouderraad (OuR).

De regiodirectie is gesprekspartner van de raden (voor de ondernemingsraad als bestuurder in de zin van de WOR). Daar waar het OGN-brede thema's betreft, is het College van Bestuur gesprekspartner. Dit geldt ook voor de onderwerpen waarbij het College van Bestuur het formele besluit neemt waarvoor het instemmings- dan wel adviesrecht geldt. Voor het vaststellen van de hoofdlijnen van de begroting worden conform de Wet versterking Bestuurskracht (eerst voorbereidende en later besluitvormende) gezamenlijke vergaderingen georganiseerd waaraan ondernemingsraad, studentenraad, ouderraad, regiodirectie en bestuur deelnemen. In 2021 zijn er drie gezamenlijke vergaderingen georganiseerd met als resultaat dat de instemming is verleend.

1.5.1 Verslag Raad van Toezicht

Inleiding

Het jaar 2021 was een intens jaar. Zowel intern als extern volgden ontwikkelingen elkaar in hoog tempo op. COVID-19 heeft dit jaar wederom een enorme impact gehad. De maatregelen van de overheid dwongen de medewerkers soms wekelijks

planningen, werkwijzen en onderwijsvormen aan te passen. Wij hebben veel bewondering voor de medewerkers, leerlingen en studenten die zich met grote creativiteit en flexibiliteit steeds weer hebben ingezet om er met elkaar het beste van te maken. Ook de vergaderingen van de RuT hebben meerdere keren online moeten plaatsvinden. Het realiseren van de fusie tussen Dollard College en Ubbo Emmius na vele jaren voorbereiding is een mijlpaal waar wij trots op zijn. Daarnaast zijn er ook intern veel ontwikkelingen geweest in het afgelopen jaar.

Ontwikkelingen

Binnen de personele unie van de stichtingen Onderwijsgroep Noord, Terra, Dollard College en rsg de Borgen wordt al jaren onderzocht welke organisatievorm het beste past bij de ambitie van de verschillende stichtingen. Van plannen tot een totale fusie (ongeveer 10 jaar geleden) tot het voornemen verder te gaan in een holdingstructuur¹ in 2020 is in 2021 een nieuwe koers uitgezet. Dit heeft zijn plek gekregen in een positionpaper. Deze koers leidt naar volledig zelfstandige stichtingen per 1 januari 2024 met een eigen bestuur. Dit past het beste bij de visie op regionale verankering en optimale slagkracht en aanpassingsvermogen binnen de stichtingen. Hiermee wordt getracht antwoord te geven op toenemende behoefte aan fundamentele vernieuwing in het voortgezet- en beroepsonderwijs, aangejaagd door ingrijpende maatschappelijke ontwikkelingen (digitalisering, krimp van arbeidsmarkt en bevolking) op Noordelijke schaal. Daarnaast wordt er aangesloten bij nieuwe inzichten op het gebied van horizontaal, verbonden en contextgericht organiseren en toezichthouden.

Na een lang en niet altijd gemakkelijk proces is de bestuurlijke fusie tussen Dollard College en Ubbo Emmius tot Stichting Scholengroep Trivium per 1 januari 2022 een feit, waarbij de

beide scholengemeenschappen 'gewoon' blijven bestaan. Deze mijlpaal sluit aan bij de nieuwe koers. Stichting Trivium maakt geen deel uit van de bestuurlijke personele unie. Wel blijven de stichtingen Trivium, Terra, rsg de Borgen en Onderwijsgroep Noord aan elkaar verbonden doordat zij dezelfde Raad van Toezicht delen. Per 1 januari 2022 wordt een Raad van Toezicht ingericht ten behoeve van de bestuurlijke personele unie.

Over de inrichting van de onderwijsondersteuning is nog geen besluit genomen. In een houtskoolschets die eind dit verslagjaar is opgesteld wordt een mogelijk beeld van de toekomst geschetst. Ruim voor 2024 moet volgens vier uitgewerkte programmalijnen vanuit de houtskoolschets helder worden hoe de toekomst eruit ziet en hoe deze op uiterlijk 1 januari 2024 ook in praktijk gebracht kan worden. Het inrichten van de onderwijsondersteuning is één van deze programmalijnen. De overige programmalijnen betreffen governance, fiscaliteit en strategie.

Het oordeel van de inspectie voor het onderwijs dat een grondaankoop van Terra in 2015 een niet doelmatige besteding zou zijn en geleid heeft tot aanpassing van de rapportage van het vierjaarlijks onderzoek, heeft veel aandacht van de Raad van Toezicht geuraagd. Terra is het oneens met de conclusies van de inspectie en heeft zich juridisch laten ondersteunen in het aanvechten van dit oordeel. Helaas heeft het niet geleid tot een gewijzigde zienswijze van de inspectie. In de zomer van 2022 voert de inspectie een herstelonderzoek uit op KA1, KA2 en KA3. De RuT heeft de aanbevelingen voor de intern toezichthouder m.b.t. het doelmatigheidsonderzoek Langgrafweg en de door de inspectie benoemde tekortkomingen in het vierjaarlijks onderzoek Terra ter harte genomen.

¹ Het voornemen tot holdingstructuur is niet geëffectueerd

De RuT heeft toezicht gehouden op de doelmatige besteding van rijksmiddelen. Zo heeft het toezicht van de RuT op de grondverkoop van de Langgrafweg ertoe geleid dat de concept koopovereenkomst Langgrafweg met Bemog is ontbonden en er nieuwe onderhandelingen zijn gestart. Daarmee zal een maximale opbrengst kunnen worden verkregen waarbij gebruik gemaakt wordt van een onafhankelijke taxatie voordat tot verkoop wordt overgegaan waarbij het verlies wordt geminimaliseerd. Hierbij is extern juridisch advies ingeschakeld.

Verder heeft de RuT erop toegezien dat het bestuur voldoende aangeeft voor welke risico's en onzekerheden zij zich in de komende jaren ziet geplaatst. Wij denken dat het bestuur in het bestuursverslag hieraan voldoende invulling heeft gegeven. Ook is een separate bijeenkomst geweest met de RuT over risicomanagement.

Verder is de RuT kritisch geweest op haar eigen handelen. Zij heeft gezorgd voor goede verslaglegging ook van de genomen besluiten en grote uitgaven zijn alleen gedaan na goedkeuring door de RuT. Met ingang van 1 januari 2022 start een nieuwe RuT waarin de rollen en verwachtingen van CuB en RuT helder worden afgebakend en er een nieuwe toezichtsvisie van de RuT komt.

De gevolgen van COVID-19 en de overheidsmaatregelen voor de bestuurbaarheid en de organisatie van het onderwijs zijn een terugkerend gespreksonderwerp geweest.

Ontwikkeling en zelfevaluatie Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft in de traditionele zin drie functies: werkgeversfunctie, adviesfunctie en toezichthoudende functie. Deze blijven alle drie bestaan en reeds in 2020 had

de Raad van Toezicht aangekondigd er graag een vierde functie aan toe te willen voegen: de Raad van Verbinding. Een raad van verbinding heeft een andere soort band met de organisatie zelf (dus ook met het bestuur) en met de wereld buiten onze organisatie en dan niet alleen maar publicitair. Voorheen was de raad vooral toezichthoudend en adviserend en vaak alleen gericht op het bestuur.

Nu is de raad ook verbindend binnen en buiten de organisatie. Doordat de eerder genoemde thema's de aandacht opeisten, is er minder aandacht gegaan naar de ontwikkeling tot een raad van verbinding.

De raad heeft echter vanaf 2022 een nieuwe samenstelling als personele unie en een nieuwe voorzitter. Daarom maakt de raad in begin 2022 nieuwe afspraken over de werkwijze en visie.

Professionalisering Raad van Toezicht

Naast bovengenoemde interne ontwikkelingen volgt de raad ook wat in de buitenwereld gebeurt. Regionale en landelijke ontwikkelingen worden met belangstelling gevolgd via de media, het eigen netwerk en waar mogelijk neemt (een delegatie van) de raad deel aan (scholings)bijeenkomsten.

De raad leest nauwgezet de informatie van de VTOI-NVTK en Platform voor Raden van Toezicht (in het MBO).

Een zelfevaluatie is uitgevoerd in december 2021 onder begeleiding van een externe deskundige. Alle leden van de raad houden hun kennis op peil middels zelfstudie op het gebied van o.a. governance, kwaliteitssystemen, digitalisering en één van de leden heeft deelgenomen aan intervisietraject.

Governancecodes

Onderwijsgroep Noord bestond in 2021 uit vier stichtingen. Bij rsg de Borgen en Dollard College is de CAO VO en bij Terra en stichting Onderwijsgroep Noord is de CAO MBO

van kracht. Dat betekent dat voor het College van Bestuur en de Raad van Toezicht twee governancecodes van toepassing zijn. In de praktijk is dat niet ingewikkeld, aangezien beide codes vergelijkbare uitgangspunten hebben. Vanuit de raad zien we dat bestuur, toezicht en directies zich ervoor inzetten om dit te bewerkstelligen.

De raad in contact met de organisatie

Een belangrijk element in de governancecodes, maar ook de sterke wens van de raad, is dat de raad niet alleen spreekt met het bestuur, maar ook op andere wijzen informatie ophaalt uit de organisatie. Tevens is het een mooie manier om tegenspraak te organiseren. De raad heeft in verschillende samenstellingen online en 'fysieke' werkbezoeken uitgevoerd en deelgenomen aan organisatiebrede (online) bijeenkomsten. De contacten met medewerkers en leerlingen geven de raad een goed beeld van wat er leeft in de scholen en waar de raad ook te gast is, op alle locaties wordt de raad zeer gastvrij ontvangen en worden mooie gesprekken gevoerd. Ook is de raad, in aanwezigheid van het bestuur, in gesprek geweest met de regiodirecteuren over diverse thema's.

Thema's

De agenda in 2021 is grotendeels bepaald door enkele dominante thema's. De toekomst van de organisatie, de fusie Dollard College – Ubbo Emmius en het inspectierapport Terra waren de drie belangrijkste thema's. Vanzelfsprekend werden de bestuursverslagen/jaarrekeningen, begrotingen en voortgangsrapportages uitgebreid besproken en goedgekeurd. Ook is bij verschillende thema's de doelmatige besteding van overheidsgeld besproken in de Raad van Toezicht en waren risico's en de beheersmaatregelen die genomen zijn onderwerp van gesprek. In onderstaande tabel worden alle behandelde thema's benoemd.

Thema	(eventueel) Commissie	Raad van Toezicht	Eventueel besluit
Onderwijskwaliteit/inspectieonderzoeken/ kwaliteitszorg	Commissie kwaliteitszorg	✓	
Coronacrisis/bestuurbaarheid in tijden van corona	Commissie kwaliteitszorg	✓	
Onderwijs verzorgen en werken in coronatijd (inclusief ICT voorzieningen)	Commissie kwaliteitszorg	✓	
Organisatieontwikkeling/toekomst Onderwijsgroep Noord/ houtskoolschets		✓	
Doorontwikkeling ondersteunende diensten		✓	
Gedeeltelijke statutenwijzigingen		✓	goedgekeurd
Gedeeltelijke statutenwijzigingen (overgangsregeling)		✓	goedgekeurd
Jaarrekening/bestuursverslag 2020/ accountantsrapport	Auditcommissie	✓	goedgekeurd
Begroting 2022	Auditcommissie	✓	goedgekeurd
Verantwoordingsrapportages op gebied van onderwijs, bedrijfsvoering en personeel	Auditcommissie/ commissie kwaliteitszorg	✓	
Doelmatige besteding van overheidsgeld	Auditcommissie/ commissie kwaliteitszorg	✓	
WNT	Remuneratiecommissie	✓	
Managementletter van accountant	Auditcommissie	✓	
Message House Model stichtingen + CuB		✓	
Inspectierapport doelmatigheid Terra		✓	

Thema	(eventueel) Commissie	Raad van Toezicht	Eventueel besluit
Strategische verkenning Terra		✓	✓
Samenwerking Terra Oldekerk-Woldborg		✓	goedgekeurd
Herziene branchecode mbo		✓	
Zelfevaluatie Raad van Toezicht	Vorbereidingscommissie	✓	
Visie op toezichthouden/position paper		✓	✓
Samenwerking tussen Raad van Toezicht - College van Bestuur - regiodirecteuren		✓	
Governance		✓	
Benoeming vervangend bestuurder	Remuneratiecommissie	✓	✓
Integriteit / mogelijke parallelle belangen van leden van de Raad van Toezicht / nevenfuncties Raad van Toezicht en College van Bestuur		✓	✓
Professionalisering Raad van Toezicht		✓	
Reglement commissies		✓	
Functioneringsgesprekken met College van Bestuur	Remuneratiecommissie	✓	
Toekomstige aanstelling trainee RuT		✓	
WBTR		✓	
Afschaffen BTW-plicht toezichthouders		✓	
Aftreden voorzitter RuT per 1 januari 2022		✓	
Procedure om te komen tot benoeming nieuwe voorzitter RuT per 2022		✓	goedgekeurd

Aantal bijeenkomsten

De raad is acht maal bijeen geweest conform de planning van de reguliere vergaderingen, waarvan een deel van de vergaderingen 'fysiek' plaatsvond en een deel online. In verband met de grote dossiers zijn ook regelmatig extra bijeenkomsten ingelast, meestal om over één of twee thema's geïnformeerd te worden en een standpunt in te nemen.

De auditcommissie heeft vijf maal vergaderd en de commissie kwaliteitszorg vier maal. De remuneratiecommissie heeft vier overleggen gehad. Delegaties van de raad hebben gesprekken gevoerd met medezeggenschapsorganen en/of onderwijsteams.

Rooster van aftreden Raad van Toezicht Onderwijsgroep Noord per 31 december 2020

Naam	Aftredend en herkiesbaar per	Aftredend en niet herkiesbaar per	Rol / Commissie
De heer T. Wagenaar	01-08-2018	01-01-2022	Voorzitter RuT/ Remuneratiecommissie
De heer E. van Zuidam	01-08-2018	01-08-2022	Vicevoorzitter RuT/ Remuneratiecommissie
De heer M. Krijnsen	01-08-2018	01-08-2022	Commissie kwaliteitszorg
De heer K.J. Roffel	01-05-2020	01-05-2024	Auditcommissie
Mevrouw C. Siluius-Voogd	01-01-2021	01-01-2025	Auditcommissie
Mevrouw L. de Ruigh	01-05-2023	01-05-2027	Commissie kwaliteitszorg

1.5.2 Ondernemingsraad

In de Wet op de Ondernemingsraden (WOR) is opgenomen hoe de ondernemingsraden moeten functioneren.

De ondernemingsraad kent vier rechten conform de WOR:

- initiatiefrecht (artikel 23);
- adviesrecht (artikel 25);
- instemmingsrecht (artikel 27);
- informatierecht (artikel 31).

Daarnaast is voor de ondernemingsraad van Terra ook het Professioneel Statuut en de CAO MBO van toepassing. De OR dient in de gelegenheid gesteld te worden om wezenlijk invloed uit te oefenen op voorgenomen besluiten door de WOR-bestuurder. Behalve het ontvangen van stukken ter informatie, behelst het informatierecht ook het recht van de OR om informatie op te vragen bij de bestuurder die de OR nodig acht voor het uitvoeren van zijn werkzaamheden. Het initiatiefrecht geeft de OR de gelegenheid zelf voorstellen te doen omtrent een onderwerp waarvoor de raad aandacht wenst van de bestuurder.

Het adviesrecht en het instemmingsrecht zijn instrumenten die de ondernemingsraad in kan zetten om voorgenomen besluiten te ondersteunen, bij te sturen of af te remmen. Zo kan de raad positief of negatief advies uitbrengen over voorgenomen beleid. Bij stukken die de ondernemingsraad ter instemming voorgelegd krijgt, besluit de raad om bepaalde keuzes goed te keuren dan wel af te keuren, rekening houdend met de regelgeving en de belangen van de medewerkers alsmede de organisatie.

Vergadercyclus

Zoals in de statuten van de ondernemingsraad van Terra staat, brengt de Raad haar eigen jaarverslag uit op basis

van schooljaren. Tijdens het schooljaar 2020-2021 is de OR bijeengekomen tijdens gewone OR vergaderingen (13x), Overlegvergaderingen met het College van Bestuur en de regiodirectie (12x), vergaderingen met Studentenraad en Ouderraad over de begroting op hoofdlijnen in aanwezigheid van het College van Bestuur en de regiodirectie (3x), scholingen, IGO (1x) met een vertegenwoordiging van de vakbonden en het reguliere contact met de Raad van Toezicht.

Thema's 2021

In het afgelopen jaar zijn onder meer de volgende onderwerpen ter instemming of advies aan de ondernemingsraad voorgelegd: HR-gesprekscyclus, Gedragscode Terra, aanbesteding nieuwe arbeidsovereenkomst, uitbreiding werkkostenregeling en verschillende onderwerpen betreffende de kanteling van de mbo-organisatie. Daarnaast heeft de ondernemingsraad in het afgelopen jaar een speerpunt gemaakt van een duurzaam werknemersbeleid binnen Terra en kwamen de gevolgen van de coronapandemie voor met name de medewerkers regelmatig aan de orde.

1.5.3 Studentenraad

In het medezeggenschapsstatuut van Terra is vastgelegd dat de studentenraad de belangen van de studenten van de mbo-vestigingen behartigt. De studentenraad komt periodiek bijeen, de regiodirectie is (deels) bij de vergaderingen aanwezig. Onderwerpen die in het afgelopen jaar onder andere aan de orde zijn geweest, zijn corona, het MBO-studentenfonds, de uitkomsten van het onderzoek van de Inspectie, studenttevreedenheid, de vrijwillige bijdrage/schoolkosten, het handboek intake, het toelatingsbeleid, de praktijk- en onderwijsovereenkomst, het handboek examinering, de hoofdlijnen van de begroting en verschillende onderdelen uit de kwaliteitsagenda. Op verzoek van de studentenraad hebben stafmedewerkers desgewenst

een toelichting gegeven op een aantal onderwerpen en vragen beantwoord.

Eind 2021 hebben zes studenten zitting in de studentenraad. Samen met Marketing & Communicatie werkt de PR-commissie aan meer bekendheid en communicatie vanuit de studentenraad. Het overleg is geïntensiveerd en de studenten worden begeleid door een coach. Daarnaast vindt scholing op basis van thema's plaats.

1.5.4 Ouderraad

De ouderraad is het medezeggenschapsorgaan voor de ouders van leerlingen in het vo van Terra. Binnen de ouderraad zijn bij voorkeur de ouders van alle vo-vestigingen van Terra vertegenwoordigd. De ouderraad overlegt minimaal vier keer per schooljaar met de regiodirectie.

Het afgelopen jaar zijn veel onderwerpen besproken, waaronder de ontwikkelingen en maatregelen in het kader van corona, de uitkomsten van het onderzoek van de Inspectie, het toelatingsbeleid, de hoofdlijnen van de begroting, de ouderbijdrage, de vakantieregeling en de voortgang van het schoolplan.

In 2021 heeft bij de overgang naar het nieuwe schooljaar een aantal wisselingen plaatsgevonden en hebben we een aantal nieuwe ouders mogen verwelkomen. Vergadering hebben grotendeels online plaatsgevonden.

1.6 Overige ontwikkelingen governance

Organisatievorm

Onderwijsgroep Noord als scholengroep bestaat op 31 december 2021 uit vier stichtingen (Terra, Dollard College, rsg de Borgen en Onderwijsgroep Noord (OGN)) die door een personele unie aan elkaar verbonden zijn. Deze juridische organisatievorm is ontstaan door toen geldende wet- en regelgeving. Inmiddels zijn wet- en regelgeving gewijzigd en daarnaast ook zienswijzen van de Inspectie voor het Onderwijs en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Omdat het College van Bestuur en de (regio) directie ook zelf ideeën hebben over een meer passende organisatievorm, maar deze wel mogelijk moet zijn binnen de wet- en regelgeving, heeft het bestuur zich hierover laten adviseren.

In 2021 is vervolgens een nieuwe koers uitgezet die is beschreven in een positionpaper. Deze koers leidt naar volledig zelfstandige stichtingen per 1 januari 2024 met een eigen bestuur. Het gedelegeerd bestuurderschap naar de regiodirecteuren vanaf 2022 is hierin een tussenstap.

In het voorjaar van 2022 heeft het College van Bestuur het besluit voorgenomen om de stichting OGN per 1 januari 2024 op te heffen en de ondersteunende diensten bij stichting AOC Terra, stichting rsg de Borgen en stichting Trivium (op 1 januari 2022 ontstaan uit de fusie tussen Dollard College en Ubbo Emmius) te organiseren. De Raad van Toezicht heeft het voorgenomen besluit goedgekeurd in die zin dat het besluitvormingsproces verder kan worden ingericht met input van de vakbonden en medezeggenschapsorganen om vervolgens te komen tot definitieve besluitvorming. Het uitgewerkte reorganisatievoorstel inclusief de consequenties zullen aan de Raad van Toezicht worden voorgelegd alvorens er een definitief besluit genomen wordt.

TERRA

2

GOED GROEN ONDERWIJS

2.1 COVID-19

2.2 ONDERWIJS-
ONTWIKKELINGEN VO

2.3 ONDERWIJS-
ONTWIKKELINGEN MBO

2.4 EXAMINERING

GOED GROEN ONDERWIJS

2.1 COVID-19

De virusuitbraak van COVID-19 in februari/maart 2020 heeft een enorme impact gehad op ons allemaal. De pandemie heeft gezorgd voor ongekende omstandigheden die het nodige hebben gevraagd van onze organisatie, de medewerkers, leerlingen en studenten. Waar we hadden gehoopt dat in het nieuwe schooljaar de omstandigheden snel zouden verbeteren, heeft het toch tot 1 maart 2021 geduurd voordat alle scholen weer open konden. Ook toen nog met de nodige maatregelen en beperkingen. Tijdens de periode van lockdown zijn de

digitale lesmethodes en het digitaal lesgeven verder ontwikkeld waarbij nog tal van andere initiatieven binnen de organisatie zijn uitgerold. Wederom heeft dit veel energie en aanpassingsvermogen gevraagd van eenieder. We streefden daarbij steeds naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van onze taak als onderwijsinstelling. De ingerichte coronawerkgroepen zijn ondersteuning blijven bieden wat heeft bijgedragen aan de continuïteit van het onderwijs.

De heropening van de scholen betekende niet het einde van de uitdagingen. Ook al werden veel extra middelen beschikbaar gesteld, met de nog steeds bestaande gevolgen van de pandemie (uitval van docenten, leerlingen en studenten) was

het soms lastig om alles draaiende te houden en daarbij ook nog te werken aan de ontstane leer- en ontwikkelvertragingen. De krapte op de arbeidsmarkt speelt hierbij ook een rol. Met de extra middelen vult toch iedereen in dezelfde vlijer waarin het aantal vissen beperkt is. Dit betekende het nodig voor de werkdruk van docenten.

Naast zorgpunten zien we ook positieve ontwikkelingen waarmee we blijvend ons voordeel kunnen doen. Voorbeelden zijn de versnelde adaptie van Office 365, de ontwikkeling van ons digitale onderwijs, het thuiswerken en digitaal vergaderen. Risico's als gevolg van Covid-19 zijn gemonitord als onderdeel van de verantwoordingsrapportages.

2.2 Onderwijs-ontwikkeling vo

Het vo van Terra is zich bewust van de centrale plaats die het onderwijs heeft in de samenleving. Wij leiden leerlingen op voor de toekomst. We bieden goed groen onderwijs, maar realiseren ons sinds de coronacrisis nog meer dat een fijne school met veel dynamiek voor het welbevinden van onze leerlingen van het grootste belang is. Onze leerlingen leren samen, in verbinding met de praktijk en er is ruimte voor maatwerk en eigen keuzes.

In het schoolplan (2019-2023) staan vier pijlers centraal waarbinnen we ons onderwijs inhoud geven:

• Gewoon goed groen onderwijs;

• Wij doen ertoe in de regio;

• Naar een kwaliteitscultuur;

• Een leven lang professionaliseren.

Binnen elke pijler wordt gewerkt aan meerdere (deel) projecten, die voor alle vestigingen ontwikkeld worden. Daarin trekken de zeven vestigingen samen op. Elk schooljaar bepalen de vestigingsmanagementteams (VMT) samen welke projecten gemeenschappelijk een speerpunt worden. Er is vanzelfsprekend ook ruimte om eigen keuzes en een eigen prioritering aan te brengen die past binnen de ontwikkelingen van een vestiging.

De projecten waaraan wordt gewerkt, worden beschreven in het vestigingsjaarplan van de vestiging (VJP). Daarin worden doelen en resultaten SMART gedefinieerd, om de opbrengst zo concreet mogelijk te kunnen monitoren. In het bijbehorende activiteitenplan worden de beoogde resultaten vertaald naar concrete activiteiten die in de vestiging zichtbaar zullen zijn. De monitoring en feedbackmomenten zijn in de jaarkalender opgenomen: drie keer per jaar bespreekt het VMT de voortgang met de programmadirecteur en de regiodirecteur.

2.2.1 Nationaal Programma Onderwijs

Het jaar 2021 heeft grotendeels in het teken gestaan van het zo goed mogelijk wegwerken van de leer- en ontwikkelvertragingen bij leerlingen als gevolg van corona. Het leren is vertraagd en het sociale leven heeft lange tijd stilgestaan. Daarom heeft de overheid incidentele middelen beschikbaar gesteld in kader van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO).

Proces Terra VO

Binnen Terra VO hebben de vestigingen gezamenlijk opgetrokken in het proces van schoolscan via interventies naar een schoolprogramma. Vanuit het programmateam zijn ondersteunende middelen ontwikkeld voor de schoolscan en zijn er korte sessies georganiseerd voor zowel de afdelingsdirecteuren als de kwaliteitszorgmedewerkers waarin bespreken van het proces, inspiratie en delen centraal heeft gestaan. Hierbij is de input van onderwijsteams meegenomen.

Gezamenlijk hebben we de volgende kaders / uitgangspunten vastgesteld:

- Het betreft hier tijdelijk geld (voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023). Kijk vooral naar duurzame interventies.
- Sluit zoveel mogelijk aan met waar je binnen je eigen vestiging al mee bezig bent (ambities vanuit het schoolplan).
- Gebruik de periode tot aan de zomervakantie om te komen tot

een breed gedragen schoolprogramma. Betrek je teams hierbij.

- Richt een kernteam in op de vestiging die regie houdt op het proces binnen je eigen vestiging.

Schoolscan

Alle vestigingen hebben met behulp van de ondersteunende middelen en rapportages een schoolscan uitgevoerd waarbij waar mogelijk ook input van ouders en leerlingen is meegenomen. De schoolscan is voor de zomervakantie afgerond. De schoolscan omvat 3 domeinen:

1. cognitief
2. praktijk
3. sociaal-emotioneel en welbevinden

Interventies

Na afronding van de schoolscan en een analyse door de teams waar de vertragingen zitten, is de aanpak gekoppeld aan de interventies vanuit het landelijke keuzemenu met interventies die in internationaal onderzoek effectief zijn gebleken.

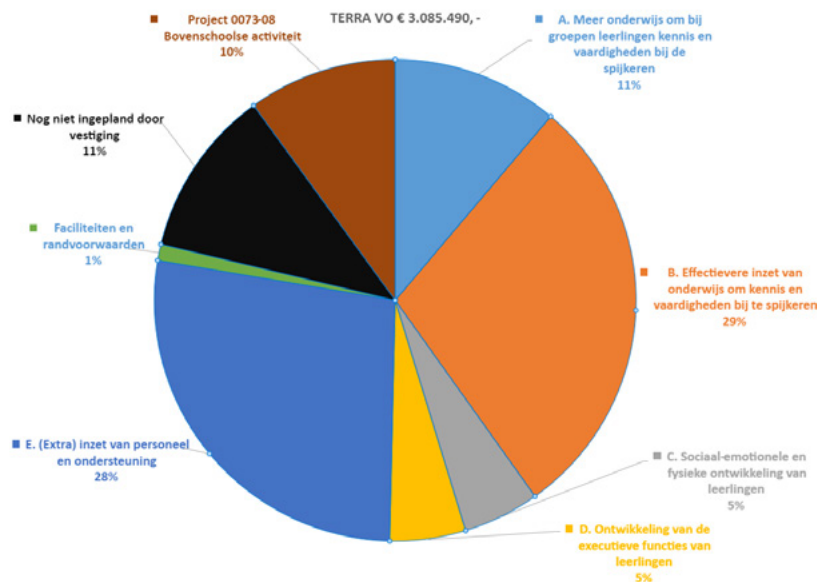
De interventies zijn ingedeeld in doelgebieden A, B, C, D en E: meer onderwijs, effectievere inzet van onderwijs, sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling, executieve functies en inzet van personeel, met daarbij een doelgebied F: faciliteiten/randvoorwaarden.

Binnen de vestigingen kennen we interventies op verschillende niveaus: interventies op (individueel) leerlingniveau (bijvoorbeeld extra begeleiding op sociaal-emotioneel gebied), interventies op vakniveau (vanuit de analyse kan bijvoorbeeld naar voren komen dat een bepaalde groep leerlingen extra aandacht moet besteden aan onderdelen die door het thuisonderwijs onder de maat zijn) en op vestigingsniveau. Het gaat hier om interventies die schoolbreed worden ingezet. Deze zijn opgenomen in het vestigingsjaarplan.

Schoolprogramma | vestigingsjaarplan

Binnen Terra hebben we ervoor gekozen om geen apart schoolprogramma per vestiging op te stellen maar dit te integreren in het vestigingsjaarplan. Dit om onnodige administratieve last te voorkomen en de doelstellingen van de vestigingen voor het schooljaar 2021-2022 overzichtelijk in één document te hebben. Na de zomervakantie zijn de vestigingsjaarplannen vastgesteld. De beschikbare middelen zijn verdeeld over de vestigingen, waarbij er gekozen is om een deel te reserveren voor onvoorzien. De Ondernemingsraad heeft haar instemming verleend op de plannen m.b.t. NPO, inclusief de bijbehorende financiële verdeling van de middelen. Ook de Ouderraad is betrokken in het proces. Zij heeft haar vertrouwen uitgesproken in de plannen en uitvoering daarvan, maar heeft afgezien van haar instemmingsbevoegdheid.

De verdeling over de verschillende interventies ziet er als volgt uit:

Monitoring en verantwoording

In samenspraak met vestigingen, projectenbureau, business-controller, programmateam en regiodirectie is vastgelegd hoe zowel de inhoudelijke als de financiële monitoring en verantwoording binnen Terra wordt vormgegeven.

De vestigingen worden hierin ondersteund en het uitgangspunt is om de verantwoordingslast zo laag mogelijk te houden en waar mogelijk aan te sluiten bij bestaande processen.

Inhoudelijke monitoring en verantwoording

- NPO wordt een vast onderdeel van de monitoringscyclus rondom de vestigingsjaarplannen.
- Schoolprogramma als onderdeel vestigingsjaarplan.
- De schoolscan en het schoolprogramma worden ingebed in onze eigen kwaliteitszorgcyclus. Dit is niet een eenmalige exercitie. We blijven uiteraard ook de komende schooljaren de ontwikkelingen van onze leerlingen volgen om de aanpak te kunnen blijven afstemmen op (veranderende) inzichten.

Financiële monitoring en verantwoording

- Financiële (en inhoudelijke) verantwoording verloopt via het jaarverslag.
- Financiële middelen zijn aan de vestigingen toegekend op basis van formatie en facturen.
- Iedere vestiging maakt een begroting op hoofdlijnen zodat interventies en geld aan elkaar gekoppeld worden. Monitoring op uitputting van het (materiele) budget per vestiging verloopt via het projectenbureau.

Voortgang

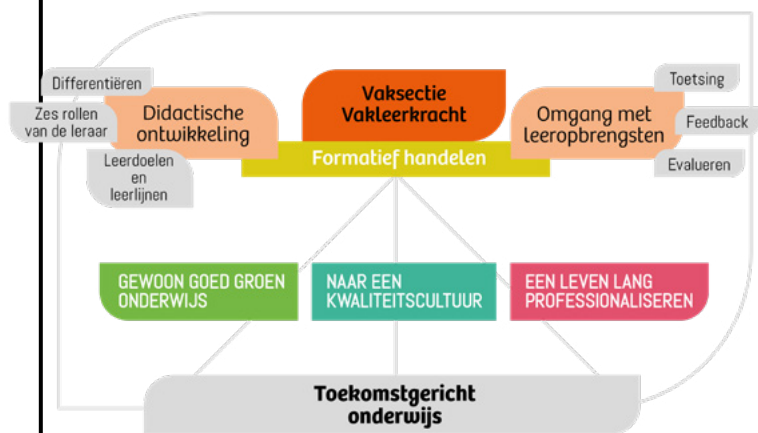
Het gaat om veel (tijdelijk) geld. We hebben de opdracht om dit op een verantwoorde en duurzame manier in te zetten voor onze leerlingen. Wij willen het beste voor onze leerlingen en dit vraagt de komende periode (extra) inspanningen van eenieder. Wij zien dit niet als een eenmalige exercitie. We blijven ook de komende schooljaren de ontwikkelingen van onze leerlingen volgen om de aanpak te kunnen blijven afstemmen op (veranderende) inzichten. Wij beogen zo een duurzame ontwikkeling in gang te zetten.

Wel hebben we gemerkt dat onze vestigingen tegen een aantal knelpunten aanlopen bij de uitvoering van het programma. Moeite om personeel aan te trekken, de hoge werkdruk en de aanhoudende pandemie maken dat het soms heel lastig is om toe te komen aan het inlopen van de vertragingen. Ook in 2021 heeft de coronacrisis op allerlei gebieden voor uitdagingen gezorgd. Het overeind houden van het reguliere onderwijs heeft de focus gehad, waardoor sommige aanvullende interventies vertraging hebben opgelopen.

2.2.2 Magister.me

In het voorjaar van 2021 zijn we van start gegaan met het inrichten van het implementatieproces van Magister.me. Een ELO-programma dat als middel wordt ingezet om onze onderwijsambities te ondersteunen. Daarnaast sluit het programma technisch goed aan op ons leerlingvolgsysteem 'Magister' en ons digitale toetsingsprogramma 'Quayn'. Magister.me helpt ons om ons onderwijs beter aan te laten sluiten op de individuele leerbehoefte van onze leerlingen door makkelijk te kunnen differentiëren in niveau, tempo en lesinhoud. Daarnaast ondersteunt het programma ons bij het verleggen van het eigenaarschap naar de leerling toe over zijn eigen leerproces.

Voor de zomer is het proces ingericht en is de facilitering op orde gebracht. Na de zomervakantie van 2021 zijn de scholen van start gegaan en zijn de eerste trainingen gegeven om het programma te leren kennen. De tussentijdse evaluatie van december 2021 was positief en de eerste pilots met klassen gaan in het voorjaar van 2022 van start. De aandacht blijft gericht op hoe we het programma ten dienste van onze onderwijsambities kunnen inzetten zodat het als middel wordt ingezet en niet als doel wordt gezien.

2.2.3 Een Groen Terra VO

Onze scholen zijn met elkaar verbonden door samen groen onderwijs te bieden. Tegelijkertijd is de groene sector continu in beweging. Met ons groene DNA zijn we van waarde voor de hele samenleving. De groene sector bevindt zich in het hart van grote maatschappelijke vraagstukken. Om met ons onderwijs hierop in te blijven spelen, willen we de komende twee jaren gezamenlijk werken aan een aantal groene actielijnen. Deze actielijnen komen voort uit onze Goed Groen Onderwijsvisie, de feedback op het Groenfestival 2021 (een dag van verbinding met alle docenten vo) en de groene inhoud van de gesprekken over de vestigingsjaarplannen.

We hebben een aantal actielijnen op hoofdlijnen geformuleerd:

1. Professionalisering: m.b.t. groen voor onze medewerkers
2. Huisvesting en materieel: investeren in modern groen onderwijs
3. Technologie: sterk techniekonderwijs en groen
4. Interne verbinding: doorstroom/ kennisdeling vo-mbo en doorlopende leerlijnen
5. Landelijk netwerk: het versterken van de verbinding naar de groene tafels.

In 2022 zullen deze verder uitgewerkt worden en zal er door de vestigingen een prioritering aangebracht moeten.

2.2.4 Onderwijslogistiek

In november 2020 is gestart met de implementatie van een nieuw rooster- en formatieprogramma Zermelo. Het voornaamste doel met de overstap naar Zermelo is om de ambitie van Goed Groen Onderwijs kracht bij te zetten: meer mogelijkheden voor maatwerk in het rooster door gebruik te maken van moderne software. In augustus 2021 zijn zes vo-vestigingen overgegaan op het volledig roosteren in Zermelo. In de voorbereiding hierop hebben de roostermakers en formatieplanners

vanuit alle vo-vestigingen elkaar regelmatig ontmoet voor scholing en kennisdeling. Uit de evaluatie met alle betrokken stakeholders is gebleken dat er succesvol wordt teruggekeken op deze eerste grote stap in het implementatieproces. Vanaf het najaar 2021 wordt er gewerkt aan de volgende stap: het in gebruik nemen van het formatieprogramma ZFormatie.

Daarnaast zijn er twee vestigingen (Assen en Winsum) die met ingang van het schooljaar 2021-2022 zijn gestart met een pilot "lesduur". Beide vestigingen hebben vanuit onderwijskundige doelstellingen het 60-minutenrooster losgelaten en zijn overgegaan naar een 50- respectievelijk 45-minutenrooster. Begin 2022 wordt dit geëvalueerd en zal Terra VO een besluit nemen over het – onder voorwaarden – loslaten van het 60-minutenrooster.

2.3 Onderwijsontwikkelingen mbo

Doordat het mbo meer verplichte onderdelen kent waarover verslag moet worden gedaan, is het aandeel mbo met betrekking tot onderwijsontwikkelingen en examinering in dit bestuursverslag aanzienlijk groter dan dat voor het vo.

Algemeen

De kanteling van de organisatie van vestigingsniveau naar het niveau van de opleidingen en de aanpassing van de onderwijsinhoud en – organisatie hieraan met ingang van het schooljaar

2021-2022, heeft veel geuraagd en moet nu verder worden bestendigd. Daarbij zijn de kwaliteitsafspraken voor het mbo, zoals we die hebben geformuleerd in de Kwaliteitsagenda in opdracht van het ministerie van OCW, een extra uitdaging en mogelijkheid om eigen beleid en landelijke speerpunten te combineren en op elkaar af te stemmen. Een en ander maakt dat de onderwijs- en organisatieagenda van Terra mbo ambitieus te noemen is.

2.3.1 Kwaliteitsagenda Terra MBO 2019-2022 – bestuurlijke reflectie

Op basis van het Bestuursakkoord “Trots, vertrouwen en Lef” heeft mbo Terra samen met haar stakeholders haar ambities voor verbeteringen voor de periode 2019 tot en met 2022 vastgelegd in het strategisch beleidsdocument, de Kwaliteitsagenda. De geformuleerde ambities, doelen en resultaten zijn daarbij per speerpunt bepaald.

Binnen elk speerpunt zijn thema’s en maatregelen uitgewerkt, waarbij de tijdelijke maatregelen in de vorm van projecten zijn geformuleerd. Tzamen vormen zij een programma met daaraan gekoppeld een verantwoordelijke programmadirecteur. Per kwartaal vindt een schriftelijke terugkoppeling plaats van de programmadirecteur over de voortgang en resultaten van de Kwaliteitsagenda aan de regiodirectie van Terra. De regiodirectie bespreekt op haar beurt op grotere hoofdlijnen de voortgang met het College van Bestuur. Tussentijds vinden daarnaast regelmatig besprekingen conform de PDCA-cyclus plaats in het overleg met opleidingsdirecteuren en de regiodirecteur mbo op basis van specifieke thema’s van de Kwaliteitsagenda met de programmadirecteur en/of relevante projectleiders.

Met nog één kalenderjaar te gaan van de looptijd van deze Kwaliteitsagenda voor de verwezenlijking hiervan, maken we een tussentijdse balans op. We realiseren ons hierbij dat

de uitvoering terdege beïnvloed is door de twee bijzondere jaren 2020 en 2021, die vooral ook in het teken stonden van aanpassingen in het onderwijs als gevolg van de coronamaatregelen. De betekenis hiervan voor Terra, haar studenten, medewerkers en de samenwerking met het bedrijfsleven, is beschreven in de aparte Coronaparagraaf. In welke mate de invloed van corona doorwerkt in de meetresultaten van indicatoren en de beoogde effecten van maatregelen laat zich moeilijk vaststellen. Wij zullen hier zijdelings aan refereren, daar waar wij effecten en resultaten duiden en de prestaties op onze doelen verklaren.

In de volgende paragrafen geven we per speerpunt weer wat de bereikte resultaten tot en met 2021 zijn en reflecteren we beknopt op het effect van de genomen maatregelen en acties in relatie tot het behalen van de gewenste doelen die we bij het opstellen van de Kwaliteitsagenda voor ogen hadden. Dit doen we door niet alleen ons eigen verhaal te vertellen, maar ook door de belangrijkste stakeholders aan het woord te laten.

Ontwikkelperspectief groen onderwijs in de regio

We beginnen niet voor niets onze reflectie van de Kwaliteitsagenda met dit speerpunt. Veel tijd en energie is in de afgelopen jaren gestoken in het onderzoeken op welke manier Terra MBO als organisatie haar opleidingen in en met de regio kan innoveren en ontwikkelen. Na een periode van voorbereiding zijn in het schooljaar 2021-2022 de vernieuwde opleidingen binnen de structuur van de kwalificatiedossiers met aan het roer opleidingsdirecteuren van start gegaan. De uitvoering van de opleidingen is op alle mbo-locaties geïmplementeerd op basis van het eerder opgestelde ulekkplan en er wordt gewerkt met een herzien opleidingsportfolio.

Dit betekent concreet dat alle studenten die in cohort 2021/2022 zijn gestart, werken met een nieuw curriculum.

De samenwerking met het Kennisconsortium in het kader van de Regiodeal Natuurinclusieve Landbouw (NIL) waarin noordelijke partijen als het Kadaster, WUR, Nordwin/Aeres en Van Hall zijn vertegenwoordigd, is in 2021 geformaliseerd. Terra levert hieraan een belangrijke bijdrage door de inzet van onze practor NIL. Natuurinclusieve landbouw krijgt hiermee een plek in de curricula van onze opleidingen. Het practoraat heeft in 2021 gewerkt aan integratie van natuurinclusief produceren en ondernemen in het DNA van Terra. Meerdere opdrachten zijn in het kader van reguleren op dit gebied door studenten opgepakt. Een voorbeeld daarvan is dat onze studenten vanuit de regiodeal NIL een onderzoeksopdracht opgepakt hebben met stoksnijsbonen in snijmais-teelt met agrariërs. Maar ook hebben docenten actief gewerkt aan het genereren van natuurinclusieve opdrachten in samenwerking met agrariërs, richting gebiedsgerichte aanpak. Daarnaast zijn er professionaliseringsdagen georganiseerd in samenwerking met Van Hall Larenstein en Aeres. Ook is gewerkt aan samenwerkingsverbanden op het gebied van NIL met de provincies Groningen en Drenthe en is het practoraat een actief deelgenoot van de Greendeal Natuurinclusieve Landbouw Groen Onderwijs, het lectoraat Gebiedstransitie transitie naar kringlooplandbouw en het lectoraat Kansrijk Ondernemen van de HAN.

Daarnaast zijn de kwalificatiedossiers aangesloten bij de verschillende (onderdelen van) Centra voor Innovatief Vakmanschap en worden projecten door studenten uitgevoerd in het kader van reguleren in samenwerking met gebiedscoöperaties en in het kader van de Innovatieagenda voor de Veenkoloniën. Door de nieuwe structuur wordt het

GER EVENHUIS,
AKKERBOUWER IN SCHOONOORD.

“Als ondernemer heb ik op verschillende manieren met Terra te maken. Zo is mijn bedrijf een leerbedrijf voor stagiaires van Terra en ben ik actief in de Opleidings Advies Raad.

Onderwijs vind ik heel belangrijk en vooral het voorbereiden en meenemen van de jeugd in de ontwikkelingen van de landbouw van de toekomst. Voor bedrijfsopvolgers en toekomstige ondernemers mag er wat mij betreft nog meer aandacht gaan naar de aansluiting op het hoger onderwijs.”

ook mogelijk om de erkenning als Cumela-academie te verbreden van mbo Groningen naar heel mbo Terra. Een mooie ontwikkeling die we dankzij de nieuwe structuur kunnen maken. Daarbij blijven we doorbouwen aan een structurele verbinding met regionale partners uit bedrijfsleven, overheid en onderwijs en de nauwe verbondenheid van ons mbo met de regio.

Concluderend kunnen wij zeggen dat de ambities al grotendeels zijn waargemaakt. Tegelijkertijd realiseren we ons dat Terra een “kleine speler” is binnen een speelveld van schaalvergroting in ROC- en AOC-land. In 2021 hebben we dan ook voortbordurend op de grote aanpassingen binnen en vernieuwing van ons mbo, mogelijkheden geïdentificeerd en verkend voor verdergaande samenwerking om er voor te zorgen dat naast innovatief beroepsonderwijs dat afgestemd is op de vraag vanuit de arbeidsmarkt, we de opleidingen ook robuust en toekomstbestendig kunnen blijven aanbieden op de lange termijn. Dit vergt ook het komende jaar vanuit bestuurlijk opzicht vervolgstappen die in het voorjaar van 2022 tot een duidelijke koers voor nauwere samenwerking zal leiden.

Opleiden voor de arbeidsmarkt van de toekomst

Een en ander biedt het spreekwoordelijke “bruggetje” naar het volgende speerpunt binnen onze Kwaliteitsagenda: het inrichten van ons onderwijs op de arbeidsmarkt van de toekomst. Parallel aan de voorbereidingen om het onderwijs en bijbehorend onderwijsproces aan te sturen op basis van kwalificatiedossiers, hebben de kwartiermakers per kwalificatiedossier de grove ontwerpen van de opleidingen samen met stakeholders vormgegeven door gesprekken te voeren, presentaties en workshops te geven aan en met docenten, studenten en bedrijven. Omdat er bij het verzorgen van onderwijs dat aansluit bij de huidige en toekomstige vraag van de arbeidsmarkt geen sprake kan zijn van een statische momentopname maar van een iteratief en doorlopend proces, zijn per kwalificatiedossier opleidingsadviesraden (OAR's) ingesteld. Deze bestaan uit een representatieve vertegenwoordiging van de sector en vormen een structurele klankbordgroep vanuit het bedrijfsleven voor de opleiding, die drie tot vier keer per jaar bijeen komt om ons te adviseren over onderwerpen als de inhoud van de opleiding, beroepspraktijkvorming, BBL en vragen die we als Terra in het kader van Leven Lang Ontwikkelen (LLO) op kunnen pakken.

Komend vanuit een situatie waarin Terra voornamelijk cursussen en nascholing in het groene domein aanbod, hebben we in 2021 een uitbreiding gerealiseerd door LLO te beleggen binnen elk KD en onderwijsteams hier mede verantwoordelijk voor te maken. Dit heeft geresulteerd in een -voor alsnog- kleine uitbreiding van het aanbod, maar we hebben er vertrouwen in dat het aanbod zich gestaag door gaat ontwikkelen. Naast de eerder genoemde betrokkenheid van de OAR's, koppelen we dit ook aan het ophalen van vragen bij leerbedrijven en bij alumni.

Voor laatstgenoemde doelgroep maken we gebruik van zogenaamde alumni-officers die vanuit de onderwijsteams contact onderhouden met onze alumni.

Verder hebben we in het schooljaar 2021-2022 een forse stap genomen door een deel van ons vakinhoudelijke onderwijs niet meer op school, maar door en bij bedrijven in de regio te laten verzorgen. Uit eerder onderzoek kregen we van onze studenten twee belangrijke vragen: meer praktijk in de opleiding en meer onderwijs over innovaties en innovatieve technieken. We hebben hiervoor het project Terra Practica opgezet waarbij we met een netwerk van bedrijven uit de omgeving van onze schoollocaties het onderwijs zo vormgeven dat studenten een deel van hun vakinhoudelijke onderwijs bij verschillende bedrijven opdoen, waarbij de ondernemer zelf de praktijkexpert en instructeur is. In totaal maken zo'n 60 verschillende bedrijven nu deel uit van dit netwerk, iets waar we trots op zijn! De grote uitdaging waar we als instelling voor staan, is om deze manier van onderwijs aanbieden betaalbaar en uitvoerbaar te houden in de toekomst. Dit is alleen dan mogelijk wanneer ook het beleid op gebied van huisvesting, activa en formatie hier optimaal op worden afgestemd.

Terra maakt duidelijk de beweging van 'binnen naar buiten'. Een beweging die al eerder ingezet was door middel van de uitvoering van projecten en opdrachten door studenten, waarbij de vraag van opdrachtgevers uit de regio komt en studenten op deze wijze 'ondernemend leren'. Studenten worden door ondernemend te leren, dat wil zeggen door bijvoorbeeld zelf te organiseren, samen te werken in challenges of te onderzoeken, voorbereid op de wereld van morgen. Zowel maatschappelijk gezien als vanuit het perspectief van de arbeidsmarkt is het belangrijk dat

studenten zich deze vaardigheden eigen maken. In 2021 is in het kader van professionalisering aandacht besteed aan de veranderende rol van de docent die hiervoor nodig is. We merken dat de onderwijsteams behoefte hebben aan meer scholing en training op dit gebied. Iets dat we ter harte nemen en in de komende periode nog willen verwezenlijken.

Jongeren in kwetsbare posities

Terra heeft binnen dit speerpunt een belangrijk deel van haar focus op de opleidingen Entree en Niveau 2 gelegd met als doelen drempelverlaging en vergroting van de kansen op de arbeidsmarkt. In 2021 zien we dat de pilot die met een aantal Praktijkonderwijs-instellingen wordt uitgevoerd, daadwerkelijk een drempelverlagend effect heeft gehad richting Entree. De pilot heeft aangetoond dat jongeren die de stap naar Entree normaliter niet zouden (durven) zetten, nu toch hun Entree-diploma hebben weten te behalen. Een deel daarvan is inmiddels ook doorgestroomd naar niveau 2. We zien dan ook door deze gunstige resultaten aanleiding om de pilot verder op te schalen.

Ook de inzet van TerraStart werpt zijn vruchten af en de aanpak waarbij jobcoaching ingezet wordt, leidt tot vergroting van de kansen op de arbeidsmarkt voor deze doelgroep. We zagen hier in 2019-2020 een stijgende lijn in de aantallen studenten die op deze wijze naar werk zijn begeleid. De nauwe contacten die TerraStart met stakeholders als UWV en bedrijven in de regio onderhoudt, zorgen voor een goed begeleidde en gedegen overgang naar de arbeidsmarkt. Echter door twee belangrijke factoren, te weten krapte op de arbeidsmarkt en de invloed van corona waardoor start en begeleiding van nieuwe trajecten onmogelijk was of sterk vertraagd is, zien we in 2020-2021 een daling van c.a. 40% van het totaal aantal deelnemers dat begeleid is naar werk via TerraStart ten opzichte van 2019-2020.

Naast deze beide specifieke doelen, heeft Terra als bredere doelstelling het behoud van een laag VSV-percentage voor al haar opleidingen. Dit doen we bijvoorbeeld door snelle signalering en adequate begeleiding als preventieve maatregel in te zetten. Met ingang van het schooljaar 2021-2022 heeft Terra een centraal Student BegeleidingsCentrum (SBC) ingericht. Het SBC vormt voor docenten een meldpunt als het gaat om signalen van studenten, zodat het SBC begeleiding op maat voor deze studenten kan organiseren en aanbieden bijvoorbeeld in de vorm van orthopedagogie of jobcoaching. Deze aanpak is geïntroduceerd in 2021 en inmiddels zien we dat het SBC ook als het gaat om sociale- en emotionele problemen als gevolg van corona een belangrijke rol vervult. In 2021 zijn op opleidingsniveau studentenpanels ingericht die naast de centrale studentenraad waardevolle input en feedback geven op dit punt.

Een andere manier om ervoor te zorgen dat de VSV-aantallen zo laag mogelijk blijven, is door de inzet van leercoaches. Door de kanteling binnen Terra zijn nieuwe onderwijsteams ingericht per kwalificatiedossier. Binnen elk onderwijsteam is de rol van leercoach belegd. De leercoach hanteert LOB om studenten te begeleiden en is eerstelijns aanspreekpunt om in een zo vroeg mogelijk stadium problemen van studenten met hun opleiding of in hun leerproces aan te pakken.

	2017 - 2018			2018 - 2019			2019 - 2020		
norm categorie	usu% instelling	landelijk usu%	usu% norm	usu% instelling	landelijk usu%	usu% norm	usu% instelling	landelijk usu%	usu% norm
mbo niveau 1	21,28%	23,27%	27,50%	20,93%	23,26%	26,40%	19,05%	20,59%	26,20%
mbo niveau 2	4,28%	9,47%	9,40%	5,56%	10,12%	8,60%	6,29%	8,64%	8,45%
mbo niveau 3	1,78%	3,87%	3,50%	3,13%	4,21%	3,20%	2,92%	3,75%	3,10%
mbo niveau 4	1,22%	3,34%	2,75%	1,17%	3,52%	2,70%	1,90%	2,95%	2,55%

We hebben het afgelopen jaar gezien op basis van de voorlopige cijfers dat de VSV-percentages iets aan het oplopen zijn en vinden enerzijds hiervoor een verklaring in de gevolgen van corona, maar anderzijds ook in de roerige periode van de organisatorische kanteling die Terra heeft doorgemaakt. In het komende jaar zal dan ook extra aandacht uitgaan naar het inrichten van korte en heldere communicatielijnen. De algehele tendens voor 2020/2021 blijft echter dat Terra overal onder de landelijke norm zit en behalve met een iets hoger percentage wat betreft Entree, ook overal onder de landelijke benchmark. Terra heeft het reeds lage VSV-percentage daarmee weten vast te houden.

ANNIKA VAN DER ZWAAG,
ONDERWIJSONDERSTEUNER BIJ TERRA
EN WERKZAAM BIJ ANDERS BLOEMSTYLING.

“Bij Terra worden studenten en medewerkers gezien als persoon en niet als een nummer. Als ik het voor het zeggen had bij Terra, zou ik vooral faciliteren dat medewerkers van alle mbo-vestigingen elkaar beter leren kennen en een beroep kunnen doen op elkaars kennis en kwaliteiten. Dat zou ik doen!”

Gelijke kansen in het onderwijs

Als we kijken naar het speerpunt “Gelijke kansen” dan willen we onze studenten zo optimaal mogelijk begeleiden om binnen het mbo door te kunnen groeien naar volgende niveaus en de doorstroom naar het hbo zo goed mogelijk faciliteren. We letten hierbij op afstemming van inhoudelijke kennis en vaardigheden in de (groene) verticale onderwijskolom, waarbij we de student zelf centraal stellen en zoveel mogelijk de regie over zijn/haar eigen leerproces en bijbehorend traject hierin geven. Terra doet dit door in te zetten en gebruik te maken van Loopbaan Oriëntatie Begeleiding (LOB). Vanaf schooljaar 2021-2022 hebben we om dit te realiseren in elk onderwijsteam docenten als leercoaches voor de begeleiding van studenten aangesteld. Bij de verwezenlijking van de doelstellingen binnen dit speerpunt zien we dat achterstanden als gevolg van corona doorwerken. Zo hebben we dit schooljaar te maken met leerlingen die van het umbo naar het mbo zijn doorgestroomd met achterstanden op bepaalde gebieden. Dat vergt extra inspanningen en begeleiding die we onder andere met behulp van de middelen uit het NPO uitvoeren.

In 2021 is binnen het thema ‘Doorstroom van groen umbo naar groen mbo’ ook opnieuw gekeken naar de vorm en inhoud van het Groene Lyceum, een opleiding die binnen Terra het mogelijk maakt met een doorlopende leerlijn in 6 jaar uit te stromen met een mbo-diploma niveau 4. Na de kanteling die binnen het mbo van Terra heeft plaats-

gevonden, richten we ons met communicatie over de herziene vormgeving en inhoudelijke innovatie van de mbo-opleidingen op ons eigen groene umbo maar ook op het grijze umbo. Concrete voorbeelden zijn de organisatie van een informatie-dag/markt die verzorgd werd door mbo-docenten aan de doelgroep umbo-docenten en de ontwikkeling van nieuwe communicatieproducten gericht op de umbo-doelgroep. De samenwerking op dit gebied krijgt steeds meer gestalte hoewel we nog niet tevreden zijn en het komende jaar verder willen gaan, omdat we denken dat er meer mogelijk is en hier nog een opgave voor ons ligt. Dat gaan we onder andere verzorgen door niet alleen figuurlijk maar ook letterlijk onze umbo-scholen te ‘vergroenen’ met behulp van het mbo.

Over de inspanningen op het gebied van doorstroom naar het hbo kunnen we aangeven dat dit bemoeilijkt is door de beperkte mogelijkheden om fysiek bij elkaar te komen. Met name het hbo heeft lange tijd te maken gehad met beperkingen. In hoeverre dit de keuze na afstuderen om niet door te stromen naar het hbo heeft beïnvloed, is nog onduidelijk. De doorstroompercentages zullen hier een indicator voor zijn en onderzoek onder alumni kan meer vertellen hierover. Een belangrijk doel dat we willen bereiken is dat doorstromers van ons mbo goed zijn voorbereid en met succes het hbo kunnen doorlopen. Doordat de arbeidsmarkt voor afgestudeerde mbo’ers de afgelopen periode zeker voor de opleidingen in het groene domein gunstig was, is het streven naar een groei in

doorstroom naar het hbo nogal eens tegenstrijdig met goede kansen op de arbeidsmarkt. We bekijken daarom ook welke mogelijkheden wij verder kunnen ontwikkelen voor alumni en willen dit in lijn brengen met een uitbreiding van ons pakket aan naschoolse cursus- en contractactiviteiten in het kader van Leven Lang Ontwikkelen (LLO). In 2021 zijn we intensiever met onze hbo-partner in de groene onderwijskolom, het Van Hall Instituut, gaan samenwerken. Met de Hanzehogeschool is Terra bezig om ondernemerschap verder vorm te geven in een aantal projecten. Dit komt onder andere tot uitdrukking in de samenwerking binnen het lectoraat Duurzaam Ondernemen, waarin Terra samen met de Hanzehogeschool opereert. Terra is een belangrijke speler in deze beweging omdat met name lokale en regionale programma's de lokale economie, landbouw, landschap, biobased, voeding hoog in het vaandel hebben. Het is ook om die reden dat de Hanzehogeschool zich steeds meer richt op het thema voeding; een beweging die vraagt om meer samenspraak met Terra.

Kwaliteitsverbetering en professionalisering

Hiermee komen we aan bij het vijfde en laatste speerpunt van onze Kwaliteitsagenda. In het afgelopen jaar hebben we in het werken aan onze doelen op het gebied van kwaliteitsverbetering een vernieuwde PDCA-cyclus ingericht. Onderdeel hiervan zijn de periodieke monitoringsgesprekken per kwalificatiedossier die tussen regiodirecteur en opleidingsdirecteur plaatsvinden. Verder hebben we een uitbreiding van de dialoog met studenten ingevoerd door naast de studentenraad, die mbo-breed opereert, ook studentenpanels in te richten. Dit vormt een waardevolle aanvulling door de input en feedback van onze studenten zowel op instellingsniveau (studentenraad) als op opleidingsniveau (studentenpanels).

Op het gebied van professionalisering hebben de teams hun scholingsbehoefte in teamplannen geformuleerd. We zien dat door onder andere mobiliteit in personeel ook de behoefte aan scholing wijzigt en dat daarnaast de grote ontwikkelingen die de opleidingen doormaken ook veranderende scholingsvragen oproepen: de veranderende rol van de docent vraagt vaardigheden die passen bij de beweging die de opleidingen zelf doormaken als gevolg van een veranderde vraag vanuit de arbeidsmarkt. Tenslotte is dit wat wij ook van onze studenten vragen. Hiermee moeten we als onderwijsinstelling rekening houden en scholing optimaal blijven faciliteren. Dat betekent dat we niet alleen geld maar ook tijd beschikbaar stellen om medewerkers in de gelegenheid te stellen om zich te kunnen scholen in hun rol als coach, als netwerker en gesprekspartner van bedrijven en in het opdoen van didactische vaardigheden op gebied van "ondernemend leren".

LEONIE OOSTING,
DERDEJAARS STUDENT
AAN DE OPLEIDING FOOD,
LIFE & INNOVATION (FLI)
EN VOORZITTER VAN DE
STUDENTENRAAD VAN TERRA.

“Wat ik zou veranderen als ik morgen de baas zou zijn van Terra? Dan zou ik vooral proberen om meer docenten met vakkennis en ervaring met de praktijk les te laten geven. Bijvoorbeeld mensen die zelf ondernemer zijn of zijn geweest. Ik heb liever een enthousiaste ervaringsdeskundige voor de klas dan iemand die alleen hoog opgeleid is.”

Tot slot zien we dat de inspanningen om meer hybride docenten binnen het onderwijsproces in te schakelen, zijn vruchten afwerpt. Inmiddels zien we dat een toenemend percentage van het personeelsbestand van Terra bestaat uit professionals die naast het verzorgen van onderwijs ook actief zijn in andere organisaties en het bedrijfsleven of werkzaam zijn als zelfstandig ondernemer. We merken dat deze hybridisering een andere dynamiek toevoegt aan het onderwijs en onderwijsvernieuwing kan doen versnellen.

2.3.2 Aanvullende onderwijsontwikkelingen

In onze bestuurlijke reflectie op de Kwaliteitsagenda hebben we de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Daarnaast is verder gewerkt aan de inrichting van de ondersteuning van het onderwijs met onder andere een nieuwe stafafdeling en de werving van een directeur Onderwijssteuning, de invulling van de onderwijslogistieke processen en een nieuwe overlegstructuur. Hier wordt nu verder op voortgebouwd. Vanuit de eerdere keuze om vanuit de oude infrastructuur op een pragmatische manier het nieuwe organisatieplaatje een plek te geven richting het nieuwe schooljaar is in de loop van 2021 verder gewerkt aan het definitief aanpassen en verbeteren van de processen. Dit krijgt een vervolg in 2022.

Om het vernieuwde onderwijs van Terra MBO onder de aandacht te brengen, is ook de externe communicatie verder vormgegeven. Door middel van een nieuw marketingconcept met vernieuwde uitingen, films, een social media campagne enzovoorts wordt een bredere doelgroep aangesproken en een eigentijds imago neergezet.

2.3.3 Coronaparagraaf

Impact pandemie op Terra

Na de lockdown in het voorjaar van 2021 mochten vanaf 1 maart 2021 alle studenten weer naar school, mits zij 1,5 meter afstand tot elkaar en het onderwijspersoneel hielden. Uitzonderingsgroepen waren de eindexamenstudenten, praktijklessen en kwetsbare studenten. Zij konden wel fysiek les volgen. Vanaf 1 maart konden studenten weer één of meerdere momenten per week fysiek naar school. Daarnaast werd er nog online les gegeven. Vanaf 7 juni 2021 werden de scholen weer volledig opengesteld. De opleidingen volgden het coronaprotocol van het OMT. Het preventief testen en de quarantaineplicht gold alleen nog voor studenten en docenten die niet 'immuun' waren.

Het studiejaar 2021-2022 is nagenoeg op dezelfde manier gestart, als dat zij geëindigd was: geen risicogerichte testen meer op school en preventief testen alleen voor studenten die niet immuun zijn. Begin studiejaar 2021-2022 zijn er nieuwe plannen gemaakt voor de Corona-enveloppe. De subsidie is vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) bedoeld voor het herstel van de coronagerelateerde vertragingen in het onderwijs in de komende 2,5 jaar. Daartoe horen ook maatregelen om ervoor te zorgen dat interventies duurzaam effect hebben. Van maandag 20 december 2021 tot en met vrijdag 14 januari 2022 ging het mbo weer dicht. Studenten in een kwetsbare positie (inclusief mbo niveau 1 en 2) en examenstudenten mochten nog wel fysiek naar school mits 1,5 meter afstand werd gehouden. De sluiting van het mbo maakte deel uit van een breed pakket aan maatregelen om de verspreiding van de omikronvariant van het coronavirus af te remmen. Mbo-studenten krijgen weer fysiek onderwijs sinds 15 januari 2022.

De ernst en duur van het coronavirus is zorgwekkend en op dit moment is onzeker welke effecten dit op het mbo zal hebben. Voorop staat dat alle mogelijke maatregelen genomen zijn en worden om de medewerkers en studenten te beschermen en risico's zoveel mogelijk te beperken. Hierbij wordt de continuïteit van het mbo zoveel als mogelijk gewaarborgd. Helaas heeft de pandemie wel zijn impact op het mbo gehad:

- De opleidingen zijn gedurende verschillende perioden (deels) gesloten waarin het mbo moest overschakelen op online onderwijs. De protocollen en servicedocumenten vanuit de MBO Raad zijn hierbij voor ons leidend geweest;
- De veelvuldige wijzigingen in het coronabeleid van de overheid heeft een groot beroep gedaan op de flexibiliteit van alle medewerkers en studenten. Voorbeeld is het vaak wijzigen van roosters in verband met aangepaste lestijden;
- Binnen het mbo heeft de centrale examinering wel doorgang kunnen vinden. In overleg met de centrale examencommissie Terra MBO is zeer gedetailleerd naar de examinering gekeken en zijn daar waar nodig binnen de RIVM-richtlijnen aanpassingen gedaan.
- Veel van de geplande stages/(internationale) beroepspraktijkvorming konden geen doorgang vinden; waar mogelijk zijn alternatieve lesprogramma's opgesteld;
- Schoolreizen, excursies, buitenschoolse activiteiten zijn afgelast of uitgesteld;
- Medewerkers moesten veelal (deels) thuiswerken;
- Onze marktactiviteiten hebben we grotendeels stil moeten leggen.

Gevolgen pandemie

De belangrijkste risico's die voortvloeiden uit de onzekere situatie rond corona:

- Online lessen maken het voeren van gesprekken (bijv. dialoog of groepsgesprek) lastig, terwijl gesprekken juist van

belang zijn voor het stimuleren van de maatschappelijke ontwikkeling;

- De verminderde veiligheid bij afstandsonderwijs, zoals ouders en vrienden die meeluisteren, beperkt de mogelijkheid om gevoelige onderwerpen (bijv. seksualiteit of geestelijke gezondheid) met diepgang of überhaupt te bespreken;
- Studenten welzijn. Het welbevinden van mbo-studenten is verslechterd tijdens de coronacrisis. Mentaal, sociaal en fysiek gaat het slechter met de student in vergelijking met voor de coronacrisis. Het verminderde welbevinden komt door een gebrek aan sociale contacten en het gemis van school en structuur. Een deel van de studenten vereenzaamt of krijgt angst- en stemmingsklachten;
- Door minder contact met elkaar worden sommige vaardigheden minder ontwikkeld (bijv. samenwerken en feedback geven) of juist beter ontwikkeld (bijv. initiatief en doorzettingsvermogen);
- Veel activiteiten van mbo-opleidingen die bijdragen aan de persoonsvorming zijn niet doorgegaan. Ook extra activiteiten buiten school, zoals museumbezoek, konden vaak niet doorgaan. Online excursies kunnen de echte ervaring niet vervangen;
- Kwaliteit van onderwijs: de onderwijskwaliteit is door afwijkende (online) lesvormen minder hoog dan gebruikelijk. Er is een risico dat minder studenten doorstromen naar een volgend leerjaar en/of dat studenten het volgend studiejaar achterstanden moeten bijspijkeren.
- Effect van het niet op school zijn bij met name kwetsbare jongeren. Effect op leerachterstand en sociale ontwikkeling.
- Verzorgen onderwijs op afstand. De kernactiviteit van de instelling, het verzorgen van onderwijs, kan niet op de reguliere wijze plaatsvinden. Niet alle studenten beschikken over de juiste devices om digitaal onderwijs te volgen wat leidt tot investeringen van de onderwijsinstelling;

- De marktactiviteiten van Terra (LLO en Start) lopen als gevolg van de coronacrisis terug, doordat opleidingen en coachingstrajecten grotendeels tot stilstand zijn gekomen. Hierdoor valt omzet weg, terwijl de vaste kosten blijven doorlopen;
- Opstartproblemen na de lockdown. Het heeft even geduurd voordat de studenten weer in de juiste stand stonden na een periode van afwezigheid. Met alle gevolgen van dien.

Bestedingsplan Corona enveloppe

In het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) konden onderwijsinstellingen medio 2021 een bestedingsplan indienen om in aanmerking te komen voor middelen uit de zogeheten Corona-enveloppe. Deze middelen zijn bedoeld als verhoging van de lumpsum voor extra begeleiding van studenten, stagetekorten en ondersteuning van docenten in 2021 en 2022. De thema's waaraan de middelen besteed kunnen worden, zijn vastgelegd in een bestuursakkoord met het mbo.

Proces

Binnen Terra MBO is een programmateam NPO ingesteld dat naast de voorbereiding en planvorming zich ook bezighoudt met de monitoring van de uitvoering. Om te komen tot het bestedingsplan zijn de volgende stappen doorlopen.

Als eerste is per kwalificatiedossier (KD) inzichtelijk gemaakt wat de gevolgen zijn voor studenten van de coronacrisis voor hun opleiding. Daarnaast zijn ook andere, door de coronacrisis veroorzaakte problemen (bijvoorbeeld op sociaal-emotioneel vlak) geïnventariseerd. Per KD is een analyse gemaakt op het gebied van:

- De cognitieve ontwikkeling: in beginsel alle leergebieden;
- Praktijkvorming: hierbij gaat het om de kennis en

vaardigheden die studenten in de praktijklessen en de beroepspraktijkvorming verwerven;

- De sociaal-emotionele ontwikkeling en welbevinden: hierbij gaat het bijvoorbeeld om impulsbeheersing, omgaan met ruzies, samenwerken, concentratie, motivatie, werkhouding, plannen, sociale veiligheid en zelfvertrouwen.

Naast de analyse door de opleidingsdirecteuren, is in juli 2021 gesproken met de Studentenraad. Voor het gesprek met de Studentenraad is gebruik gemaakt van de resultaten van het eigen onderzoek onder MBO-studenten binnen Terra dat gehouden is in april 2021. In deze enquête zijn studenten bevroegd op hun ervaringen met het leren op afstand in coronatijd. De uitkomsten van de enquête zijn besproken met de Studentenraad en hieruit zijn adviezen van de Studentenraad overgenomen in het plan. Een belangrijk verbeterpunt is de kwaliteit van de online lessen.

Op basis van de analyse van de vertragingen en versnellingen is een inschatting gemaakt van de oorzaken en gevolgen en zijn conclusies getrokken over welke achterstanden op welk niveau om actie vragen. Daarbij is niet alleen naar de korte termijn gekeken maar ook naar de langere termijn. Dus welke lessen kunnen we trekken uit de coronatijd die benut kunnen worden voor structurele verbetering van het onderwijs, zodat ook bij eventueel toekomstige maatregelen die nopen tot (online) afstandsonderwijs de nadelige gevolgen voor studenten tot een minimum beperkt worden.

Per kwalificatiedossier is een plan gemaakt met daarin interventies/acties en daaraan gekoppeld de inzet van de middelen uit de corona-enveloppe. De acties zijn per thema verder uitgewerkt op basis van de beschikbaar gestelde 'Keuzelijst'. Verder zijn er twee plannen uitgewerkt die opleidings-overstijgend zijn en waarin acties zijn opgenomen voor heel Terra MBO.

Het programmateam heeft daarna alle aangeleverde plannen verzameld en de voorgestelde interventies ingedeeld onder de thema's met daaraan gekoppeld de begrote bedragen om zo te komen tot een totaalplan voor het mbo van Terra. De interventies zijn daarbij ook gekoppeld aan -zo veel mogelijk- meetbare doelen, zodat het ook mogelijk wordt om deze gedurende de uitvoering te kunnen toetsen en effecten te meten. Deze doelen zijn opgenomen in de jaarplannen van de KD-teams. Het complete overzicht van alle geformuleerde acties en daaraan gekoppelde inzet van middelen is opgenomen in bijlage D.

Medezeggenschap

In september 2021 hebben de Studentenraad en Ondernemingsraad ingestemd met het Plan NPO MBO. In dit plan staan per thema de activiteiten die worden uitgevoerd op instellingsniveau. Dit plan is tot stand gekomen op basis van de plannen die door onderwijsteams zijn ingediend. In deze plannen staat welke maatregelen genomen worden om de achterstanden die studenten hebben opgelopen, in te halen. Concreet staat beschreven wat de doelen zijn, welke acties worden ondernomen gedurende de looptijd van het NPO en hoe de middelen worden verdeeld. Daarnaast is een plan geschreven voor de inzet van de middelen algemeen. Van de beschreven maatregelen profiteren alle opleidingen.

Monitoring

De monitoring op de uitvoering van het plan inclusief de besteding van de bijbehorende middelen op opleidingsniveau, is opgenomen in de PDCA-cyclus van Terra. Gedurende het studiejaar 2021-2022 zijn monitoringsgesprekken ingepland met als doel om de voortgang op de interventies en de daaraan gekoppelde doelen te kunnen bepalen. Deze gesprekken vinden plaats tussen regiodirecteur en opleidingsdirecteuren

op basis van het plan per kwalificatiedossier, waarin de acties en doelen voor het NPO zijn opgenomen. De gesprekken en de tussentijdse analyse worden voorbereid door het programmteam, die de regiodirecteur adviseert voorafgaand aan de gesprekken.

De beide projectplannen die mbo-breed worden uitgevoerd, worden meegenomen in de cyclus die Terra kent voor projectmatig werken. Dit betekent dat de projectleiders drie keer per jaar rapporteren over de voortgang aan de regiodirectie. Deze rapportages vormen de basis waarop de regiodirectie indien nodig tussentijds kan bijsturen. Ook hier vervult het programmteam een adviserende rol en bewaakt zij dat de opbrengsten gericht zijn op een duurzame aanpak van de verbetering van het onderwijs in lijn met bedoeling van het NPO.

Inhoudelijk: realisatie plannen NPO

Alle acties die de teams hebben beschreven, vallen, zoals voorgeschreven door het Ministerie van OCW, onder één van de volgende vier thema's:

1. Soepele in- en doorstroom:
2. Welzijn studenten en sociale binding met de opleiding
3. Ondersteuning en begeleiding op het gebied van stages
6. Aanpak jeugdwerkloosheid

Het merendeel van de acties (meer dan 60%) valt onder het eerste thema, soepele in- en doorstroom. Hieronder volgt een toelichting per thema.

Thema 1: Soepele in- en doorstroom

Na een moeizame start aan het begin van het studiejaar hebben de onderwijsteams diverse activiteiten ingezet om achterstanden bij studenten weg te werken.

Een groot deel van de studenten had moeite om na een periode van afstandsonderwijs de draad weer op te pakken. In de periode van het leren op afstand zijn problemen ontstaan die hen belemmeren in hun functioneren als student. Hiervoor is binnen de meeste opleidingen een pitstop ingericht en/of individuele begeleiding door de leercoach. De pitstop is een lokaal dat gedurende de gehele week wordt bemenst door een onderwijsassistent en waar kleine groepjes studenten zelfstandig aan hun achterstanden kunnen werken. Ook zijn extra lessen verzorgd omdat deze in de lockdown niet konden worden gegeven en/of door de inzet van een onderwijsassistent de klassen verkleind konden worden. Van de acties die zijn ingezet om studenten de achterstanden te laten inlopen die ze door uitval van lessen in het voortgezet onderwijs hebben opgelopen, kunnen we nu nog niet zeggen of ze succesvol zijn geweest omdat deze studenten nog examen moeten doen.

Omdat het keuzedeel internationalisering niet door kon gaan, is hiervoor een alternatieve opdracht voor geschreven. Deze opdracht kon uitgevoerd worden vanuit het buitenland (op het bedrijf), in Nederland (bij een bedrijf met een sterk internationaal karakter) of op school/thuis. Vooral Agro-studenten hebben hiervan gebruik gemaakt.

Thema 2: Welzijn studenten en sociale binding met de opleiding Maatregelen van de opleidingen

Een aantal onderwijsteams heeft naast het wegwerken van onderwijsachterstanden ook ingezet op extra ondersteuning bij het mentale welzijn en/of het hervinden van motivatie.

Terra-brede maatregelen

Om de binding met de opleiding te behouden, ook tijdens perioden van thuisonderwijs, is een plan ontwikkeld om docenten te bekwalamen in het verzorgen van online onderwijs

middels een intern scholingstraject volgens het train-de-trainer principe. Ten gevolge van ziekte is niet op tijd een projectleider aangesteld om dit scholingstraject vorm te geven. De verwachting is dat we dit traject in 2022 opnieuw oppakken. In 2021 hebben we deze middelen besteed aan het ontwikkelen van educatieve filmpjes die docenten in kunnen zetten tijdens hun (online) lessen en studenten kunnen op ieder gewenst moment hiervan gebruik maken.

Ook hebben de opleidingen de mogelijkheid gekregen om studenten aan te melden bij het StudentenBegeleidings-Centrum, het SBC, om hun achterstanden weg te werken en daarbij het zelfvertrouwen in eigen kunnen te herstellen door middel van het trainen van executieve vaardigheden (het zogenaamde STEF-project, Studenten Executieve Functies). In 2021 is vooral tijd gestoken in de coördinatie, het werven van studenten Onderwijskunde en/of Orthopedagogiek om de MBO-studenten te begeleiden en het afnemen van intake-gesprekken met MBO-studenten die zijn aangemeld door de opleidingen. De studenten die in aanmerking komen voor hulp van een 'Steffe' zijn vaak het overzicht in hun situatie kwijt, hebben moeite met het zelfstandig inhalen, plannen en organiseren van hun achterstand en ervaren hierdoor een grote mate van stress wat voor een toename van motivatieproblemen, depressieve klachten en sociaal emotionele problemen kan zorgen. Om deze problematiek ook op de langere termijn te minimaliseren, worden executieve functies aangeleerd. Over de effecten van de inzet van deze methodiek, is vooralsnog lastig iets te zeggen. Het daadwerkelijk begeleiden van studenten is na de kerstavakantie begonnen. Bij navaag bij de teams blijkt dat de leercoaches erg teureden zijn over de geboden ondersteuning. Indien het inzetten van STEF succesvol blijkt, zal dit na de zomer van 2022 worden voortgezet.

Het SBC monitort het aantal studenten dat wordt aangemeld en met welke problematiek. Uit de cijfers van 2021-2022 blijkt dat ongeveer 7% van het totaal aantal studenten van Terra kampt met psychosociale problematiek. Dit is een stijging ten opzichte van het vorig studiejaar waarbij het om 5% van de studenten ging. Studenten geven aan dat ze last hebben van depressie, angststoornissen, zorgelijke thuissituatie, achterstanden en een verhoogd stressniveau.

Tot slot het project laaggeletterdheid. Uit onderzoek blijkt dat bij veel studenten uit de provincies Groningen en Drenthe sprake is van laaggeletterdheid. Deze studenten hebben door corona nog grotere achterstanden opgelopen en zijn onvoldoende zelfredzaam in de samenleving na het volgen van onderwijs bij Terra. Ten gevolge van veel voorkomende lesuitval (veroorzaakt door corona) en diverse vacatures, is het niet gelukt om de beoogde projectleider voor 2022 in te zetten op dit project. Met ingang van 1 februari 2022 wordt gestart met productontwikkeling, welke methodieken werken goed en welke niet. Vervolgens kan na de zomervakantie gestart worden met het ondersteunen van studenten op dit gebied waarbij niet alleen aandacht is voor lezen, schrijven en rekenen, maar ook voor een gezonde levensstijl. Eind 2022 zal een kwalitatief onderzoek plaatsvinden onder studenten over de ervaren effecten.

Thema 3: Ondersteuning en begeleiding op het gebied van stages

Bij sommige opleidingen konden de studenten onvoldoende werkplekervaring opdoen. Alternatieven die hiervoor zijn bedacht zijn onder andere het aanbieden van een realistische virtual reality omgeving waarbij studenten letterlijk binnenstappen in een bedrijf. Ook zijn masterclasses georganiseerd om studenten mee te nemen in trends en ontwikkelingen binnen het werkveld van voeding.

Eind 2021 is een voorzichtige inhaalslag gemaakt met het doen van stagebezoeken, afnemen van Proeves van Bekwaamheid (PuB's) van studievertraagden en extra lessen ter voorbereiding op de praktijkexamens.

Thema 6: Aanpak jeugdwerkloosheid

De teams hebben weinig maatregelen ingezet op dit thema. Er is een workshop loopbaanoriëntatie georganiseerd omdat studenten ten gevolge van minder BPV een minder goed beeld hebben van hun loopbaanmogelijkheden. Hetzelfde geldt voor extra loopbaanbegeleiding gericht op persoonlijkheidsprofiel en kwaliteiten. Ook zijn extra excursies uitgevoerd.

Toelichting op de corona steunmaatregelen

Inhaal- en ondersteuningsprogramma's onderwijs (2e tranche mei 2021)

Om studenten extra ondersteuning te bieden bij leer- en ontwikkelachterstanden of studievertraging. Goedgekeurde aanvraag Terra MBO: gerekend met 44 studenten x € 900 = € 39.600 subsidie.

Extra hulp voor de klas (2e tranche augustus 2021)

Beschikbaar stellen middelen zodat mbo-instellingen extra medewerkers kunnen aannemen om de gevolgen van extra lesuitval door ziekte of voor extra werkzaamheden als gevolg van corona op te vangen. Goedgekeurde aanvraag Terra MBO: € 220.079.

Envelope

Bij het NP Onderwijs is ervoor gekozen om het aantal regelingen zoveel mogelijk te reduceren, zodat de verantwoordingslast van instellingen beperkt wordt en om mogelijkheden tot maatwerk te bieden. Daarom is er gekozen voor een 'coronaenveloppe'. De middelen vanuit

de regelingen 'Inhaal en ondersteuningsprogramma's (IOP), 'Extra hulp voor de klas', extra middelen voor begeleiding van studenten, devices en aanpak jeugdwerkloosheid, gaan over in deze 'coronaenveloppe'. Goedgekeurde aanvraag Terra MBO in 2021: € 226.882 en 2022: € 714.257.

Extra instroom studenten

Naast en mede als gevolg van studievertraging door de coronapandemie is er sprake van een langere verblijfsduur en sterk gestegen studentenaantallen. Het aantal mbo-studenten is landelijk met circa 4.400 gegroeid; dit is een flinke toename van circa 2% in tegenstelling tot de eerder geraamde daling. In de bekostigingsbrief van maart jl. is er voor de verhoogde instroom in cursusjaar 2020-2021 reeds € 90 miljoen toegevoegd en uitgekeerd. Terra heeft in 2021 een bedrag van € 378.000 ontvangen.

Extra begeleiding en nazorg mbo

Middels de bestaande regeling extra begeleiding en nazorg zijn middelen beschikbaar gesteld voor het bieden van extra begeleiding aan laatstejaars mbo-studenten en nazorg aan mbo-gediplomeerden. Met deze regeling konden mbo-instellingen subsidie aanvragen voor 2021. Terra heeft in 2021 een bedrag van € 81.946 ontvangen.

Corona heeft een minimaal effect op de financiële kengetallen en de liquiditeitspositie. Er is geen sprake van materiële onzekerheid inzake de continuïteit.

2.3.4 MBO-studentenfonds

Het MBO-Studentenfonds is per 1 augustus 2021 in werking getreden en bedoeld voor de financiële ondersteuning van de mbo-student. Het beleid is goedgekeurd door de regiodirectie, CuB en Studententraad. De implementatie van dit fonds

uraagt nog om wat administratieve aanpassingen en verduidelijking van de grenzen die gesteld worden aan de materiële zaken waar tegemoetkoming voor kan worden aangevraagd. Eén en ander gebeurt in goede samenwerking en overleg met andere Noordelijke AOC's en ROC's.

Het fonds bestaat uit vier doelgroepen, waarbij de mbo-instelling de bevoegdheid heeft om uitzonderingen te maken op de bestaande doelgroepen.

In grote lijnen bestaat doelgroep één uit studenten die, naast hun opleiding, lid zijn van een studentenraad, een medezeggenschapsraad of studentenorganisatie ten behoeve van de mbo-instelling. In doelgroep twee gaat om studenten die activiteiten verrichten op bestuurlijk of maatschappelijk gebied ten behoeve van de mbo-instelling of de opleiding van de student. Beide doelgroepen zijn bedoeld voor studenten in een BOL- of BBL-opleiding, ongeacht leeftijd.

Doelgroep drie is gelijk aan de Tijdelijke regeling voorziening leermiddelen voor deelnemers uit minimagezinnen. Deze doelgroep is gericht op studenten waarvan de ouders en/of verzorgers aantoonbaar onvoldoende financiële middelen hebben voor het bekostigen van leermiddelen waarvan de student geacht wordt deze aan te schaffen. Doelgroep drie is de enige doelgroep waar, naast financiële ondersteuning, ook materiële ondersteuning (onderwijsleermiddelen) geboden kan worden. Deze doelgroep omvat studenten jonger dan 18 jaar en in een BOL-opleiding.

Doelgroep vier is bedoeld voor studenten die, vanwege een bijzondere omstandigheid, studievertraging hebben opgelopen. Deze doelgroep bestaat uit studenten die een BOL-opleiding volgen, ongeacht leeftijd. De studenten mogen daarnaast geen basisbeurs (meer) ontvangen.

Studenten uit deze doelgroep dienen eerst andere financiële ondersteuning vanuit overheid -en particuliere instanties te benutten voordat er aanspraak gemaakt kan worden op het MBO-studentenfonds.

Voor het MBO-studentenfonds is in 2021 ad. € 42.870 ontvanger. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verdeling van de uitgaven.

Subsidie	€ 42.870,00
Uitgaven	€ 14.491,28
Restant	€ 28.378,72

Omschrijving	Aantal studenten	Totaal van de toekenningen	Gemiddelde hoogte van de toekenning
Mbo-studenten die lid zijn van een studentenraad als bedoeld in artikel 8a.1.2 WEB, van een ander door het bevoegd gezag ingestelde medezeggenschapsstructuur of van het bestuur van een studentenorganisatie van enige omvang met volledige rechtsbevoegdheid	Aanvragen 35 ----- Toekenningen 35 -----	€ 1.070,65	€ 30,59
Mbo-studenten die activiteiten verrichten op bestuurlijke of maatschappelijk gebied die naar het oordeel van het bevoegd gezag mede in het belang zijn van de instelling of van het onderwijs dat de student volgt	Aanvragen ----- Toekenningen -----	€	€
Mbo-studenten, die of waarvan diens wettelijk vertegenwoordigers, aantoonbaar onvoldoende financiële middelen hebben voor de aanschaf van onderwijsbenodigheden waarover de student geacht wordt zelf te beschikken	Aanvragen 49 ----- Toekenningen 49 -----	€ 13.420,63	€ 273,89
Mbo-studenten die in verband met de aanwezigheid van een bijzondere omstandigheid studievertraging hebben opgelopen	Aanvragen ----- Toekenningen -----	€	€

Ad 1. De vacatievergoeding is € 25,00 per vergadering. De reiskosten zijn afhankelijk van het aantal kilometers dat de student reist en bedraagt € 0,35 per km.

Ad 3. Twee vergoedingen hebben plaatsgevonden bij locatie Meppel, één bij KD Hippisch en de overige vergoedingen betreffen locatie Groningen.

2.3.5 Practoraat

In 2020 is besloten tot de instelling van het practoraat Natuur Inclusieve Landbouw (NIL). NIL is een vorm van voedsel-/landbouwproductie als onderdeel van een veerkrachtig voedselsysteem met een goed verdienmodel dat de natuur/(bio)diversiteit versterkt.

Doelstellingen van het practoraat zijn:

- het leveren van een bijdrage aan kennisontwikkeling en -deling m.b.t. NIL;
- creëren van een lerende innovatiecultuur in het mbo;
- opleiden voor innovatief, ondernemend en wendbaar vakmanschap.

In het practoraat NIL vindt praktijkgericht onderzoek plaats, delen onderwijs/overheid en bedrijfsleven (MKB) kennis en ervaring, wordt verbonden in netwerken en is men ontwikkelgericht op verduurzaming van het curriculumaanbod binnen en buiten de mbo-instelling.

2.3.6 Numerus fixus

De eerder geldende numerus fixus voor de opleiding paraveterinair is vanaf het schooljaar 2020-2021 afgeschaft. Reden hiervoor was de extra administratieve werkdruk die een numerus fixus met zich meebracht terwijl het uiteindelijke aantal geplaatste studenten lager was dan het aantal beschikbare plaatsen. In plaats daarvan zijn één of meerdere verplichte extra intake-activiteiten georganiseerd, los van de kennismakingsgesprekken. Dit om de kans te vergroten dat alleen gemotiveerde studenten zich hiervoor aanmelden. Op dit moment heeft Terra geen opleidingen waarvoor een numerus fixus geldt.

2.3.7 Doelmatigheid

Sectoraal

Op landelijk niveau is door bedrijfsleven, onderwijs (van vo tot wo) en overheid de Ontwikkelagenda Groen Onderwijs 2016-2025 opgesteld. Deze ontwikkelagenda is meegenomen in het opstellen van de Kwaliteitsagenda 2019-2022.

Regionaal

Zowel vanuit maatschappelijke als financiële overwegingen wil Terra bijdragen aan een macro-doelmatig opleidingsportfolio dat is afgestemd met collega's in Noord-Nederland. In dit kader participeert Terra in het Noordelijk overleg macrodoelmatigheid. Samen met de ROC's, AOC's en vakinstellingen uit de drie Noordelijke provincies is een professioneel portfoliebeleid ontwikkeld, afgestemd op het bedrijfsleven.

2.3.8 Afwijken onderwijstijd

Studenten in de bol dienen minimaal per studiejaar 1.000 klokuren te krijgen bestaande uit begeleide onderwijstijd, beroepspraktijkvorming en vrij in te vullen uren.

De wet biedt de mogelijkheid om van de norm voor onderwijstijd af te wijken. Binnen Terra kan er bij hoge uitzondering afgeweken worden van de urennorm zoals deze is vastgesteld door de overheid.

Terra heeft een procedure opgesteld voor als een team een aanvraag wil doen om naar beneden te mogen afwijken ten opzichte van de voorgeschreven urennorm.

De regiodirectie beoordeelt of de opleiding voldoet aan de eisen en stelt – bij een positief oordeel – de afwijking

van de onderwijstijd voor de desbetreffende opleiding vast als voorgenomen besluit dat ter instemming wordt voorgelegd aan de Studentenraad. Na instemming van de Studentenraad kan in de desbetreffende opleiding worden afgeweken van de onderwijstijd,

In 2021 heeft de Studentenraad ingestemd met een afwijking van de onderwijstijd voor het eerste jaar van de opleiding Instructeur paardensport en –houderij (crebo 25710), cohort 2021-2022.

2.4 Examinering

2.4.1 Kwaliteitsborging toetsing en examinering vo

De kwaliteit van de (school)examinering blijft van belang. Voor het vo is sinds een jaar een centrale examencommissie (CEC) ingesteld. Zij hebben een belangrijke taak in het bewaken en bevorderen van de kwaliteit van de examinering Terra breed. Dit betekent dat zij een bijdrage leveren aan een gezonde examencultuur op alle vestigingen. Daarnaast heeft iedere vestiging een eigen vestigingsexamencommissie. Met deze structuur loopt Terra al vooruit op de wet. Beschrijving van rollen, taken en bevoegdheden zal in 2022 een vervolg krijgen.

Examenjaar 2020-2021 was wederom een bijzonder (examen) jaar: dit jaar ging het centraal examen voor alle AVO-vakken door maar werd het praktijkgerichte vak afgesloten met een schoolexamen. Daarnaast zijn er door de overheid een aantal maatregelen genomen om tegemoet te komen aan de bijzondere situatie. Zo kregen leerlingen bijvoorbeeld een

extra herkansingsmogelijkheid, konden de centrale examens gespreid worden over twee tijdvakken en mocht er één vak worden weggestreept (behalve het kernvak Nederlands) om toch te kunnen slagen (de zogenaamde duimregeling).

Een paar leerlingen hebben gebruik gemaakt van het derde tijdvak en maar een enkeling is geslaagd door gebruik te maken van de duimregeling. De slagingspercentages waren wederom hoog, gemiddeld 99%. Een ieder mag trots zijn op de behaalde resultaten!

2.4.2 Examinering mbo

De examencommissie Terra MBO (ECT) heeft haar eigen jaarverslag 2020-2021. Dit verslag is besproken met en vastgesteld door de Regiodirectie en het College van Bestuur. In het jaarverslag wordt ingegaan op de organisatieaspecten van examinering en op de kwaliteit van examinering bij Terra MBO. Hieronder een samenvatting.

In het jaar 2020-2021 is er gewerkt aan een verbeteringslag op de kwaliteit van de beroepsexaminering om aan de inspectiestandaarden te voldoen. De inspectie keurde alle beroepsexamens van de Groene Norm af, omdat zij niet voldeden aan de eisen van de kwalificatiedossiers. De Examencommissie van Terra MBO heeft ervoor gekozen om via gebruikers- en adviesoverleg mee te werken aan noodzakelijke addenda die door de Groene Norm op korte termijn in het jaar van examinering moesten worden opgeleverd om validering voor 2020-2021 te verwerven.

De examencommissie heeft dit jaar veel aandacht besteed aan het vaststellen van de keuzedelen. Elk keuzedeel is tegen het licht gehouden en er is vooral gekeken of de keuzedelen voldeden aan de eisen van de kwalificatiedossiers. Er zijn tien aanvragen gedaan voor een niet gekoppeld keuzedeel. Alle aanvragen zijn getoetst met behulp van de overlapchecker. Alle aanvragen zijn gehonoreerd.

De examencommissie kan zich nog meer gaan richten op de essentie van haar taak: het borgen van examinering.

Het jaarplan is geactualiseerd, examinering is bij zeven opleidingsteams onderzocht via crebo-analyses en het Handboek Examinering is herzien en vastgesteld met daarin de visie, kaders en organisatie. De (examen)organisatie is op een aantal plaatsen aangepast door mutaties in het personeelsbestand. Er is een aantal aanbevelingen gedaan aan het College van Bestuur en de Regiodirectie.

Organisatieaspecten examencommissie jaar 2020 -2021

Het aantal gediplomeerden ligt lager dan in de voorgaande jaren. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door de achterstanden bij studenten, die zijn opgelopen door de coronacrisis. De examencommissie is in het jaar 2020-2021 behoorlijk gewijzigd van samenstelling. De begroting van de examencommissie is opgemaakt en afgesloten aan het einde van het schooljaar. De grootste kostenposten vormden de personele kosten en de inkoop van examens en het geven van cursussen aan de assessoren. Voor de laatste kostenpost zijn projectgelden gebruikt. Deze kosten vallen niet onder de begroting van de examencommissie. Leden van de examencommissie krijgen hun benoeming schriftelijk bevestigd door het College van Bestuur. Deze formele benoeming is gebaseerd op de deskundigheid van de leden op het gebied van de MBO-opleidingen binnen Terra en/of examinering. De vernieuwde examencommissie schoolt zich in 2021-2022 door gebruik te maken van het aanbod van CINOP. Daarnaast worden scholingen van de Inspectie en MBO Raad gevolgd in fysieke en online-omgevingen. Het nieuwe inspectiekader is besproken in de examencommissie. Over het functioneren van de examencommissie is door de regiodirectie teuredenheid uitgesproken.

Voor de vijfde keer is een Handboek Examinering uitgegeven. De Ondernemingsraad en de Studentenraad hebben dit kritisch bekeken en de Studentenraad heeft naar een extra voorlichting gevraagd. Het nieuwe handboek is vastgesteld en toegankelijk via TerraConnect, het portaal.

De examenregeling is afzonderlijk opgesteld en evenals het handboek geaccordeerd door CuB/Regiodirectie, de Ondernemingsraad en de Studentenraad.

Vaststellen examenplannen en examens

De examenplannen voor het cohort 2020-2021 zijn door de examencommissie bijgesteld en vastgesteld. De examencommissie heeft aan de hand van het vaststellingsformulier van de Groene Norm alle beroepsexamens vastgesteld. De keuzedelen zijn dit jaar in eerste instantie vastgesteld aan de hand van compleetheit van examens en aanvullende documenten. Halverwege het jaar is de examencommissie gestart met het vaststellen op basis van het vaststellingsdocument van de MBO Raad. De avo-instellingsexamens zijn door de examencommissie vastgesteld op basis van het adviesvaststellingsformulier. In bijlage D Overzicht validering exameninstrumenten Terra MBO is aangegeven welke route de exameninstrumenten per kwalificatie voorafgaand aan de inzet ervan hebben doorlopen. Hiermee is de inzet van valide exameninstrumenten geborgd.

Overige taken examencommissie

Er zijn in het schooljaar 2020 – 2021 vijf aanvragen gedaan voor wat betreft aangepaste examinering.

Er zijn twee aanvragen ingediend voor het doen van een derde kans voor een examen. Er zijn tien aanvragen gedaan voor een niet gekoppeld keuzedeel. Alle aanvragen zijn getoetst met behulp van de overlapchecker. Er zijn 450 aanvragen gedaan voor een vrijstelling.

Ook dit jaar kon er nog gebruik worden gemaakt van alternatieve examinering tijdens coronatijd. De examencommissie heeft in het vorige schooljaar een protocol opgemaakt. Er zijn zestien onregelmatigheden aangemeld bij de examencommissie. Er zijn geen officiële aanvragen voor een beroep of klacht gedaan. Dit schooljaar is extra gelet op bewijslast die is voorgekomen uit de invoering van de addenda bij de beroepsexamens. De examencommissie heeft voor BPV het coronaformulier als richtlijn aangehouden bij de controle op de examens.

BPV

In verband met de coronamaatregelen is een apart formulier BPV-registratie ontwikkeld. De examencommissie heeft deze als richtlijn aangehouden bij de controle op de examens. Daarnaast moet vanaf 1 april 2021 de urenregistratie van alle jaren bewaard blijven in het examendossier.

LOB

Op het moment van schrijven wordt er binnen de kwalificatiedossiers (KD) nog gewerkt aan de uitwerking van de LOB-activiteiten. Deze worden aan het verantwoordingsdocument Loopbaan toegevoegd, waarna de examencommissie de aangeleverde bewijslast voor Loopbaan per KD kan controleren.

Burgerschap

Ook bij Burgerschap krijgen de KD's de ruimte om zelf te bepalen hoe de verschillende dimensies worden afgedekt. Op dit moment zijn de KD's nog bezig met de invullen hiervan. Dit wordt aan het verantwoordingsdocument Burgerschap toegevoegd. De examencommissie kan hierdoor nog niet per KD controleren of de juiste bewijslast is aangeleverd en kijkt dus alleen of per dimensie voldoende inspanningsverplichting is gedaan.

Derde leerweg en certificaten

De derde leerweg bestaat naast de bol en de bbl. Opleidingen in de derde leerweg zijn gebaseerd op de kwalificatiedossiers en leiden op tot hetzelfde diploma als de leerwegen bol en bbl. Voor een opleiding in de derde leerweg gelden daarom dezelfde wettelijke kwaliteitseisen voor het onderwijs en de examinering. De examencommissie heeft op dit moment alleen nog certificaten voor besluithouders Dier afgegeven. In de toekomst komen hier nog certificaten bij. De examencommissie hanteert dezelfde voorwaarden als bij de reguliere opleidingen.

Audits en enquête beroepsexamens

In het kader van het PDCA-proces in beroepsexaminering vraagt de examencommissie elk jaar een reeks auditors om in het werkveld van beroepsexaminering kritisch te kijken naar de afname. Een tweede evaluatie is de controlecheck in de diepte op praktijkbeoordelen.nl. Het derde middel voor de examencommissie is de bestudering van de AOC-spiegel, maar daar is het al sinds jaar en dag niet mogelijk onderscheid te maken tussen toetsing in het voorwaardelijke onderwijstraject en de toetsing bij examinering. De vierde en nieuwste evaluatiestudie heeft tot doel vast te stellen in hoeverre het huidige beroepsexamen in voorbereiding, uitvoering en afronding voldoet aan de eisen die er vanuit de direct betrokkenen, kandidaten en assessoren, aan gesteld kunnen worden. Daarbij willen we graag naar de toekomst eventuele tekortkomingen vooraf kunnen verhelpen.

Verbeterpunten

Naar aanleiding van het inspectiebezoek en het afkeuren van de examens van de Groene Norm, heeft de examencommissie besloten om de addenda van de Groene Norm te gebruiken bij de afname van de beroepsexamens. Een verbeterpunt voor

het volgend schooljaar is dat de vaststelling van de examens moet gaan plaatsvinden door middel van een vaststellingsformulier. Tevens heeft de examencommissie op advies van de inspectie de controle op de examendossiers geïntensiveerd. Er wordt gebruik te gemaakt van een inhoudsopgave bij de dossiers, waardoor de examenbureaus de documenten compleet en inhoudelijk correct kunnen aanleveren. Ten slotte wordt gewerkt aan de digitalisering van de examendossiers.

Het volledige jaarverslag is te vinden op de website van Terra mbo.

TERRA

3

WIJ DOEN ER TOE
IN DE REGIO

- 3.1 REGIONALE VERANKERING
- 3.2 ONTWIKKELINGEN/
PROJECTEN
- 3.3. INTERNATIONALISERING

3.1 Regionale verankering

3.1.1 vo

Groene kennis en kunde zal altijd essentieel blijven voor een gezonde economie. De regio waarin we opereren vormt een uitdagende context. Demografische ontwikkelingen maken samenwerking in de regio noodzakelijk waardoor het uo-landschap gaat veranderen in de krimpregio's. Vanuit onze ambitie om duurzaam betekenisvol groen onderwijs te bieden hebben wij verder geïnvesteerd in duurzame, wederzijdse relaties en werken we meer samen met bedrijven en onderwijsinstellingen in de regio. Binnen deze relaties worden duurzame onderwijsprogramma's, projecten en loopbaanoriëntatie-activiteiten ontwikkeld. Steeds met hetzelfde doel voor ogen: onze leerlingen en studenten door betekenisvol groen onderwijs succesvol laten zijn in de samenleving, in het vervolgonderwijs en in het beroep van hun keuze.

3.1.2 mbo

De banden met het bedrijfsleven, brancheorganisaties en regionale spelers zijn in 2021 verder versterkt. De gebiedscoöperaties blijven hierin belangrijk en daarom is Terra al enkele jaren bestuurlijk vertegenwoordigd in de coöperaties van Westerkwartier, Zuidwest Drenthe en Zuid- en Oost-Groningen. Door middel van de innovatiewerkplaatsen

participeert Terra met het onderwijs (het regioleren) in de activiteiten van de coöperaties. Om dezelfde reden onderhoudt Terra banden met het Innovatieplatform Veenkoloniën in Valthermond en het Noordelijk Innovatiecentrum Circulaire Economie (NICE) in Meppel.

Terra is partner in de AgroAgenda Noord Nederland. Voortvloeiend hieruit is de Regiodeal Natuurinclusieve Landbouw (NIL) Noord Nederland tot stand gekomen. In het noorden zijn in steeds meer deelregio's streefbeeldend geformuleerd en gaandeweg zullen de kennisuragen die hieruit voortkomen, worden voorgelegd aan het Kennisconsortium NIL dat speciaal in het kader van deze regiodeal is geformeerd en waarin Terra participeert.

Terra participeert daarnaast actief in het Centrum voor Innovatief Vakmanschap (CIV) Groen. In het CIV Groen werken mbo-groen, bedrijven en overheid aan de concrete praktijkuitdagingen waar GroenPact als overkoepelend samenwerkingsverband (hier nemen ook het groene hbo en wo aan deel) voor staat: het leveren van een betekenisvolle bijdrage aan het oplossen van de grote opgaven, wereldwijd en regionaal en het versterken van de duurzame concurrentiekracht van de Nederlandse groene sector. CIV Groen staat voor meer mensen binden, boeien en opleiden voor een loopbaan in het groene domein. Gezamenlijk werken we aan beroepsonderwijs dat flexibel inspelt op veranderingen en studenten opleidt in de frontlinie van de innovatie.

Met de Koninklijke Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners (VHG), Nordwin/Aeres en het bedrijfsleven werkt Terra samen in de zogenaamde 'Groene Hotspot Noord-Nederland'. Samen investeren wij in talentontwikkeling in de groene sector. Een groene toekomst begint namelijk met groen onderwijs. De Groene Hotspot is bij uitstek de plek waar vraag en aanbod rondom werk, stage, opleidingen en cursussen bij elkaar kunnen worden gebracht. En waar kennis wordt uitgewisseld als het gaat om actuele thema's rond bijvoorbeeld biodiversiteit of waterbeheer.

In 2021 is de al bestaande samenwerking met IVN Noord-Nederland formeel vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Hiermee wordt de samenwerking uitgebreid en verbinden wij ons aan het realiseren van onze gezamenlijke doelstelling om bij te dragen aan een duurzame samenleving door jongeren en volwassenen kennis over de natuur bij te brengen.

Zo wordt er een groene challenge voor umbo-leerlingen opgezet en gaat IVN samen met leerlingen en studenten van Terra aan de slag met vraagstukken rondom bijvoorbeeld klimaatadaptatie en biodiversiteit.

Het gehele jaar door worden op het Suikerterrein in Groningen projecten uitgevoerd vanuit onze verschillende opleidingen. Daarbij wordt samengewerkt met andere onderwijsinstellingen. De gemeente Groningen en Terra hebben gezamenlijke ambities geformuleerd om van het Suikerterrein een ideale leeromgeving te maken en waarin ook ruimte is voor samenwerkingsverbanden met andere onderwijs-

instellingen, overheden, bedrijven, start up's, instellingen, kunstenaars, etc. De gemeente gaat de openbare ruimte gefaseerd inrichten en is als opdrachtgever verantwoordelijk. De gemeente overlegt met Terra op welke wijze zij daarin een rol kunnen spelen. Dit kan bijvoorbeeld door samen te kijken naar een invulling van social return bij aanbestedingen. De gemeente neemt hierin de regie en verantwoordelijkheid.

3.2 Ontwikkelingen/ projecten

3.2.1 vo

Leerlingendaling

In het kader van de subsidieregeling leerlingendaling voortgezet onderwijs zijn in de verschillende regio's waar Terra aan tafel zit subsidieaanvragen ingediend en ook toegekend. De subsidie wordt verstrekt voor het uitvoeren van een regionaal plan leerlingendaling. De aanvragen bestaan uit een activiteitenplan, een regiovisie, een begroting en een samenwerkingsovereenkomst. Terra participeert in zes verschillende regio's. De uiteindelijke uitvoering van de plannen zal veel betekenen voor het onderwijslandschap in het algemeen. Uiteindelijk zal dit in de verschillende regio's in meer of mindere mate impact voor Terra hebben, afhankelijk van de thema's die in het plan worden betrokken. Zo heeft een samenwerking die zich beperkt tot het uitwisselen van keuzevakken een andere impact dan het komen tot een gezamenlijke onderwijsvoorziening. De meeste regio's bevindingen zich nog in de initiatiefase.

Sterk Techniek Onderwijs (STO)

Het jaar 2021 wordt gekenmerkt door vooruitblikken. Daarbij was een aantal thema's aan de orde. Er is veel energie gestoken in de samenwerking tussen de verschillende vestigingen van Terra. Dit geldt voor STO maar ook voor de kwaliteitsverbetering van het Groene onderwijs in zijn geheel. Het aanleggen van een databank met technische

ontwikkelingen en innovaties, zowel in het kader van STO als daarbuiten, moet hier aan bijdragen. Vestigingen kunnen daaruit putten om ideeën op te doen of bestaande initiatieven over te nemen.

Daarnaast wordt er gewerkt aan het formuleren van een integraal techniekbeleid voor Terra VO, waarbij ook de samenwerking met Terra MBO aandacht krijgt. Een aantal vestigingen heeft contact gelegd met de Groene Hotspot bij ontwikkelingen op locaties, zodat technische ontwikkelingen in de Hoveniersbranche een plek kunnen krijgen in het curriculum van de groene vakken, het LOB-programma en de professionalisering van docenten Groen en Techniek.

We zien dat er verschillen zijn tussen de verschillende regio's. Waar de ene voortvarend aan de slag is, stagneert het wat in andere regio's. Iedere regio kent zijn eigen dynamiek waardoor we verschillen zien in de voortgang van het verwezenlijken van de activiteiten. Men is zich hiervan bewust en doet er alles aan om in harmonie te blijven werken aan de doelstellingen van de regio.

In de samenwerking met Terra MBO zoeken we nog naar de juiste manier om gestalte te geven aan die samenwerking. In het kader van de doorstroom van leerlingen van Terra VO naar Terra MBO worden afspraken gemaakt.

De activiteiten van het afgelopen jaar werden ook weer grotendeels bepaald door de pandemie. Dit zorgde er wel voor dat er heel creatief naar alternatieve activiteiten is gezocht. Zo werd voor een aantal activiteiten een online alternatief bedacht. De ontwikkelingen in VR werden ook gebruikt om leerlingen toch kennis te kunnen laten maken met technische bedrijven en ontwikkelingen. Eén en ander heeft er wel toe geleid dat in een aantal regio's een herijking

heeft plaatsgevonden van het activiteitenplan en de begroting.

Verder kijken we vooruit naar 2024 wanneer de techniekgeden structureel worden. Afhankelijk van de eisen die gesteld worden aan deze gelden zullen we beleid moeten formuleren. Er wordt wel al rekening gehouden met het structurele karakter van deze middelen in het kader van investeringen en de daarmee samenhangende afschrijvingskosten.

Doorlopende leerroutes

Het Groene Lyceum

In 2021 is intern onderzoek uitgevoerd naar de inrichting, aansturing en het onderwijsaanbod van het Groene Lyceum, gevolgd door een onderzoek naar de financiële stand van zaken. Per september 2021 is gestart met het uitvoering geven aan de beuindingen voortkomend uit de onderzoeken. Er wordt vormgegeven aan een verbeterde nieuwe werkor- ganisatie, waarin de merkeloofte van het Groene Lyceum wordt waargemaakt, als groene doorlopende leerroute naar het hbo. Per september 2021 is een onderwijsontwikkelgroep aan de slag gegaan met de onderwijshoudelijke thema's, zoals doorstroombeleid en het verbeteren van de doorlo- pende leerroute. Samen met de afdelingsdirecteuren wordt gestalte gegeven aan de nieuwe werkor- ganisatie. De hieruit voortkomende wijzigingen zijn per schooljaar 2021-2022 geïmplementeerd. Daarnaast is de relevantie van het onder- wijnsconcept het Groene Lyceum gebleken uit een opvallende toename van het aantal aanmeldingen, voor schooljaar 2021-2022 hebben zich 20% meer eerstejaars aangemeld dan het jaar ervoor. Tevens wordt vanuit Terra geparticipeerd in NRO onderzoek naar de effecten van doorlopende leerroutes, zoals het Groene Lyceum, op studiesucces in het HBO.

Doorlopende leerroute naar mbo2

Behalve het Groene Lyceum worden op dit moment binnen Terra (vo en mbo) nieuwe doorlopende leerroutes ontwikkeld. Terra Emmen is in augustus 2021 gestart met een doorlopende leerroute naar mbo2 Agro. Er zijn negen leerlingen ingestroomd die versneld hun mbo2 diploma kunnen behalen.

In de regio Noord (Terra Winsum, Oldekerk, Groningen en TerraStart) wordt een geïntegreerde leerroute ontworpen naar mbo2 Agro. Leerlingen doen dan geen examen op het umbo. Deze route is voor leerlingen waarvan wij zien dat er op dit moment geen 'passend aanbod' is. Daarnaast zien wij landelijk ook steeds meer een beweging richting inclusiever onderwijs waar wij als onderwijsinstelling op moeten inspelen. Inzetten op een verbetering van de doorlopende leerroute vo – mbo kan de kans op het behalen van een startkwalificatie voor deze doelgroep vergroten. Planning is dat deze route start per augustus 2022.

Passend onderwijs en samenwerkingsverbanden vo

Passend onderwijs is de manier waarop onderwijs aan leer- lingen die extra ondersteuning nodig hebben, wordt georga- niseerd. Alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, bieden wij binnen Terra een passende plek binnen de grenzen van ons ondersteuningsprofiel. In gevallen waar die grens overschreden wordt, wordt gezocht naar een passende plek die aansluit bij de ondersteuningsbehoefte van de leerling. Het gaat zowel om lichte als zware ondersteuning, bijvoor- beeld extra begeleiding op school, aangepast lesmateriaal of onderwijs op een speciale school. Al onze vestigingen maken deel uit van een samenwerkingsverband. Dat is de vorm waarin scholen in de regio samenwerken op het terrein van passend onderwijs. In het samenwerkingsverband zorgen scholen voor een doelmatige inzet van de middelen waarbij leerlingen die extra ondersteuning en begeleiding nodig

hebben zo goed mogelijk onderwijs wordt geboden, zodat minder leerlingen tussen wal en schip vallen. Welke onder- steuning de vestiging kan bieden staat beschreven in het schoolondersteuningsprofiel (SOP). Deze zijn te vinden op de vestigingspagina's op onze website.

Door de regionale spreiding van maken wij deel uit van vijf samenwerkingsverbanden (SWV):

- VO2002 Samenwerkingsverband Groningen Ommelanden V(S)O (Winsum en Oldekerk);
- VO2102 Stichting Samenwerkingsverband Zuidoost Friesland VO (Wolvega);
- VO2201 Stichting Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Noord- en Midden Drenthe (Eelde en Assen);
- VO2202 Coöperatie U.A. (Emmen);
- VO2203 Stichting SWV-VO 22.03 (Meppel).

Eind 2020 heeft de Minister een verbeteraanpak passend onderwijs en de route naar meer inclusief onderwijs gepre- senteerd. Het jaar 2021 heeft voor de samenwerkingsverban- den dan ook in het teken gestaan van de 25 geformuleerde verbetermaatregelen die voor het samenwerkingsverband van toepassing zijn.

3.2.2 mbo

PrO mbo Entree

In schooljaar 2019/2020 is de pilotroute PrO/ mbo Entree van start gegaan. Dit is een samenwerking tussen Terra MBO, Terra PrO Winsum en de Esborg, de praktijkschool van rsg de Borgen. Op de beide praktijkscholen kan een groep leerlingen van het praktijkonderwijs het entreeonderwijs (het voormalige niveau 1 binnen het mbo), op hun eigen praktijkschool volgen.

Op deze manier maken zij in een vertrouwde setting kennis met het mbo. De pilot beoogt door een goede samenwerking tussen mbo en PrO te zorgen voor een zorgvuldige doorstroom van pro naar mbo Entree, waardoor de kans van slagen binnen Entree (en eventueel mbo-niveau 2) en het uitzicht op een duurzame plek op de arbeidsmarkt wordt vergroot. Het eerste schooljaar was heel succesvol. Bijna alle leerlingen zijn doorgestroomd naar niveau 2 en de leerlingen doen het goed op niveau 2. We hebben drie keer per jaar contact met de 'oud'-leerlingen door te bellen en een enquête te houden. Ook in het schooljaar 2020/2021 is er weer een groep leerlingen op beide scholen gestart. Ook dit schooljaar was succesvol en zijn bijna alle leerlingen doorgestroomd naar niveau 2. In februari 2022 hebben we een waarderende audit volgens het nieuwe inspectiekader gehad. De uitkomst hiervan was zeer positief met uiteraard ook een aantal tips. Aan deze tips besteden we de komende tijd extra aandacht, met name de kwetsbaarheid van het traject doordat het wordt gedragen door een klein aantal personen en de reguliere doorstart als de pilot stopt in 2023. Op beide tips wordt actie op ingezet. De complimenten waren er voor de betrokkenheid van docenten, de kwaliteit van de lessen, de grote studentteuredenheid (cijfer 8 – 10) en de goede landing op niveau 2.

Doorstroom mbo-hbo

Terra neemt deel aan het samenwerkingsverband van de noordelijke mbo- en hbo-instellingen. De samenwerking is erop gericht de aansluiting van mbo naar hbo succesvol te laten verlopen voor de jongeren in onze regio. Samen met diverse convenantpartners is nagedacht over onderwerpen als toelatingseisen hbo, effectmeting keuzedelen gericht op doorstroom naar hbo en actieve keuzebegeleiding.

3.3. Internationalisering

In 2021 was de situatie vanwege COVID-19 helaas nog steeds te onveilig en is een fors aantal internationale activiteiten gecancelld. Zo hebben we de Europea Agriculture Challenge 2021 die in Grollo, Drenthe, georganiseerd zou worden, moeten afblazen. We hebben niet gebruikte mobiliteitsgeldens middels amendementen teruggegeven aan het Nationaal Agentschap Erasmus+.

Er is nog veel digitaal gewerkt alhoewel er gelukkig ook weer fysieke bijeenkomsten zijn georganiseerd. Zo zijn studenten en docenten voor het project VET4VN met Zone.college, Aeres, Slovenië, Denemarken en Finland, voor een pilot naar Denemarken geweest. De naam VET4VN staat voor Vocational Education and Training for Veterinary Nurses. Vorig jaar is dit driejarige project voor het schrijven van internationale leermodules van start gegaan. In de laatste week van oktober vond de eerste 'Learning Teaching and Training' activiteit met tien docenten en dertig studenten, plaats. Studenten hebben hier gewerkt aan het onderwerp radiologie in de veterinaire praktijk.

Tevens vond de eerste fysieke driedaagse van het project PROGRESS plaats in Limburg. Het programma rond duurzame bedrijfsvoering (SDG's) en de Whole School Approach gaf de deelnemers inzicht in kansen voor hun eigen organisatie: hoe maak ik mijn school aantrekkelijker zodat ik meer studenten enthousiasmeer een opleiding bij ons te volgen. Dat laatste is het doel van het project vanwege de overal teruglopende studentenaantallen. De partners verzamelen good practices om die via de projectwebsite (<https://greenprogress.eu/>) te delen met alle geïnteresseerden. De bijeenkomsten zorgden voor veel energie en gaven een boost aan de voortgang ervan.

Sinds 2019 is Terra betrokken bij de Roemeniëtafel, toen nog onderdeel van het Borderless Network, nu vallende onder Groenpact, het versnellingsprogramma Internationalisering. Samen met Zone.college, Aeres, Van Hall Larenstein en HAS Den Bosch zetten we ons in om het Roemeense landbouwonderwijs op een hoger plan te tillen. De mobiliteitsaanvraag KA1 call 2021 van Erasmus+ met penoerder Terra is toegekend dus er zijn weer gelden voor studenten en medewerkers om in het buitenland te professionaliseren.

TERRA

4

NAAR EEN KWALITEITSCULTUUR

4.1 KWALITEITSBELEID

4.2 KWALITEIT VAN
HET ONDERWIJS

4.3 KLACHTEN

NAAR EEN KWALITEITSCULTUUR

Wij zien kwaliteitszorg als kans om collectief te leren van en met elkaar, om zodoende ons onderwijs doorlopend te verbeteren. Wij werken aan een sterke kwaliteitscultuur om samen eigenaarschap voor de kwaliteit van onderwijs te tonen. Een gestructureerde verantwoording op basis van relevante stuurinformatie maakt hier deel van uit.

4.1 Kwaliteitsbeleid

4.1.1 vo

In ons schoolplan hebben we op weg naar een kwaliteitscultuur voor de komende jaren een aantal ambities geformuleerd bij deze pijler:

- de inzet van de kwaliteitskalender;
- systematisch rapporteren;
- interne gesprekken over de kwaliteitscultuur;
- het monitoren van en het beoordelen en reflecteren op behaalde (leerling)resultaten;
- organiseren van feedback;
- scholing van medewerkers rondom kwaliteitsgericht werken.

De processen vanuit de kwaliteitskalender en het systematisch rapporteren hierover zijn uitgewerkt en ingevoerd. Hier is de afgelopen jaren veel in geïnvesteerd door de vestigingen

Om de systemische kant verder te borgen zijn in 2021 verschillende proceskaarten ontwikkeld om de processen rondom kwaliteitszorg robuuster te maken.

Daarnaast is in 2021 gestart met het vervolg, namelijk het versterken van de kwaliteitscultuur door middel van periodiek monitoren van onderwijskwaliteit met behulp van rapportages en het evalueren en bespreken van data in een bredere geleding binnen de school. Om dit proces te ondersteunen zijn op alle vestigingen minimaal twee personen getraind in het ophalen van benodigde data en het genereren van rapportages ten behoeve van vroeg (risico)signalering en mogelijkheid tot bijsturen. Middels dit traject wordt de interne dialoog over kwaliteit en kwaliteitscultuur aangewakkerd, waarbij het vraagstuk 'welke meerwaarde bieden wij als Terra aan het leer- en groeiproces van onze leerlingen?' centraal staat. Daarnaast hebben de kwaliteitszorgmedewerkers van de vestigingen een belangrijke rol gespeeld bij de totstandkoming van de schoolscan (NPO) op de eigen vestiging.

Ook de kwaliteitszorgcyclus binnen het praktijkonderwijs heeft in 2021 de nodige aandacht gekregen. De Terrabrede kwaliteitszorgcyclus is – waar nodig – nu ook beter toepasbaar voor het praktijkonderwijs. Zij kennen een eigen inspectiekader, die deels afwijkend is van het reguliere vo.

Audits

In het kalenderjaar 2021 zijn er geen audits uitgevoerd binnen onze vestigingen. In verband met Covid-19 is dit (tijdelijk) stil komen te liggen.

4.1.2 mbo

Met betrekking tot kwaliteitsontwikkeling in het mbo is evenals in 2020 in 2021 gewerkt aan twee hoofdambities:

- het sturen op de kwaliteit van het onderwijs en de kwaliteitscultuur en
- het bevorderen van het werken met en het doorontwikkelen van de kwaliteitszorginstrumenten.

In tegenstelling tot 2020 is er geen sprake meer van een project, maar is het opgenomen in de staande organisatie/de lijn.

Verantwoording

Het mbo kent een verantwoordingscyclus waarbij het studiejaar idealiter gestart wordt met een plenair moment met College van Bestuur, regio- en mbo-directeuren om de verschillende jaarplannen te belichten. Gedurende het jaar vinden er twee evaluatiemomenten plaats op deze jaarplannen, inclusief de kwantitatieve gegevens van de opleidingen. Aan het einde van het studiejaar vindt een evaluevaluatie plaats in dezelfde samenstelling als bij de start. Vervolgens schrijven alle gremia de jaarplannen voor het aankomende jaar.

Bij de drie evaluatiemomenten ziet de cyclus er als volgt uit. De onderwijsteams rapporteren schriftelijk en mondeling op basis van hun teamplan en de ter beschikking gestelde cijfers van hun opleidingen aan de opleidingsdirecteur. De opleidingsdirecteuren rapporteren middels hun KD-jaarplan en het rapportageformat aan de Regiodirectie. Tot slot rapporteert de Regiodirectie schriftelijk en mondeling aan het

College van Bestuur. De onderwijsteams, vestigingsmanagementteams en Regiodirectie worden waar nodig ondersteund door Onderwijs & Kwaliteitszorg (O&K) bij de analyses, evaluaties en gesprekken.

Audits

In 2021 zijn in het kader van het samenwerkingsverband Terra-Nordwin audits uitgevoerd. Het betreft audits bij de opleidingen groene ruimte niveau 4, food life and innovation, dierverzorging/paraveterinair en veehouderij. Naast deze audits doet de examencommissie audits op de examendossiers van alle opleidingen. In een aantal gevallen een 100% examendossiercontrole en bij een aantal vestigingen een steekproef. Verder doet de examencommissie audits op de examens zowel beroepsgericht als algemeen vormende vakken. Van alle audits worden rapportages gemaakt. Deze rapportages worden besproken met de betreffende onderwijsteams/ vestigingen en worden op een hoger aggregatieniveau besproken met de Regiodirectie en het College van Bestuur. De input uit de audits wordt meegenomen in de teamplannen van de opleidingen/ onderwijsteams.

Kwaliteitsdenken

In 2021 zijn er wederom stappen gezet in het 'kwaliteitsdenken'. De kwaliteitskalender is geïntroduceerd en een aantal teams heeft hier al mee gewerkt. De kwaliteitskalender helpt alle geledingen om gestructureerd en volgens de PDCA-cyclus te werken aan alle aspecten van de kwaliteit van het onderwijs. Op basis van het gebruik in deels 2020 en 2021 is in het najaar van 2021 de kalender doorontwikkeld. In het voorjaar van 2022 wordt de vernieuwde versie op basis van de nieuwe organisatiestructuur in gebruik genomen.

De onderwijsteams zijn opnieuw vorm gegeven in 2021, dit betekent dat er ook in 2021 en 2022 gewerkt wordt aan de teamvorming. Hierbij is veel aandacht voor het kwaliteitsdenken. Ondersteuning hierbij wordt geboden door O&K en per 2021-2022 een teamcoach. In de nieuwe inrichting van de onderwijsteams is in elk team een medewerker verantwoordelijk voor de kwaliteitszorg. Dit zorgt ervoor dat het onderwerp vaak op de agenda staat van het onderwijsteam en er bewust gewerkt wordt aan het 'kwaliteitsdenken'. In 2022 gaan de medewerkers met kwaliteitszorg in portefeuille meer samenwerken om van elkaar te leren, dit wordt ondersteund door O&K.

Sturing

De sturing op de kwaliteitszorg is binnen het mbo vormgegeven door de inrichting van de beleidsgroep kwaliteit. Hieraan nemen alle opleidingsdirecteuren, een regiodirecteur en een O&K'er deel. Deze groep komt periodiek bijeen om de kwaliteit van het onderwijs te monitoren, beleid te evalueren en waar nodig aan te passen.

4.2 Kwaliteit van het onderwijs

4.2.1 Inspectie van het Onderwijs

De Inspectie heeft in de periode maart 2020 - juli 2021 een Vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd. Het onderzoek is in maart stilgelegd vanwege de coronacrisis en in september 2020 voortgezet. In maart 2021 is het onderzoek financiële doelmatigheid naar de aan- en verkoop van een perceel

grond in Emmen afgerond. De conclusies uit dat onderzoek (ondoelmatige besteding) hebben tot gevolg gehad dat de inspectie de beoordeling van de gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer in dit vierjaarlijks rapport dat in juli 2021 is vastgesteld, heeft bijgesteld.

Na eerst een positieve beoordeling op bestuurlijk niveau van de inspectie te hebben ontvangen, kwam de Inspectie hier in een later stadium op terug door alsnog een onvoldoende beoordeling te geven. De redenen die de Inspectie hiervoor aanvoert – de uitkomsten van het nadien uitgevoerde onderzoek Doelmatigheid – kunnen Terra niet overtuigen. Of de bedrijfsvoering van een onderwijsinstelling 'doelmatig' is gevoerd, staat immers geheel los van de kwaliteit van het aangeboden onderwijs.

Met de hiervoor beschreven wending komt de Inspectie bovendien terug op eerder door haar gedane toezeggingen. Vooraf heeft de Inspectie Terra verzekerd dat het Onderzoek Doelmatigheid en het Vierjaarlijks Onderzoek los van elkaar stonden en dat, nu het Onderzoek Doelmatigheid betrekking had op een incidentele gebeurtenis uit het verleden, uit het Onderzoek Doelmatigheid geen conclusies zouden kunnen worden getrokken die tot een andere beoordeling in het kader van het reguliere Vierjaarlijks Onderzoek zouden kunnen leiden.

De uitkomsten van het onderzoek op bestuurlijk niveau zijn voor ons dan ook zeer teleurstellend. Wel is Terra overwegend trots en blij met de uitkomsten van het onderzoek op vestigings-/ opleidingsniveau. Deze zijn niet gewijzigd ten opzichte van wat wij in het jaarverslag van 2020 hebben geschreven.

In navolging van de uitkomsten van het onderzoek op bestuurlijk niveau is de concept koopovereenkomst

Langgrafweg met Bemog in 2021 ontbonden en zijn nieuwe onderhandelingen gestart. Er wordt een onafhankelijke taxatie uitgevoerd, voordat tot verkoop wordt overgegaan en er is extern advies ingeschakeld. Al deze maatregelen hebben als doel om het verlies bij verkoop van het perceel grond aan de Langgrafweg zoveel als mogelijk te minimaliseren.

Ons umbo heeft een stevig fundament en levert goede kwaliteit. De geconstateerde tekortkoming - herstelopdracht – van één vestiging, zal in de komende periode worden opgelost. In 2021 hebben er verder geen onderzoeken plaatsgevonden binnen Terra VO.

Binnen het mbo zijn resultaten geboekt. De opleidingen met een herstelonderzoek hebben op één onderzoek na allen een voldoende beoordeling gekregen. De onderwijsresultaten zijn

overwegend voldoende, echter zijn er nog enkele opleidingen die onder de norm scoren. In de trend is zichtbaar dat er sprake is van een (licht) stijgende lijn. Dit sterkt ons dat de reeds ingezette verbeteracties gaan leiden tot de gewenste effecten. We nemen de aanbevelingen van de inspectie ter harte en blijven de kwaliteit van ons onderwijs systematisch monitoren.

4.2.2 Onderwijsresultaten en tevredenheid Onderwijsresultaten en tevredenheid vo

De onderwijsresultaten worden jaarlijks door de vestigingen in beeld gebracht, geanalyseerd en besproken. Indien van toepassing worden verbeteracties geformuleerd. Als gevolg van de coronacrisis heeft de Inspectie van het Onderwijs de werkwijze rond de beoordeling van de onderwijsresultaten aangepast. Scholen worden in het schooljaar 2021/2022 niet beoordeeld op de resultaten en er vindt geen

publicatie plaats van de onderwijsresultatenoverzichten op onze website. Uiteraard hebben de vestigingen wel hun eigen resultaten geanalyseerd.

Doordat er in 2019 geen centrale examens hebben plaatsgevonden, is er geen driejaarlijks gemiddelde te berekenen voor de indicator Examencijfers. Alle vestigingen scoren op de andere standaarden (R1 onderwijspositie t.o.v. advies po, R2 onderbouwsnelheid, R3 bouwbouwsucces) een voldoende. Dit betekent dat het 3-jaarlijks gemiddelde boven de landelijke norm ligt.

In onderstaande tabellen wordt de tevredenheid van ouders en leerlingen weergegeven:

	Vmbo-b leerlingen	Vmbo-k leerlingen	Vmbo-gl leerlingen	Tevredenheid ouders
Assen	6.9	6.6	6.8	7.8
Eelde	7.1	7.0	6.8	7.7
Emmen	7.4	7.0	7.1	7.8
Meppel	6.8	6.6	6.9	8.0
Oldekerk	7.4	7.2	7.2	8.2
Winsum	6.5	6.3	6.3	7.5
Wolvega	7.2	6.7	6.8	8.3
Landelijk gemiddelde	6.7	6.5	6.5	7.9

	Gemiddeld tevredenheidscijfer
Winsum praktijkonderwijs	7.2
Landelijk gemiddelde	7.5

Terra neemt jaarlijks tevredenheidsonderzoeken af bij leerlingen en ouders/verzorgers worden minimaal één keer per twee jaar bevestigd. De resultaten van het tevredenheidsonderzoek zijn allen positief en liggen rond of boven het landelijk gemiddelde. De resultaten laten zien dat ouders/verzorgers en leerlingen tevreden zijn. Er is veel aandacht voor de informatievoorziening naar ouders/verzorgers, dit zien we terug in de resultaten. De uitkomsten van de onderzoeken worden intern ingezet om de onderwijskwaliteit te verbeteren en daarnaast voldoen we hiermee ook aan de plicht tot het monitoren van de sociale veiligheid. Deze resultaten worden samen met de overige uitkomsten van de tevredenheidsonderzoeken gepubliceerd op scholenopdekaart.nl. Dit is één van de manieren waarop Terra publiekelijk verantwoording aflegt over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.

Tevredenheid studenten

In 2020 heeft de tweejaarlijkse JOB-monitor plaatsgevonden. 1196 Terra studenten hebben hieraan deelgenomen. Dit is 65,3% van onze studenten, een lichte stijging ten opzichte van de vorige monitor. Landelijk was de gemiddelde respons 59,6%.

De algemene tevredenheid van de studenten van Terra over de school scoort een 5,9. In 2018 was dit een 6,0. De benchmark laat een score van 5,8 zien. De tevredenheidsscore ten aanzien van de opleiding scoort een 6,1. In 2018 was dit een 6,5. De benchmark laat eveneens een score van 6,1 zien.

Hoewel we op een aantal van de onderdelen in de JOB-monitor voldoende scores en we het op onderdelen beter doen dan de benchmark, laten de uitkomsten ook duidelijk zien waar onze verbeterpunten liggen. De begeleiding van de

student op werkplek of bpu springt er positief uit.

Op andere onderdelen scoren we juist onder de benchmark. Onze studenten zijn met name ontevreden over de informatievoorziening. De verbeterpunten herkennen we en hier is volop aan gewerkt.

Een groot aantal van de onderdelen uit de monitor zijn ook indicatoren binnen de Kwaliteitsagenda. De invoering van de nieuwe mbo-organisatie en concrete acties in de Kwaliteitsagenda moeten leiden tot een kwaliteitsverbetering op o.a. deze onderdelen. De resultaten hiervan zijn nog niet terug te zien in deze JOB-monitor. De nieuwe vertegenwoordiging in de studentenraad vormt een mooie basis om te werken aan meer zichtbaarheid en een actievere rol van de studentenraad. Vanuit de studentenpanels voeren de mbo-directeuren en/of de teams regelmatig (lunch)gesprekken met studenten, om input op te halen voor de verbetering van het onderwijs. Het contact met en het beuragen van studenten kan beter, o.a. door een koppeling te leggen tussen de studentenraad en de studentenpanels. Hiermee verwachten wij dat de studenten ook teuredener worden over de informatievoorziening.

De resultaten van alle inspanningen moeten blijken na afname van de JOB-monitor begin 2022.

4.3 Klachten

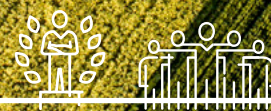
De algemene klachtenregeling van Terra is erop gericht in eerste instantie klachten daar op te lossen waar ze zijn ontstaan. Indien dit niet tot een gewenst resultaat leidt, bestaat de mogelijkheid de klacht neer te leggen bij de eigen onafhankelijke Algemene Klachtencommissie. De Algemene Klachtencommissie neemt zowel klachten uit het mbo als uit het vo in behandeling en brengt een niet-bindend advies uit aan de regiodirectie hoe de klacht af te handelen.

De klachtenregeling is nadrukkelijk niet bedoeld om ieder incident tot klacht te verheffen. Terra is een lerende minisamenleving, waarbinnen altijd ruimte is voor een goed gesprek. De praktijk leert gelukkig ook dat klachten over de dagelijkse gang van zaken binnen Terra in goed onderling overleg worden opgelost. De docent, de mentor, de studieloopbaanbegeleider, de afdelings-/opleidingslocatiedirecteur en de interne vertrouwenspersoon zijn daarbij de eerste aanspreekpunten. Ook de regiodirecteur of externe vertrouwenspersoon kan een rol spelen bij het zoeken naar een oplossing. Leidt deze route echter niet tot een voor de klager bevredigende oplossing, dan is er de mogelijkheid de klacht voor te leggen aan de Algemene Klachtencommissie. In het afgelopen verslagjaar zijn geen klachten ingediend bij de Algemene Klachtencommissie.

TERRA

5

LEVEN LANG ONTWIKKELEN

5.1 INVULLING

5.2 PROFESSIONALISERING

5.3 MEDEWERKERS

LEVEN LANG ONTWIKKELEN

5.1 Invulling

Terra heeft in al haar strategische beleidsplannen ambitieuze doelstellingen geformuleerd t.a.v. leren en ontwikkelen. In de vorige beleidsperiode lag de focus m.n. op in teamverband organiseren. De ambities in de huidige beleidsperiode zijn erop gericht om leren op een duurzame manier in de organisatie te verankeren. Ofwel: van het werk organiseren, naar het organiseren van een leven lang ontwikkelen. Daarbij zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Leven lang leren en duurzame ontwikkeling;
- doorlopende kwaliteitsverbetering;
- kwaliteitsgericht werken in teams: samenwerken, samen leren en elkaars kwaliteiten gebruiken om organisatieambities te realiseren;
- een veilige leeromgeving voor medewerkers.

Om invulling te geven aan de doelstelling samen leren en elkaars kwaliteiten gebruiken om organisatieambities te realiseren, is binnen het vo met ingang van het schooljaar 2021-2022 gestart met het organiseren van de zogenoemde 'VO-beraad specials'. Deze zijn in eerste instantie voor alle afdelingsdirecteuren waarin het leren van elkaar centraal staat om collectief de organisatievraagstukken vast te pakken en de ambities zoals geformuleerd in het schoolplan te verwezenlijken. In 2021 hebben twee thema's centraal gestaan: het Nationaal Programma Onderwijs en het teamgecentreerd werken.

5.2 Professionalisering

Professionalisering loopt als een rode draad door alle beleidsdocumenten van Terra. In al haar strategische beleidsplannen zijn ambitieuze doelstellingen geformuleerd t.a.v. leren en ontwikkelen. De adviseur Leren & Ontwikkelen houdt de regie op het realiseren van de ambities ten aanzien van professionalisering.

De ambities van de huidige beleidsperiode zijn erop gericht om leren op een duurzame manier in de organisatie te verankeren. Afgelopen jaar is de hand gelegd aan een strategisch professionaliseringsplan. Met behulp van dit plan zijn we beter in staat om te monitoren op welke manier we vorm en inhoud geven aan professionaliseringsactiviteiten en de wijze waarop we werken aan een ontwikkelingsgerichte cultuur. Naast dit bovenliggende plan, hebben ook onze KD-jaarplannen, de vestigingsjaarplannen en de teamplannen een paragraaf waarin de professionaliseringsambitie en -activiteiten worden beschreven.

Voor onze startende docenten, met name de groep die als zij-instromer uit het werkveld bij Terra MBO in dienst treedt, is een leergang ontworpen. Deze leergang is bedoeld om de startende docent te helpen uitvoering te geven aan de visie op leren zoals die binnen Terra is geformuleerd en de specifieke pedagogisch-didactische werkwijze die samenhangt met de verschillende vormen van ondernemend leren.

De opleidings- en locatiedirecteuren MBO zijn gestart met een leiderschapstraject. Hierin staat het leidinggeven aan een organisatie in verandering, waar de verantwoordelijkheden waar mogelijk op teamniveau zijn belegd, op het programma.

In het afgelopen jaar is een begin gemaakt met bijeenkomsten voor medewerkers van de staf en de lijn om aandacht te hebben voor de onderlinge samenwerking en gedrag en het vergroten van wederzijds begrip en vertrouwen. Er zijn twee bijeenkomsten uitgevoerd.

5.3 Medewerkers

5.3.1 Strategisch personeelsbeleid

In het vierde kwartaal van 2021 is Terra gestart met het formuleren van haar strategisch HRM-beleid voor 2022-2024, aansluitend op het strategisch beleid en de daarvan afgeleide pijlers van de organisatie alsmede de onderwijskundige visie. Hiermee wordt enerzijds focus aangebracht in de HR-activiteiten die verricht moeten worden, anderzijds is een kapstok beschreven waardoor de afzonderlijke HR-thema's meer samenhang krijgen. Zowel de afdelings- als de opleidingsdirecteuren zijn betrokken geweest bij het proces van totstandkoming, hetzelfde geldt voor de ondernemingsraad. De dominante thema's zijn beschreven en op hoofdlijnen uitgewerkt. Vaststelling van het beleid vindt plaats in het eerste kwartaal van 2022. Daarna wordt gestart met de implementatie ervan.

Onderstaand een aantal thema's die in het afgelopen jaar met name aandacht hebben gekregen.

5.3.2 Strategische personeelsplanning (SPP)

Het vraagstuk van het borgen van een adequate personeelsbezetting op kwantitatief en kwalitatief niveau heeft veel aandacht gekregen. Zo is onder andere de jaarlijkse uitschuif uitgeoerd, is er een eerste aanzet gemaakt om de arbeidsmarktcommunicatie te verbeteren en is een leergang ontwikkeld en gegeven aan nieuwe docenten.

5.3.3 Ontwikkelingen teamgecentreerd organiseren (TGO)

Binnen het mbo is in het afgelopen jaar gewerkt aan een kaderstellend document waarin uitgangspunten en inrichtingsprincipes voor teamgecentreerd organiseren zijn beschreven. De teams zijn opnieuw ingericht, passend bij de nieuwe organisatie-inrichting waarbij de kwalificatiedossiers leidend zijn. Teamleden oefenen met nieuwe rollen, taken en verantwoordelijkheden. Voor de ondersteuning bij de teamontwikkeling zijn vier externe teamcoaches aangetrokken die onder de regie van HRM de teams in het mbo helpen zich te ontwikkelen.

Binnen het vo is, door middel van diverse kennisdelingsessies, een start gemaakt om teamgericht organiseren opnieuw te evalueren.

5.3.4 HR-gesprekscyclus

Terra is afgestapt van het traditionele functionerings- en beoordelingsgesprek en heeft daarvoor in de plaats een gesprekscyclus ingevoerd waarbij de focus ligt op ontwikkeling van de medewerkers. Hierbij ligt veel initiatief bij de medewerkers zelf. Het in dit schooljaar geïntroduceerde HRM-systeem ondersteunt diverse onderdelen binnen de gesprekscyclus met o.a. een tool voor 360graden feedback en zelfevaluatie, de 'DOT' en de 'BOOT'.

De coronapandemie heeft in 2021 voor vertraging in het implementatieproces van de DOT en de BOOT gezorgd. Er hebben wel lesbezoeken en gesprekken plaatsgevonden, maar in veel mindere mate dan was voorgenomen. In 2022 wordt er een impuls gegeven aan de doorstart ervan.

5.3.5 Ziekteverzuim en doelstellingen

In 2021 was de doelstelling voor het verzuimpercentage om op of onder het landelijke gemiddelde percentage binnen het onderwijs uit te komen. Op moment van rapportage is bij het CBS nog geen jaarpercentage gepubliceerd, het percentage eind 3e kwartaal was 4,1%. Wel is bekend dat het aantal verzuimmeldingen in het 4e kwartaal van 2021 landelijk bijzonder hoog zijn geweest.

Het verzuimpercentage van Terra over 2021 is 6,5%. Dit is een stijging van 0,8% ten opzichte van 2020 en boven het landelijk gemiddelde. Dit percentage is verder onder te verdelen naar kort verzuim (korter dan 1 jaar): 5,3% en lang verzuim (1 jaar en langer): 1,2%. Informatie vanuit onze arbodienst laat zien dat bijna de helft (46,9%) van de meldingen gerelateerd is aan psychische aandoeningen. Als we alleen kijken naar de meldingen die (in ieder geval deels) werkgerelateerd zijn, dan zie we ook hier een groot aandeel in psychische aandoeningen. Deze gegevens vormen de input voor de acties op gebied van verzuim in 2022.

Gedurende het jaar hebben we tweemaal een SMT (Sociaal Medisch Team) georganiseerd tussen arbodienst, bedrijfsarts, leidinggevende en HRM. Tijdens deze SMT's wordt verzuim in brede zin besproken. Wetgeving en dossieropbouw, casuïstiek, preventie en kennisdeling staan bij deze overleggen allemaal op de agenda. In 2021 hebben ook de medewerkers van bedrijfsmaatschappelijk werk en de arbeidsdeskundige zich nader voorgesteld en een toelichting gegeven op hun rol binnen verzuim(-preventie). Vanwege een aantal verzuimdossiers die langdurend en/of gecompliceerd zijn, is in het vierde kwartaal van 2021 een externe register-casemanager aangesteld om de leidinggevenden en medewerkers te ondersteunen in het verzuimmanagement.

5.3.6 Overige relevante ontwikkelingen Arbeidsmarkcommunicatie

Terra onderuindt dit jaar steeds sterker dat de arbeidsmarkt krappert, vooral als het gaat om de zogenaamde tekortvakken (Nederlands, Wiskunde, Groen, Nask, etc.) Vacatures blijven langer openstaan en ook de mate waarin sollicitanten voldoen aan het gewenste profiel staat onder druk. Terra experimenteert daarom met andere wervingsmethoden en gaat haar arbeidsmarkcommunicatie verbeteren.

Opleidingsscholen

Ook in 2021 heeft Terra volop geparticipeerd in de opleidingsschool het Groen Consortium. De coronapandemie heeft wat ongemak veroorzaakt, maar het merendeel van de geplande activiteiten heeft doorgang gevonden. Er zijn een aantal nieuwe schoolleiders aangetreden en er hebben professionaliseringsactiviteiten plaatsgevonden voor de werkplekbegeleiders en de schoolleiders. De samenwerking met een zogenoemde 'grijze' opleidingsschool laat nog op zich wachten. Er zijn regionale initiatieven die in 2022 waarschijnlijk tot een keuze gaan leiden waar Terra zich bij aan kan sluiten.

Regionale samenwerkingen

Er zijn binnen de regio van Terra meerdere regionale samenwerkingsverbanden op het gebied van personeelstekorten waarin we participeren. Doelstelling is vooral om het hoofd te bieden aan de krapte op de arbeidsmarkt.

Terra is in Drenthe bij Noorderwijzer en in Groningen bij RAP Groningen aangesloten. Binnen deze samenwerkingsverbanden is in 2021 gewerkt aan een gezamenlijke visie en afspraken, het aanstellen van deelprojectleiders met een gerichte projectopdracht, afspraken omtrent samenwerking op gebied van behoud medewerkers en het opzetten van een online platform voor (potentiële) medewerkers in het

onderwijs. Deze activiteiten worden in 2022 voortgezet en verder uitgebreid.

Uitkeringen na ontslag

Terra is 100% eigenrisicodragers voor de WW en BWW en heeft er om die reden belang bij dat ex-medewerkers aan wie een uitkering wordt verstrekt zo snel mogelijk weer betaald werk gaan verrichten. Om die reden wordt samengewerkt met RiseSmart, een onderdeel van Randstad, dat kandidaten begeleidt en ondersteunt in het vinden van werk. Dit heeft in verschillende situaties al tot een (snellere) beëindiging van de uitkering geleid.

In 2021 is in totaal een bedrag aan ontslaguitkeringen betaald van €565.000,-. Hiervan is €69.000,- uitbetaald aan medewerkers die vanwege langdurend verzuim uit dienst zijn getreden, dit bedrag ontvangen we via terugvoering retour van het UWV.

Van het resterende bedrag is €361.000,- (72,8%) uitgekeerd aan medewerkers die een verzoek hebben gedaan aan Terra om bij te dragen aan uroegpensioenen. Het besluit om deze verzoeken goed te keuren is een strategische keuze die bijdraagt aan het waarmaken van onze ambities. Het overgebleven bedrag (€135.000,-) is betaald na ontslag op verzoek van werkgever.

Klachten medewerkers

In het verslagjaar 2021 zijn geen bezwaren voorgelegd aan de Interne Geschillencommissie Arbeidszaken. Bij de externe vertrouwenspersoon zijn zeven meldingen binnengekomen. Alle meldingen zijn in 2021 afgehandeld. Er zijn in 2021 geen klachten ingediend. Deze aantallen zijn gelijk aan het aantal meldingen en klachten in 2020. Daarbuiten is eenmaal beroep ingesteld bij de commissie onderwijsgeschillen tegen

het uitvoeren van een ordemaatregel. Dit beroep is later weer ingetrokken.

Participatiewet

Alhoewel Terra haar maatschappelijke verantwoordelijkheid op dit thema erkent en wil nemen, zijn de doelstellingen die we ons hebben gesteld, nog niet behaald. Slechts in een incidentele situatie is het gelukt een geslaagde bemiddeling tot stand te brengen. We zien dat we niet de enige onderwijsinstelling zijn waar het realiseren van gestelde doelen moeizaam verloopt. Om daarin verbetering aan te brengen gaat Terra in 2022 met een aantal andere schoolorganisaties samenwerken om een visie- en beleidsnotitie op te stellen. Daaruit volgt een actieplan voor Terra.

Medewerkersonderzoek

Vroeg in het voorjaar van 2021 is het medewerkersonderzoek uitgevoerd. De uitkomsten waren positief. Niet alleen was er sprake van een hoge respons (79% tegenover 69% bij het vorige onderzoek), vooral de uitkomst gaf reden tot teurendenheid.

Terra-brede uitkomsten

Het vorige medewerkersonderzoek is uitgevoerd in 2018. De uitkomsten van dit onderzoek stelden teleur waarna een plan van aanpak is opgesteld om te werken aan de punten waar verbetering noodzakelijk was. In 2020 heeft er een tussenonderzoek plaatsgevonden. Het doel van dit onderzoek was om te bepalen of de verbeterstappen die in 2018 waren ingezet, effect hadden. De positieve lijn die we in 2020 al voorzichtig constateerden, heeft zich gelukkig voortgezet. Het blijkt dat in 2021 medewerkers van Terra (veel) meer teurenden zijn over Terra dan in 2018. Uit het medewerkersonderzoek blijkt dat over het algemeen op alle punten hoger is gescoord dan in 2018.

In onderstaande tabel een aantal onderzoeksresultaten afgezet tegen de vorige meting en de benchmark:

	Score	Vorige meting	Benchmark
Respons	79,0%	69,8%	68%
Bevlogenheid	7,5	6,8	7,2
Betrokkenheid	7,0	6,1	7,3
Teurendenheid	6,6	5,4	6,5
Werkgeverschap	6,7	5,8	6,9
Teurenden over werkzaamheden	7,5	6,7	7,1
Teurenden over collega's	7,9	7,7	6,9

Convenantgelden aanvullende bekostiging PO VO 2020-2021

Onze vo-scholen ontvingen een bijdrage uit de extra middelen die beschikbaar zijn gesteld op basis van het convenant 'extra geld voor werkdrukverlichting en tekorten onderwijspersoneel in het funderend onderwijs 2020–2021'. Deze middelen zijn bedoeld om in te zetten op maatregelen op het gebied van onderwijsinnovatie, werkdrukverlichting, begeleiding van startende docenten en zij-instromers en arbeidsmarkturaagstukken.

De zeven vo-vestigingen van Terra hebben daarvoor ieder de aandachtsgebieden geformuleerd waar de middelen op worden ingezet. Voor elke vestiging ligt vast dat de besteding wordt gekoppeld aan de uitvoering van het Schoolplan vo Terra.

Vrijwel alle vestigingen hebben ervoor gekozen om op een mix aan maatregelen in te zetten, waarbij scholing van medewerkers (bijvoorbeeld op gebied van gespreksvoering,

timemanagement, mindfulness, balans werk- en privé) en onderwijsinnovatie (bijvoorbeeld e-learning en doorontwikkeling van onderwijs op afstand) hier als een rode draad doorheen lopen. Elke vestiging heeft hiervoor een plan opgesteld dat in 2020 en 2021 is uitgevoerd. De resultaten van al deze maatregelen zijn op een aantal vastgestelde momenten gepeild en getoetst aan de vooraf beschreven doelstellingen. Er was steeds sprake van voldoende voortgang en we zijn teurenden over de resultaten die met de inzet van deze gelden behaald zijn.

TERRA

6

BEDRIJFSVOERING

6.1 ONDERWIJSONDER-
STEUNING

6.2 HUISVESTING

6.3 INFORMATISERING EN
AUTOMATISERING

6.4 ARBO EN VEILIGHEID

6.5 INKOOP EN
CONTRACTBEHEER

6.6 INFORMATIEBEVEILIGING
EN PRIVACY

6.1 Onderwijsondersteuning

Onderwijsgroep Noord (OGN) heroriënteert zich al enige tijd op haar positie. Dit is ingegeven door behoeften vanuit het onderwijs, oorzaken zoals de krimp in de regio, de betekenis van onderwijs voor de vitaliteit van de regio's en de meerwaarde die gezamenlijk georganiseerde dienstverlening in potentie biedt en kan bieden. We gaan toe naar weerbare autonome stichtingen die hun bestaansrecht ontlenen aan het goede onderwijs van de toekomst. Stichtingen met bestuurskracht, goed gefaciliteerde medewerkers en een organisatie ten behoeve van de ondersteuning die afgestemd is op de behoeften van de stichtingen en haar medewerkers. In een houtskoolschets die eind dit verslagjaar is opgesteld wordt een mogelijk beeld van de toekomst geschetst. Hierin is ook de inrichting van de onderwijsondersteuning opgenomen.

Vanuit de doelstelling om dat wat dichtbij het onderwijs staat ook dichtbij het onderwijs te organiseren, is in 2020 een pilot gestart waarin de adviseurs Personeel & Organisatie en Onderwijs & Kwaliteit zijn gedetacheerd naar Terra. Uit evaluaties is gebleken dat deze beweging als positief wordt ervaren door de betrokkenen. In 2021 is het besluit

genomen dit definitief te maken, de adviseurs treden per 1 januari 2022 in dienst bij Terra. Voor Marketing & Communicatie is de pilot in 2021 gestart en zal dit in 2022 worden geëffectueerd. De adviseur Planning & Control blijft voor nu centraal gepositioneerd.

6.2 Huisvesting

Algemeen

In 2021 is het ulekkplan Terra MBO in werking getreden. Door herschikking van de MBO-opleidingen zijn er diverse verschuivingen geweest in het gebruik en dus in de ezigtingsgraad van de schoolgebouwen. Dat heeft geleid tot een aantal kleine aanpassingen en plannen voor grotere aanpassingen in de komende jaren. Gezien diverse te verwachten en noodzakelijke ontwikkelingen in de komende jaren is er hard gewerkt aan een integraal strategisch huisvestingsplan. Begin 2022 verwachten we de afronding daarvan. Op basis hiervan zullen afgewogen besluiten genomen kunnen en moeten worden met betrekking tot afstoten van-, of investeren in bestaande of nieuwe huisvesting.

Akoestiek gymzalen

Stemband- en gehoorschade zijn algemene beroepsziekten voor docenten LO. Dit wordt veroorzaakt door de hoge nagalmtijden die in veel oudere gymzalen voorkomen. Daarom is in 2021 een pilot uitgevoerd bij de dubbele gymzaal van Terra PrO in Winsum. Door het aanbrengen van geluid absorberende baluaste wandbekledingen is in die zalen de nagalmtijd verlaagd tot onder de wettelijke norm van 1 seconde. Metingen hebben uitgewezen dat deze zaal nu geheel voldoet aan de arbo-normen voor gymzalen. Met deze ervaring worden in 2022 de andere oudere gymzalen ook akoestisch verbeterd.

Onderhoud en verduurzaming

In 2021 is het onderhoud aan de huisvesting vooral gericht op wettelijke verplichtingen met betrekking tot veiligheid en gezondheid. Dat betekent extra aandacht voor brandveiligheid, veiligheid van elektrische- en gas-installaties en ook preventie van schadelijke legionella-besmettingen in het waterleidingnet. Tevens is er bij vervanging van verlichting, ventilatoren en overige installatiecomponenten gekozen voor LED verlichting en andere energiezuinige oplossingen.

6.3 Informatisering en automatisering

Het jaar 2021 was opnieuw een jaar waarin er veel gebruik is gemaakt van thuiswerken. We hebben de werkplekken thuis verder op orde gebracht met bijvoorbeeld dockingstations en extra schermen. Hierdoor is het werken op afstand optimaal gefaciliteerd.

De start van het schooljaar 2021/2022 heeft flink wat uitdagingen gekend. Zowel op het technische vlak, het beheren van de accounts als op het gebied van het bestellen van digitale leermiddelen. De lastige bestelprocedure van de leermiddelen in combinatie met het krijgen van een nieuw account voor zowel ouders als leerlingen waarbij er ook nog een wachtwoordwijziging nodig was, maakte dat dit lang niet altijd goed ging. Tel hierbij op de technische problemen die werden ondervonden met het draadloze netwerk en de uitdaging was compleet. Door nauwe samenwerking met de vestigingen zijn er goede work-arounds en later ook structurele oplossingen uitgerold. Vanuit een evaluatie zijn “lessons learned” opgesteld en worden deze voor het nieuwe schooljaar toegepast.

Een verdere uitvoering van de I&A visie “van beheer naar regie” in combinatie met de strategie van Microsoft om in te gaan zetten op persoonlijke devices heeft er voor gezorgd dat steeds meer vestigingen in hebben gezet op één device (laptop) per medewerker en wordt er ingezet op het gebruiksklaar afleveren van een device vanuit de leverancier via het zogenoemde autopilot. Vier keer per jaar worden er nu bijeenkomsten voor de ICT-

ondersteuning op de vestiging georganiseerd. Hierin wordt kennis gedeeld en ervaringen uitgewisseld. Hiermee wordt de verbinding met de vestigingen versterkt.

6.3.1 Automatisering

Met de behoefte aan verdere flexibilisering is er in 2021 voor gekozen nog even te wachten met de aanbesteding voor het totale netwerk. Afhankelijk van de nieuwe organisatie-structuur zal er onderzoek worden gedaan naar een passende oplossing en zal de aanbesteding worden opgestart.

Een greep uit de projecten die in 2021 zijn uitgevoerd / gestart:

- nieuwe multifunctionals op alle vestigingen;
- bellen via Teams;
- herinrichting onboarding en accountproces;
- topdesk gebruik voor alle medewerkers.

In maart 2021 is de zogeheten OZON cybercrisisoefening gehouden. OZON is een grootschalige, sectorbrede cybercrisisoefening voor onderwijs en onderzoek, die elke twee jaar plaatsvindt. Tijdens OZON wordt er geoefend hoe te reageren bij een cybercrisis en wordt getoetst of een instelling goed is voorbereid op een cybercrisis. De leerpunten bij Onderwijsgroep Noord ziltten hem vooral in de rolverdeling en de communicatie richting de organisatie. Er was voldoende technische kennis aanwezig om de aanval te pareren.

Op basis van deze oefening zijn er aanbevelingen gedaan voor verbetering.

6.3.2 Informatisering

Het I-team is weer enigszins op sterkte gebracht met de komst van nieuwe mensen. Er is opnieuw een verdeling van de werkzaamheden gemaakt waardoor de balans binnen het team is verbeterd. Het bekostigingsproces is verder geprofessionaliseerd en is uitstekend verlopen. Vestigingen hebben

een duidelijke planning gekregen voor het aanleveren van de gegevens en doen dit op uniforme wijze richting de gezamenlijke coördinatie.

Ook in 2021 waren er weer aangepaste examenregels waardoor de inrichting van de systemen op stichtingsniveau opnieuw aanpassingen nodig hadden. Dit is prima verlopen. Het digitaal aanmelden is in 2021 opnieuw op de agenda gekomen. Via een link op de website van de vestiging, komen potentiële leerlingen terecht op een aanmeldformulier dat daarna eenvoudig in het systeem terechtkomt. Er is een samenwerking met een leverancier opgezet en eind 2021 waren de eerste vestigingen live met het digitaal aanmelden. In 2022 zullen meer vestigingen volgen.

6.3.3 SharePoint, Portaal, Integraal documentbeheer en Office365 (SPIDO)

Het project SPIDO bestaat uit 3 onderdelen:

1. Werken met Office 365;
2. Vervangen van het portaal;
3. Integraal documentbeheer (ID).

Werken met Office 365

Dit onderdeel van het SPIDO project is in 2021 geheel afgerond en overgedragen aan de staande beheerorganisatie.

Vervangen van het portaal

Per 8 juli 2021 is het nieuwe portaal van Synigo (Pulse) opgeleverd voor alle stichtingen. Dit is in goede samenwerking gegaan met alle stichtingen met eigen werkgroepvoorzitters en de afdeling M&C. Er zijn beheerplannen per stichting opgesteld en de implementaties hiervan zijn eind 2021 gestart. De portaal van Terra heeft de naam TerraConnect gekregen.

Integraal document beheer

In 2021 is er gestart met het maken van een Documentair Structuur Plan voor het mbo en vo. Hieruit is een nieuw project ontstaan. Het project Integraal documentbeheer OGN levert een aantal eindproducten op, te weten: een informatiebeheerplan, de regeling archiefbeheer en een vervangingsbesluit met bijbehorend handboek. De planning voor afronding van dit project ligt in 2022.

6.4 Arbo en veiligheid

In 2021 heeft Terra het arbo- en veiligheidsbeleid herijkt. Met name de recente organisatieverandering, waarbij Terra meer autonomie krijgt en de gewijzigde Arbowet- en regelgeving waren redenen voor deze noodzakelijke revisie. Hiermee heeft Terra dan ook weer een eigen geactualiseerd beleid waarmee de Ondernemingsraad heeft ingestemd.

In dit arbo- en veiligheidsbeleid ligt het accent op groeiende bewustwording bij alle betrokkenen voor arbo en veiligheid. Terra vindt het belangrijk een omgeving te creëren waarin leerlingen, studenten en medewerkers zich veilig voelen en waar aandacht is voor elkaar en voor de wereld om haar heen. Terra omarmt een kwaliteitscultuur waarin ieder van elkaar leert en samen de verantwoordelijkheid voelt voor kwaliteit. Hierin worden leerlingen, studenten en medewerkers gestimuleerd om hun mogelijkheden optimaal te ontwikkelen. Door samen te werken versterkt Terra zichzelf, de ander en de samenleving. Vanuit deze waarden wordt gestreefd naar een veilig leer- en werkklimaat.

Voorloeiend hieruit wordt er doorlopend aandacht besteed aan de actiepunten uit de risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E). Door het periodiek uitvoeren van audits worden vestigingen ondersteund bij de voortgang en afhandeling van verbeterpunten. Daarnaast is het eigenaarschap van arbo- en veiligheid steuiger geborgd in het bedrijfsvoeringsplan. De instelling van preventieteams op de verschillende locaties is hier een mooi voorbeeld van. Tweemaandelijks vindt er overleg plaats tussen Arbo-coördinator en de regiodirectie over de speer- en actiepunten uit het bedrijfsvoeringsplan. Tevens vindt er tweemaaljaarlijks een preventieoverleg plaats met de afdelingsdirecteuren vo en mbo.

In het kader van duurzame inzetbaarheid heeft de medezeggenschap ingestemd met het aanbieden van een vitaliteitscheck aan alle medewerkers. Hieraan kunnen medewerkers op vrijwillige basis deelnemen. De uitkomsten hiervan worden individueel teruggekoppeld en met de geanonimiseerde gegevens zal de organisatie, indien gewenst en noodzakelijk, extra maatregelen nemen. Hierbij hebben medewerker en werkgever elk hun eigen verantwoordelijkheid.

Voor iedere vestiging wordt een stofexplosieveiligheidsdocument (EVD) gemaakt zodat de risico's tot een minimum worden teruggebracht. De uitvoering van zowel de vitaliteitscheck als het maken van het EVD zullen in 2022 worden gerealiseerd.

Tot slot heeft Covid-19 ook in 2021 veel aandacht gekregen in de uitvoering van het arbo- en veiligheidsbeleid. De aanbevelingen uit de extra uitgevoerde RI&E hebben de nodige aandacht gekregen. Telkens als hiertoe aanleiding

was, onder andere door toename van risico's op besmetting en de extra overheidsmaatregelen, hebben de vestigingen hieraan uitvoering gegeven.

6.5 Inkoop en contractbeheer

Inkoop, aanbesteden en contractbeheer

In 2020 is een onderzoek gestart met als doel het optimaliseren van het inkoopproces en contractbeheer. Dit onderzoek is in 2021 afgerond en de voorstellen voor aanpassing van het beleid liggen bij het College van Bestuur en de directies. Op basis van de keuzes die het College van Bestuur en de directies maken, worden de noodzakelijke aanpassingen in het proces op zowel centraal als op decentraal niveau geïmplementeerd. De keuzes zijn afhankelijk van de toekomstige koers van Onderwijsgroep Noord. De verwachting is dat hierover in 2022 besluitvorming zal plaatsvinden.

Inkooptrajecten en aanbestedingen 2021

In 2021 zijn er vanuit Onderwijsgroep Noord geen Europese en meervoudig onderhandse aanbestedingen gestart en afgerond. Deze starten weer in 2022.

6.6 Informatie-beveiliging en privacy (IBP)

6.6.1 Privacybeleid

Bestendigen van het IBP-beleid in de organisatie

Een goed IBP-beleid zorgt ervoor dat leerlingen, studenten, docenten en alle andere medewerkers binnen de organisatie ongestoord en ongehinderd van alle (digitale) systemen en applicaties gebruik kunnen maken; dat leerlingen onderwijs kunnen volgen en medewerkers hun werk kunnen doen. Sinds de coronacrisis is het gebruik van digitale middelen, zoals lesgeven via video en andere online digitale onderwijsvormen enorm toegenomen. Hiervoor zijn ad hoc allerlei voorzieningen in gebruik genomen. Door het ad hoc in gebruik nemen van allerlei voorzieningen is naast de technische beheerlast, ook de beheerlast van de beveiliging- en privacyaspecten flink toegenomen.

In het afgelopen jaar is een start gemaakt om de beveiliging- en privacyaspecten rond het gebruik van deze voorzieningen meer te bestendigen in beleid en eigenaarschap om hiermee de beheerlast naar een normaal niveau terug te brengen. Er is een nieuw systeem in gebruik genomen dat proactief kwetsbare gebruikersaccounts, computers en applicaties meldt. Hierdoor is het zicht op kwetsbaarheden enorm gestegen en is het misbruik van die kwetsbaarheden voorkomen.

Het vanuit het IBP-beleid ingestelde IBP Kernteam heeft als taak om bewustwording voor IBP te blijven creëren en het

beleid onder de aandacht te brengen. Op het gebied van medewerkers en organisatie waren de dagelijkse werkzaamheden van het IBP Kernteam met name gericht op het beantwoorden van vragen van gebruikers, controleren van verwerkersovereenkomsten, onderzoeken van incidenten en het adviseren over beleid.

6.6.2 Beveiligingsincidenten

Beveiligingsincidenten kunnen ontstaan vanuit de techniek, organisatie of medewerkers. In dit verslag zijn de beveiligingsincidenten en aanbevelingen daarom ook in deze drie categorieën verdeeld. In totaal zijn er 79 beveiligingsincidenten gemeld waarvan één enkel incident heeft geleid tot een melding bij de autoriteit persoonsgegevens. De vastlegging alsook de afhandeling daarvan wordt nauwgezet gedocumenteerd voor het verkrijgen van inzichten in de oorzaken en verbetering van de algehele beveiliging.

Techniek

Het aantal aanvallen op de informatie- en ICT-voorzieningen neemt jaarlijks toe. Deze aanvallen komen ook steeds vaker in het nieuws door de grote impact die een succesvolle aanval heeft op het onderwijs en de bedrijfsvoering. Door de maatregelen die zijn genomen hebben deze aanvallen beperkte tot geen gevolgen gehad op de beschikbaarheid, vertrouwelijkheid of integriteit van onze diensten. Hiernaast zijn er door leveranciers beveiligingsproblemen gemeld in hun systemen. Deze zijn adequaat opgepakt en onderzocht. Hieruit is gebleken dat deze beveiligingsproblemen niet zijn misbruikt en ook niet hebben geleid tot een datalek.

Medewerkers

Het is merkbaar dat medewerkers alerter zijn op phishing- en malafide berichten. Er komen meer meldingen binnen over

phishing- en malafide berichten dan vorige jaren. Door een duidelijke toename van privacy-gerichte vragen aan de functionaris gegevensbescherming is af te leiden dat de medewerkers zich steeds meer bewust zijn van de privacyaspecten in hun dagelijkse werk en het belang daarvan. Er zijn enkele incidenten gemeld naar aanleiding van een verkeerd verzonden brief of een verkeerd verzonden e-mail met persoonsgegevens. Na onderzoek heeft dit niet geleid tot een melding bij de autoriteit persoonsgegevens. Waar dit nodig of wenselijk werd geacht werden de betrokkenen ingelicht.

Organisatie

Een aantal meldingen heeft betrekking op beleid en achterliggende processen. Het afgelopen jaar is er op punten actief geadviseerd, zoals bijvoorbeeld het duidelijker beleggen van eigenaarschap van processen en systemen, het beveiligen van computers die thuis worden gebruikt en advisering op het ontwikkelen van beleid op hybride onderwijs, het digitaal toetsen op afstand en het thuiswerken.

TERRA

7

FINANCIËN

7.1 TOELICHTING JAARREKENING

7.2 BEGROTING 2022

7.3 CONTINUÏTEIT

7.4 RISICOANALYSE

7.5 TREASURY

7.6 ALLOCATIE VAN MIDDELEN

NAAR SCHOOLNIVEAU

7.7 HELDERHEID IN

DE BEKOSTIGING BVE

FINANCIËN

7.1 Toelichting jaarrekening

7.1.1 Resultaat

Terra heeft het jaar 2021 afgesloten met een positief financieel resultaat van € 2.513 (2020: positief € 2.075.469).

In de begroting 2021 was uitgegaan van een negatief financieel resultaat van € 1.834.000. Het verschil tussen het werkelijke en begrote resultaat voor 2021 kan verklaard worden door een aantal incidentele posten waaronder: belastingteruggave pro ratajaren 2012 t/m 2018, verkoop Noordbargerstraat, extra subsidie voor instroom mbo, extra subsidie voor aanvullende en bijzondere bekostiging eindexamens vo en vooruit ontvangen NPO-gelden voor de jaren 2022 t/m 2024. De vooruit ontvangen NPO-gelden zijn in 2022 als baten begroot, maar worden in 2021 wegens wetgeving in een bestemmingsreserve opgenomen, hierdoor zal ook in 2022 de begroting afwijken van de realisatie 2022.

Ook voor het jaar 2022 worden incidentele posten verwacht. Onderstaande tabel geeft een doorkijk van de (nog) niet begrote posten voor 2022 en verder.

Niet begroot 2022 en verder bedragen x € 1.000	bedrag	incidenteel
Bestemmingsreserve 'NPO gelden VO' 2022 t/m 2024	€ - 1.382	ja
Extra NPO - vo gelden (was €500 per leerling, wordt €820 per leerling)	€ 1.410	ja
Verkoop Langgrafweg	n.n.b.	ja

Het exploitatieresultaat over 2021 is als volgt bestemd:

Bedragen x € 1.000	2021	2020
Toevoeging aan de Algemene Reserve	486	-318
Toevoeging aan de (nieuw te vormen) Bestemmingsreserve 'NPO gelden VO'	1.382	
Toevoeging aan de Bestemmingsreserve 'Samenwerkingsverbanden VO'		2.974
Onttrekking aan de Bestemmingsreserve 'Toekomstbestendig Terra'	-1.495	-519
Onttrekking aan de Bestemmingsreserve 'Regeling Werkdrukverlichting'	-254	-83
Onttrekking aan de Bestemmingsreserve 'AOC Terra' (privaat)	-117	23
Exploitatieresultaat	3	2.075

De publieke bestemmingsreserve 'NPO gelden VO' is een nieuw te vormen reserve. Gedurende 2021 zijn gelden ontvangen vanuit OCW in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs. Deze gelden zijn ontvangen voor het schooljaar 2021-2022, echter dienen volledig in het jaar van ontvangst te worden verantwoord. De nog niet bestede gelden worden aan een nieuwe bestemmingsreserve toegevoegd.

Voor 2021 is voor Terra een sluitende begroting opgemaakt. In 2020 is de TerraRijsschool geliquideerd en zijn alle saldi in de administratie via de bestaande rekening-courant verhouding met Terra verrekend. Hierdoor kent TerraRijsschool geen resultaat in het boekjaar 2021.

(Bedrag x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Baten	68.005	62.150	67.952
Lasten	67.834	63.815	65.618
Rente	-169	-169	-259
Resultaat	3	-1.834	2.075

De baten van 2021 zijn € 5.856.000 hoger dan begroot en € 53.000 hoger dan in 2020.

De hogere baten (t.o.v. begroting) zijn als volgt opgebouwd (bedragen x € 1.000):

Hogere rijksbijdrage OCW	€	2.841
Hogere (niet-) geormerkte subsidies	€	2.887
Hogere samenwerkingsverband gelden	€	205
Hogere overige overheidsbijdragen en -subsidies	€	196
Lagere cursusgeld	-/- €	42
Lagere omzet TerraNext Markt en Start	-/- €	285
Hogere overige baten	€	54
Totaal	€	5.856

De hogere baten (t.o.v. 2020) zijn als volgt opgebouwd (bedragen x € 1.000):

Hogere rijksbijdrage OCW	€	872
Hogere (niet-) geormerkte subsidies	€	1.573
Lagere samenwerkingsverband gelden	-/- €	2.769
Hogere overige overheidsbijdragen en -subsidies	-/- €	150
Lagere cursusgeld	-/- €	56
Lagere omzet TerraNext Markt en Start	-/- €	206
Hogere overige baten	€	789
Totaal	€	53

Rijksbijdrage OCW: Bij het opmaken van de begroting wordt een berekening gemaakt op basis van leerlingaantallen en de op dat moment bekende bekostiging per leerling. In de definitieve beschikkingen van 2021 is de bekostiging per leerling hoger uitgevallen dan begroot. Ook zijn er aanvullende gelden ontvangen voor de bekostiging van eindexamens VO. De gelden ontvangen van Samenwerkingsverbanden zijn tevens hoger dan begroot.

(niet-) Geormerkte subsidies: De geormerkte subsidies zijn hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door ontvangen gelden van Sterk Techniek Onderwijs en gelden voor het inhaal- en ondersteuningsprogramma.

Ook de niet geormerkte subsidies vallen hoger uit dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de gelden die ontvangen zijn in het kader van het NPO, waaronder Extra Hulp in de klas.

Overige overheidsbijdragen en -subsidies: De overige overheidsbijdragen en -subsidies vallen €196.000 hoger uit dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door bijdragen en subsidies uit diverse projecten die niet waren begroot.

Cursusgeld: Het betreft het wettelijk cursusgeld voor BBL-leerlingen van 18 jaar en ouder.

Baten uit niet bekostigd onderwijs: De omzet uit de markt-activiteiten van Terra komt in 2021 € 285.000 lager uit dan begroot. Dit is het gevolg van het niet doorgaan van verwachte activiteiten als gevolg van de coronacrisis.

Overige baten: De baten op deze post zijn met €50.000 gestegen. Deze post bestaat uit verhuur, detachering personeel, ouderbijdragen, en overig.

De opbrengsten voor detacheringen zijn lager dan begroot. Er zijn minder medewerkers gedetacheerd dan verwacht. Er is minder aan ouderbijdragen ontvangen dan begroot. Als gevolg van de coronacrisis is overgegaan op het terugbetalen van een deel van de vrijwillige ouderbijdrage. Ook is een aantal activiteiten (met name excursies) niet doorgegaan en zijn hier ook geen baten voor ontvangen. Hier staan ook lagere uitgaven op deze onderdelen tegenover.

De overige baten zijn hoger uitgevallen dan begroot. Dit is grotendeels te verklaren door de opbrengsten uit de verkoop van onroerend goed (€ 635.000). In de begroting was rekening gehouden met de verkoop van de Langgrafweg, echter is in 2021 het onroerend goed aan de Noordbargerstraat verkocht. Deze was niet begroot. Verder zijn de overige baten met € 112.000 hoger dan begroot als gevolg van een afrekening van de prorata btw.

De lasten van 2021 zijn € 4.219 hoger dan begroot en € 2.216 hoger dan in 2020.

De hogere lasten (t.o.u. begroting) zijn als volgt opgebouwd (bedragen x € 1.000):

Hogere personeelslasten	€	1.935
Hogere afschrijvingslasten	€	81
Hogere huisvestingslasten	€	880
Hogere overige lasten	€	1.123
Totaal	€	4.019

De hogere lasten (t.o.u. 2020) zijn als volgt opgebouwd (bedragen x € 1.000):

Hogere personeelslasten	€	2.677
Hogere afschrijvingslasten	€	616
Hogere huisvestingslasten	€	601
Lagere overige lasten	€	1.691
Totaal	€	2.216

Personeelslasten: Onder het kopje personeelslasten vallen een aantal onderdelen; in totaal vallen deze circa € 1.9 miljoen hoger uit dan begroot. In onderstaande tabel is dit bedrag nader onderbouwd.

Personeelskosten (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroot 2021	Vershil
Eigen personeel	40.381	39.116	-1.265
ZZP'ers/ Inhuur personeel	3.739	3.296	-443
Overige personele lasten	528	627	98
Dotatie personele voorziening	947	563	-384
Uitkeringen	-233	-175	58
Totaal	45.362	43.426	-1.935

Onderstaand worden de posten toegelicht.

Eigen personeel (x €1.000)	Vershil
CAO	€ -323
Eenmalige uitkering	€ -282
Corona	€ -2.045
Ziektekosten	€ -522
Bijdrage uit voorziening	€ 616
Overig	€ -294
Subtotaal	€ -2.849
Bestemmingsreserve	€ 1.585
Totaal eigen personeel	€ -1.265

Bij de personeelskosten is in de begroting geen rekening gehouden met loonsverhogingen vanuit de nieuwe CAO en een eenmalige uitkering van € 500 per fte. Ook waren ten tijde van het opstellen van de begroting de coronasubsidies niet bekend. Deze uitgaven zijn via de rijksbijdrage gecompenseerd. Door corona is het ziekteverzuim hoger dan begroot. De dotatie uit de personele voorzieningen wordt toegevoegd aan de personeelskosten.

De uitgaven voor Terra op Groen (bestemmingsreserve) zijn grotendeels onterecht begroot onder de personeelslasten. Bovenstaand verschil had op de materiele kosten begroot moeten worden.

Inhuur en ZZP (x €1.000)	Vershil
ZZP'ers	-3
Inhuur Centraal	-62
Inhuur Ziekte	283
Inhuur VO	-264
Inhuur MBO	-399
Totaal Inhuur	-443

Er is minder ingezet op vervanging van ziekte. Wel is er sprake van hogere uitgaven op inhuur van derden. Door het lerarentekort in het mbo en vo zijn niet alle vacature tijdig ingevuld. Bij het mbo heeft op 1 augustus 2021 de kanteling binnen de mbo-organisatie plaatsgevonden. Ook hier moest Terra voor verschillende functies tijdelijk gebruik maken van ingehuurd personeel.

De onderschijding op de overige personele lasten wordt veroorzaakt door minder uitgaven voor studietoelagen.

Binnen de dotatie personele voorziening is sprake van een nadeel op de voorzieningen. Met name de voorziening voor wachtgeld en langdurig zieken valt hoger uit dan begroot. Hier tegenover staat een vrijval op de voorziening seniorenverlof.

Afschrijvingen: De afschrijvingen zijn hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat de afschrijvingskosten van Emmen en Meppel onjuist zijn begroot.

Huisvestingslasten: De huisvestingslasten zijn hoger dan begroot.

De kosten voor groot onderhoud zijn circa € 646.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat er meer kosten zijn gemaakt als gevolg van storingen en herstelwerkzaamheden. Ook zijn er kosten gemaakt voor de sanering van grond in Meppel en Emmen, welke niet in de begroting waren opgenomen.

Als gevolg van de stijgende energie- en gasprijzen vallen de kosten hiervoor circa € 182.000 hoger uit dan begroot.

De kosten voor belastingen en heffingen zijn € 114.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat een aantal gebouwen langer in bezit waren dan verwacht, in de begroting was derhalve rekening gehouden met lagere kosten voor belastingen. Tevens was de heffing van de nieuwbouw Emmen niet correct begroot.

Overige lasten: De administratie- en beheerslasten zijn € 444.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door hogere kosten voor PR-activiteiten en kosten voor externe adviseurs. Ook de personeelskosten voor de dienstverlening OD vallen hoger uit dan begroot, wat onder andere wordt veroorzaakt door een CAO-stijging en een eenmalige uitkering voor het personeel.

De kosten voor inventaris, apparatuur en leermiddelen zijn circa € 648.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt

door materiële kosten van projecten. Tegenover deze kosten staan ook baten van de projecten, beide zijn niet begroot. Daarnaast zijn de kosten van de post onderwijsinnovatie hoger dan begroot, als gevolg van de bestuurlijke agenda. Deze was niet volledig begroot.

Tegenover de gestegen kosten zijn de kosten van excursies lager uitgevallen, aangezien door de coronacrisis veel excursies niet hebben kunnen plaatsvinden.

Rente: De rentebaten en -lasten zijn conform begroting.

7.1.2 Bestemmingsreserves

Zoals in voorgaande jaren al is aangegeven heeft Terra te maken met een aantal ontwikkelingen die een grote impact op de organisatie en de middelen zullen hebben. Het gaat daarbij met name om de gevolgen van de daling van het aantal leerlingen en de gevolgen van onderwijskundige ontwikkelingen zoals Passend Onderwijs, Strategische personeelsplanning en het Strategisch huisvestingsplan. Dit brengt extra onzekerheden en daarmee ook risico's met zich mee. In voorgaande jaren is een bestemmingsreserve opgebouwd van circa € 4,2 miljoen.

Inmiddels is in 2019 gestart met het programma 'Terra MBO op Groen'. In 2021 was een onttrekking van € 1.708.693 aan de reserve Toekomstbestendig Terra begroot. Hiervan is € 1.495.066 gerealiseerd. Dit zal aan de bestemmingsreserve onttrokken worden. In 2022 is nog een bedrag van € 1.198.864 beschikbaar voor dit programma.

Eind 2019 heeft het rijk aanuullende middelen uitgekeerd voor werkdrukverlichting, te besteden in 2020 en 2021. Om deze middelen voor deze jaren beschikbaar te hebben,

zijn de ontvangsten toegevoegd aan de bestemmingsreserve: 'Regeling werkdrukverlichting'. In 2021 is hiervan € 254.239 besteed aan personele inzet en aan materiële uitgaven. Dit zal aan de bestemmingsreserve 'Regeling werkdrukverlichting' worden onttrokken.

Als gevolg van de coronacrisis vallen de inkomsten voor de marktactiviteiten van TerraNext lager uit. Per saldo is er een negatief resultaat van € 116.803. Dit negatieve resultaat wordt onttrokken uit de (private) Bestemmingsreserve 'AOC Terra'.

7.1.3 Financiële kengetallen

Op basis van de jaarrekening kunnen de volgende financiële kengetallen worden berekend:

	2021	2020	Norm
Solvabiliteit 1 (excl. voorzieningen)	0,60	0,58	> 0,3
Solvabiliteit 2 (incl. voorzieningen)	0,64	0,61	> 0,3
Liquiditeit (current ratio)	1,29	1,10	> 0,75
Liquiditeit (quick ratio)	1,27	1,06	> 0,75
Rentabiliteit	0,00	0,03	> -0,10
Huisvestingsratio	0,11	0,10	< 0,15
Huisvestingsratio (excl. afschrijvingslasten)	0,07	0,07	
Weerstandsvermogen	0,63	0,63	> 0,05
Werkkapitaal (x € 1.000)	€ 2.778	€ 743	> € 0
Signaleringswaarde eigen vermogen	0,64	0,61	< 1
Signaleringswaarde eigen vermogen	€ 11.680	€ 10.464	> € 2.000

Solvabiliteit 1 (verhouding eigen vermogen / totaal vermogen) is hoger dan in 2020. De ratio blijft boven de door de Inspectie van het Onderwijs gehanteerde signaalwaarde van 0,3. Het eigen vermogen ligt in lijn met vorig jaar, terwijl de lang- en kortlopende schulden zijn gedaald ten opzichte van vorig jaar. Hierdoor stijgt de solvabiliteitsratio.

Ook solvabiliteit 2 (verhouding eigen vermogen + voorzieningen/totaal vermogen) is hoger dan in 2020. Ook hiervoor geldt dat de ratio boven de door de Inspectie van het Onderwijs gehanteerde signaalwaarde van 0,3 ligt.

Het eigen vermogen is toegenomen met de toevoegingen en onttrekkingen aan de bestemmingsreserves en de dotatie aan de algemene reserve. De voorzieningen nemen toe door dotaties voor wachtgeld, langdurig zieken en het seniorenverlof. Per saldo neemt het bedrag van het eigen vermogen plus de voorzieningen toe ten opzichte van 2020. De langlopende schulden zijn gedaald ten opzichte van 2020. Gedurende 2021 is een financial lease lening afgesloten. De daling van het saldo is het gevolg van aftossingen van de leningen. De kortlopende schulden zijn ook lager dan in 2020. Als gevolg van een afname van het totale vermogen en een toename van het eigen vermogen plus voorziening, stijgt de ratio.

Het eigen vermogen is voldoende groot om bij te sturen in het geval van veranderende omstandigheden die een nadelige invloed hebben op de exploitatie. De liquiditeit – current ratio (ulottende activa / ulottende passiva) is toegenomen ten opzichte van 2020.

De door de Inspectie van het Onderwijs gehanteerde ondergrens is vastgesteld op 0,5. De current ratio van 1,29 ligt daar boven.

De ulottende activa is verhoudingsgewijs meer toegenomen ten opzichte van 2020 dan de ulottende passiva, welke gedaald is. Dit leidt tot een toename van de current ratio. De liquiditeit kan als voldoende worden beschouwd.

De liquiditeit – quick ratio (ulottende activa - voorraden / ulottende passiva) is eveneens toegenomen ten opzichte van 2020. Ook deze ratio ligt ruim boven de door de Inspectie van het Onderwijs gehanteerde ondergrens van 0,5.

De rentabiliteit (resultaat gewone bedrijfsvoering / totale baten uit gewone bedrijfsvoering x100) is iets lager dan in 2020 en komt door het positieve resultaat van 2021 op 0,00 uit.

Het werkkapitaal (ulottende activa minus de voorraden – ulottende passiva) kent eind 2021 een hoger saldo ten opzichte van 2020. De stijging van de ulottende activa (waaronder de liquide middelen) komt met name voort uit de ontvangsten NPO gelden eind 2021.

De ulottende passiva laat een daling zien, met name als gevolg van de vrijval van de balansaldi met betrekking tot diverse projecten en subsidies.

De inspectie van het onderwijs heeft een signaleringswaarde voor het eigen vermogen ontwikkeld. Dit om te kunnen monitoren dat de reserves van onderwijsinstellingen niet bovenmatig toenemen. Deze signaleringswaarde is het normatief eigen vermogen: het vermogen dat een onderwijsinstelling redelijkerwijs nodig heeft om bezittingen te financieren en risico's op te vangen. Deze is middels een opgestelde formule te berekenen. Op het moment dat het (publiek) eigen vermogen boven de signaleringswaarde uit komt, moet dit worden toegelicht in het bestuursverslag en zal dit onderwerp van gesprek zijn met de inspectie.

Het eigen vermogen van Terra voldoet aan de norm van de signaleringswaarde van het eigen vermogen. Ook voldoet Terra aan de norm van de signaleringswaarde van de absolute omvang liquide middelen.

7.2 Begroting 2022

7.2.1 Begrotingsproces

De cyclus van plannen maken, begroten, uitvoeren, rapporteren en verantwoorden is in 2021 gestart met de kaderbrief door de Regiodirectie van Terra en gebaseerd op de strategische plannen van Terra. De kaderbrief is aangeboden aan de vestigingen en biedt de kaders en opdracht voor het schrijven van de vestigingsjaarplannen. De onderwijsteams op hun beurt komen vanuit de vestigingsplannen tot hun teamplannen.

De medezeggenschap van Terra (Ondernemingsraad, de Studentenraad en de Ouderraad) is betrokken in het begrotingsproces van Terra via hun instemmingsrecht op de hoofdlijnen van de begroting. De begroting Terra 2022 inclusief meerjarenbegroting 2022-2026 is in december 2021 vastgesteld door het CuB, na goedkeuring door de Raad van Toezicht.

7.2.2 Beleidslijnen 2022

De koers voor de komende jaren is opgenomen in de afzonderlijke plannen en programma's voor het vo en het mbo. De onderlinge verbinding komt tot uiting in het strategische beleid Terra 2020-2024. De jaarlijkse Kaderbrief geeft inzicht in de opgaven en speerpunten voor het betreffende schooljaar, Terra breed en op vestigings- en teamniveau. Op programmaniveau zijn aanvullende doelstellingen voor het betreffende jaar geformuleerd. De financiële vertaling hiervan is onderdeel van de begroting 2022-2026 Terra.

Kanteling mbo

Terra is groen. En Terra is daar trots op. De groene sector is van groot belang voor de Nederlandse economie. De bedrijven opereren in het hart van tal van maatschappelijke uitdagingen van dit moment: duurzame productie, veilige en gezonde voeding, dierenwelzijn, een leefbare omgeving en een vitale natuur. De sector ontwikkelt voortdurend nieuwe oplossingen en groen onderwijs draagt daar als vooraanstaand kennispartner aan bij.

Terra wil die rol ook de komende jaren vormgeven. Dit maakt dat Terra in 2019 een plan van aanpak heeft opgesteld voor een Toekomstbestendig Terra (zie bestemmingsreserve). Een onderdeel hiervan is de kanteling van de mbo-organisatie. De besturing van het mbo is vanaf 1 augustus 2021 ingericht op het niveau van opleidingen (kwalificatiedossiers). De kanteling heeft raakvlakken met de allocatie van de middelen, waarin Terra de inkomsten en uitgaven van het mbo en vo transparant wil maken (integrale verantwoordelijkheid). Hiervoor is de kostenplaatsstructuur opnieuw bepaald (minder kostenplaatsen) en wordt het formatieproces voor het schooljaar 2022-2023 opnieuw ingericht.

7.2.3 Reguliere bekostiging - ontwikkelingen Vereenvoudiging bekostigingssystematiek VO

In navolging van de Tweede Kamer heeft ook de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel Bestuurlijke Harmonisatie Beroepsonderwijs (BHB). Daarmee is er een wettelijk fundament voor de vorming van een verticale scholengemeenschap met een school voor praktijkonderwijs of ubo/umbo-school en een mbo-instelling. Een verticale scholengemeenschap maakt van de mbo-instelling en de vo-school een organisatorische eenheid en geeft het bestuur

handvatten om de organisatie van het onderwijs in de keten in samenhang te bezien. De mbo-instelling blijft onder de werking van de WEB vallen en de vo-school onder de WVO.

Per 1 januari 2022 is de wet BHB in werking getreden. De bepalingen die betrekking hebben op de omvorming van de AOC's tot verticale scholengemeenschappen, treden in werking op 1 augustus 2022. Op dit moment wordt nog gewerkt aan een Regeling verticale scholengemeenschap, waarin de aanvraagprocedure voor de vorming, wijziging of beëindiging van verticale scholengemeenschappen wordt uitgewerkt.

Samenwerkingsverbanden

Sinds de invoering van het Passend Onderwijs zijn de samenwerkingsverbanden verantwoordelijk voor de ondersteuningsbekostiging. Ieder Samenwerkingsverband heeft een veel grotere inhoudelijke en financiële verantwoordelijkheid gekregen. Terra participeert in vijf Samenwerkingsverbanden. In ieder van deze vijf Samenwerkingsverbanden zijn afspraken gemaakt over de toedeling van gelden naar de scholen en over het afleggen van rekenschap hierover.

7.2.4 Bijzondere bedrijfsvoering Additionele middelen - ontwikkelingen

De bijzondere bedrijfsvoering is binnen Terra gedefinieerd als de niet reguliere bekostiging, oftewel de tijdelijke additionele middelen. Voorbeelden zijn de NPO-gelden en gelden uit de kwaliteitsagenda maar ook de subsidies betreffende de prestatiebox, sterk techniek onderwijs etc. Daarnaast valt ook financiering vanuit de bestemmingsreserve onder deze definitie. In totaliteit zijn de volgende bedragen bestempeld als bijzondere bedrijfsvoering in de meerjarenbegroting.

Bijzondere bedrijfsvoering Terra (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026
Additionele middelen (zie bijlage 7)	7.277	4.142	3.026	3.171	2.697
Financiering vanuit bestemmingsreserve	1.159	-	-	-	-
Totaal bijzondere bedrijfsvoering	8.435	4.142	3.026	3.171	2.697

*De financiering vanuit bestemmingsreserve in het bovenstaande overzicht betreft Toekomstbestendig Terra en werkdrukverlichting.

De belangrijkste onderdelen worden onderstaand toegelicht.

Inzet bestemmingsreserve Toekomstbestendig Terra

De ambitie van Terra om te komen tot duurzaam betekenisvol groen in onze regio is helder. We willen dit bereiken door het realiseren van het programma 'Goed Groen vo' (Schoolplan vo) en de Kwaliteitsagenda en het programma 'Terra MBO op Groen' voor het mbo. Behalve een investering ten behoeve van het vo en het mbo vraagt dit ook om een investering in de noodzakelijke randvoorwaarden. Hieronder valt de tijdelijke inzet van de programmadirecteuren, het kwantitatief en kwalitatief op orde brengen van het personeelsbestand en de interne communicatie. Communicatie is een kritische factor voor onze programma's en heeft grote invloed op de betrokkenheid van het personeel. De communicatie moet de verandering teweegbrengen en is dus cruciaal voor het realiseren van onze ambities.

Het realiseren van deze specifieke Terra-agenda gaat de normale inzet te boven en betreft geen structurele inzet. Daarom is in de begroting van Terra een bedrag opgenomen waarvoor een beroep op de bestemmingsreserve "Toekomstbestendig Terra" wordt gedaan. In een drietal projectinitiatiedocumenten is op hoofdlijnen beschreven voor welke activiteiten gevraagd wordt de gelden uit de bestemmingsreserve in te zetten.

Kwaliteitsagenda 2019-2022

Vanuit het Bestuursakkoord MBO 2019-2022 "Trots, vertrouwen en Lef" (d.d. februari 2018) tussen de minister van OCW en de MBO Raad, heeft Terra MBO één op één afspraken met de minister gemaakt met betrekking tot de inzet van aanvullende bekostiging. Met de goedkeuring van de Kwaliteitsagenda Terra MBO 2019-2022 ontvangt Terra additionele middelen (deels resultaatafhankelijk). De besteding van de kwaliteitsgelden is vastgelegd in een meerjarenbegroting die als financieringsbron meegenomen is in de begroting. Aan deze gelden zijn kwaliteitsdoelen gekoppeld die gerealiseerd moeten worden. Deels is dit onderdeel van het reguliere werk.

Omdat de trajecten Terra MBO op Groen en kwaliteitsagenda elkaar deels overlappen, is beoordeeld in hoeverre de kwaliteitsagenda-gelden ingezet kunnen worden voor de programmalijnen. Voor de programmalijnen van Terra MBO op Groen die invulling geven aan de speerpunten van de kwaliteitsagenda en een bijdrage leveren aan de beoogde doelen en resultaten, worden de kwaliteitsgelden ingezet in de vorm van projecten.

7.2.5 Investerings

Huisvesting

Meerjarenonderhoudsplan – gebouwen

Basis voor de begrote exploitatiekosten en investeringen voor gebouwend onderhoud is het meerjarenonderhoudsplan. Daarnaast wordt input gevraagd vanuit de diverse vestigingen.

Inventaris en ICT

In de begroting is tevens rekening gehouden met de benodigde vervangingsinvesteringen in inventaris en ICT voor de vestigingen.

7.3 Continuïteit

Deze continuïteitsparagraaf beoogt inzicht te verschaffen in de wijze waarop het College van Bestuur omgaat met de financiële gevolgen in de jaren 2022 tot en met 2026 van het gevoerde en te voeren beleid. In deze paragraaf wordt zicht geboden op het verwachte exploitatieresultaat in de komende jaren en de ontwikkeling van de vermogenspositie. Het proces om majeure ontwikkelingen in de nabije toekomst en de gevolgen hiervan voor het resultaat en de vermogenspositie te identificeren, is structureel ingebed in de organisatie.

7.3.1 Kengetallen

Prognose Leerlingenaantallen

Het aantal leerlingen voor de komende jaren is van belang voor de sturing en bekostiging van de instelling op langere termijn. Daarom worden jaarlijks de meerjarige leerlingprognoses geactualiseerd op basis van de meest recente gegevens op de teldatum. Voor het vo wordt nog wel een lichte stijging verwacht in de jaren 2023 tot 2025, maar daarna zet de krimp in. Bij het mbo wordt de krimp in de komende jaren verwacht.

We willen het onderwijs daarom inhoudelijk een impuls geven en inzetten op het behouden van ons marktaandeel. De externe communicatie waaronder de voorlichtings- en wervingscampagnes zal bij moeten dragen aan het realiseren van een stabiel marktaandeel in een krimpende markt. Hierop zal blijvend worden ingezet.

VO

Voor het vo is de prognose gebaseerd op de telling per 1-10-2021 uit de meerjarenbegroting, waarna voor de daaropvolgende jaren rekening is gehouden met de procentuele ontwikkeling uit de externe prognose voor het umbo van Terra.

Voor 2021 zijn de definitieve aantal leerlingen van de beschikking 2021 gebruikt.

Prognose leerlingen VO	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
	werkelijk	werkelijk	prognose	prognose	prognose	prognose	prognose
Leerlingprognose VO <i>obv rapport Riepma, januari 2021</i>	3.549	3.561	3.666	3.750	3.748	3.773	3.712
Mutatie t.o.v. voorgaand jaar	-105	12	105	84	-2	25	-61
Mutatie in % t.o.v. voorgaand jaar	-2,9%	0,3%	2,9%	2,2%	-0,1%	0,7%	-1,6%
Leerlingprognose obv aantal leerlingen 01-10	3.598	3.613	3.737	3.819	3.813	3.838	3.774
Prognose begroting leerlingen VMBO	3.598	3.613	3.737	3.819	3.813	3.838	3.774
- VMBO	2.894	2.942	3.042	3.107	3.105	3.125	3.071
- LWO	562	521	544	556	552	556	549
- PRO	142	150	151	156	156	157	154

MBO

Voor het mbo wordt uitgegaan van de prognoses van DUO.

Deze komen de afgelopen jaren het meest overeen met de realisatie. DUO gaat uit van historie en demografie. Terra is uolop aan de slag met een vernieuwd toekomstbestendig groen mbo in deze regio. Door in te zetten op kwaliteit van het onderwijs en te werken vanuit opleidingen zal Terra een aantrekkelijke onderwijsinstelling worden. Ook zal Terra een goede partner zijn van het bedrijfsleven door op te leiden voor

de arbeidsmarkt waar grote behoefte aan groene vakmensen is. Dit alles betekent een lichte groei van onze Terra studenten. Tevens zal Terra naast de onderwijskundige en arbeidsmarkt-relevantie kant ook inzetten op pr & marketing om zo ook haar marktaandeel te behouden. Door hier uolop mee aan de slag te gaan verwacht Terra dat haar krimp voor het mbo zal stabiliseren. De gerealiseerde en geprognosticeerde aantallen voor de jaren 2020-2026 staan in onderstaande tabel weergegeven.

Prognose studenten MBO	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
	werkelijk	werkelijk	prognose	prognose	prognose	prognose	prognose
Studentprognose MBO - DUO (vanaf 2021)	1.744	1.670	1.563	1.468	1.389	1.333	1.287
Mutatie t.o.v. voorgaand jaar	-84	-74	-107	-95	-79	-56	-46
Mutatie in % t.o.v. voorgaand jaar	-4,8%	-4,4%	-6,4%	-6,1%	-5,4%	-4,0%	-3,5%
studentprognose obv aantal studenten 01-10	1.744	1.784	1.676	1.574	1.490	1.430	1.380
Nieuwe leerlijn							
- food			15	15	15	15	15
Verwacht effect Terra op Groen			17	33	47	62	76
Prognose begroting studenten MBO	1.748	1.784	1.708	1.622	1.552	1.506	1.471
- BOL	1.413	1.432	1.372	1.303	1.247	1.210	1.182
- BBL	335	352	336	319	305	296	289

Meerjarenbegroting Terra 2022-2026

De meerjarenbegroting geeft de meerjarige exploitatie weer op stichtingsniveau voor de komende vijf jaren. Bekende mutaties zijn opgenomen, zoals effecten uit leerlingenaantallen, projecten etc.

Staat van Baten en Lasten (x € 1.000)	2021 werkelijk	2022 begroot	2023 begroting	2024 begroting	2025 begroting	2026 begroting
BATEN						
Rijksbijdragen	63.646	58.172	56.260	55.484	55.111	54.385
Overige overheidsbijdragen en subsidies	393	165	98	25	13	13
College-, cursus-, en/of examengelden	64	117	112	108	105	103
Baten in opdracht van derden	1.278	1.736	1.782	1.830	1.879	1.930
Overige baten	2.624	4.215	4.234	4.270	4.307	4.357
TOTAAL BATEN	68.005	64.403	62.487	61.717	61.414	60.787
LASTEN						
Personeelslasten	45.362	43.467	41.249	39.221	38.792	39.089
Afschrijvingen	4.023	3.956	3.991	3.942	3.867	3.929
Huisvestingslasten	4.970	5.213	4.883	5.092	5.230	5.371
Overige lasten	13.480	12.758	12.194	12.274	12.377	12.029
TOTAAL LASTEN	67.834	65.393	62.317	60.530	60.265	60.417
Saldo Baten en Lasten uit gewone bedrijfsvoering	171	-990	169	1.187	1.149	369
Saldo baten en lasten uit financiële bedrijfsvoering	-169	-169	-169	-169	-169	-169
TOTAAL RESULTAAT	3	-1.159	0	1.018	980	200
Ten laste van bestemmingsreserve Toekomstbestendig Terra						
Besturing Terra tijdelijke aanstelling programmadirecteuren.	328	253				
PID Terra Groeit	780	681				
PID VO - Gewoon Goed Groen VO	39	40				
PID Uitvoering/realisatie Toekomstperspectief MBO Terra - deel tiv BR	349	20				
Ten laste van bestemmingsreserve 'privaat'	117					
Ten gunste van bestemmingsreserve 'Samenwerkingsverbanden VO'	0					
Ten gunste van bestemmingsreserve 'NPO gelden VO'	-1.382					
Ten laste van bestemmingsreserve 'Regeling werkdrukverlichting'	254	165				
Resultaat ten gunste van algemene reserve	486	0	0	1.018	980	200

Baten- financieel kader

Op grond van de geprognosticeerde leerlingenaantallen voor vo en mbo t.b.u. reguliere Rijksbekostiging en de verwachte beschikbare additionele middelen is het financiële kader ten behoeve van de meerjarenbegroting berekend. Voor het berekenen van de normatieve bekostiging wordt gebruik gemaakt van de laatst bekende, door de Ministeries van OCW en EZ verstrekte bekostigingsinformatie. Voor de ontwikkeling van de rijksbijdragen in de komende jaren wordt uitgegaan van de informatie die beschikbaar is in de rijksbegroting en aanvullende informatie daarover van de VO-raad en MBO Raad.

Voor de berekening van de rijksbijdragen en de overige subsidies voor het vo worden de geprognosticeerde leerlingenaantallen per 1 oktober van het schooljaar gehanteerd. Voor de meerjarenbegroting wordt uitgegaan van dezelfde verhouding tussen de onderscheiden typen leerlingen als geldt op 1 oktober 2020.

Voor het bepalen van de bekostiging gaat het ministerie uit van de T-1 voor het vo en de T-2 systematiek voor het mbo. Als gevolg daarvan ontstaat, bij groei of daling van het aantal leerlingen, een mismatch tussen de bekostiging en de kosten over de maanden augustus tot en met december van het begrotingsjaar.

Personeelskosten

Voor de personele lasten is de formatie voor het schooljaar 2021-2022 en de daarbij behorende loonsom als uitgangspunt genomen. Dit is inclusief verwachte inzet van externe medewerkers.

Voor de reguliere inzet is op basis van de leerlingenaantallen geprognosticeerd welke personele bezetting in het betreffende

jaar moet worden meegenomen. Op basis van additionele middelen wordt aanvullend formatie opgenomen. Dit geldt ook voor financiering van personele inzet vanuit de bestemmingsreserve Toekomstbestendig Terra. Voor zover er in de komende jaren sprake is van inzet van formatie op basis van additionele bekostiging, komt deze inzet te vervallen als de bekostiging wordt beëindigd.

In de begroting 2022 wordt uitgegaan van een loonkostenstijging voor periodieke verhogingen op grond van het carrièrepatroon van de medewerkers. Daarnaast is rekening gehouden met stijgingen van de pensioenpremies en sociale lasten voor zover bekend. De ontwikkeling van het aantal leerlingen, de gevolgen voor de bekostiging en de exploitatie, zijn in de meerjarenbegroting doorgerekend.

Terra heeft een flexibele formatie van tussen de 10% en 15%. Deze flexibele formatie is niet evenredig over de diverse functies binnen Terra verdeeld waardoor feitelijk sprake is van minder flexibiliteit dan op basis van dit percentage kan worden verondersteld. Deze flexibele formatie, in combinatie met het natuurlijk verloop, maakt tijdig bijsturen in de formatie mogelijk.

Materiële kosten Afschrijvingslasten

Bij de begrote investeringswensen worden de afschrijvingslasten gerekend vanaf het verwachte moment van aanschaf of ingebruikname.

Basis voor de meerjarenbegroting voor onderhoud aan panden is het meerjarenonderhoudsplan. Daarin is onderscheid gemaakt tussen investeringsonderhoud en exploitatieonderhoud.

Huisvestingslasten

De ontwikkelingen in het onderwijs hebben invloed op de werkomgeving van de leerlingen. De komende jaren zullen hiervoor ingrepen nodig zijn binnen de bestaande gebouwen.

Het strategisch huisvestingsplan wordt jaarlijks herijkt. Mede hierdoor wordt er behoudend geïnvesteerd in bouw en verbouw van vestigingen en wordt alleen het meest noodzakelijke onderhoud uitgevoerd.

Overige lasten – afdracht Ondersteunende Diensten

In de begroting 2022 is rekening gehouden met het afgesproken bedrag tussen Ondersteunende Diensten (OD) en Terra. Ook is een bedrag voor extra dienstverlening opgenomen.

Binnen de Onderwijsgroep Noord wordt uitvoering gegeven aan het programma 'optimalisering onderwijssteuning' (O3). Doel van dit programma is dat de ondersteuning van het onderwijs, bij de Ondersteunende Diensten en op de vestigingen, nog effectiever wordt ingericht.

Meerjarige resultaatsontwikkeling

Zoals de resultaten in de meerjarenbegroting laten zien, is en blijft het belangrijk dat de aandacht in de komende jaren uit blijft gaan naar de vaste kosten zoals afschrijvingslasten en huisvestingslasten omdat deze bij een dalend aantal leerlingen steeds zwaarder op de exploitatie gaan drukken.

Samenvattend overzicht kengetallen

KENGETALLEN (fte)	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>stand per 31-12</i>	<i>werkelijk</i>	<i>begroot</i>	<i>begroting</i>	<i>begroting</i>	<i>begroting</i>	<i>begroting</i>
Personeel primair proces/docerend personeel	394,7	418,8	376,3	351,1	346,2	350,13
Bestuur/Management	24,2	33,9	33,9	33,9	33,9	33,9
Ondersteunend personeel/overige medewerkers	115,0	96,6	95,3	94,9	94,0	93,7
Totale personele bezetting (fte)	533,8	549,3	505,4	479,8	474,1	477,7
VMBO	2.942	3.042	3.107	3.105	3.125	3.071
LWOO/PRO	671	695	712	708	713	703
BOL	1.432	1.372	1.303	1.247	1.210	1.182
BBL	352	336	319	305	296	289
Totaal leerlingen/studenten	5.397	5.445	5.441	5.365	5.344	5.245

Balans

BALANS per 31-12 enkelvoudig (x 1.000)	2021	2022	2023	2024	2025	2026
	<i>werkelijk</i>	<i>begroot</i>	<i>begroting</i>	<i>begroting</i>	<i>begroting</i>	<i>begroting</i>
ACTIVA						
VASTE ACTIVA						
Materiële vaste activa	56.922	54.912	52.038	49.433	47.479	45.527
TOTAAL VASTE ACTIVA	56.922	54.912	52.038	49.433	47.479	45.527
VLOTTE NDE ACTIVA						
Voorraden	234	234	234	234	234	234
Vorderingen	1.558	1.592	1.592	1.592	1.592	1.592
Liquide middelen	11.680	13.225	14.805	17.135	18.775	19.634
TOTAAL VLOTTE NDE ACTIVA	13.473	15.051	16.631	18.961	20.602	21.461
TOTAAL ACTIVA	70.395	69.963	68.670	68.394	68.081	66.988
PASSIVA						
EIGEN VERMOGEN						
Algemene reserve	42.514	41.351	41.351	42.369	43.349	43.549
Bestemmingsreserves	35.302	35.298	35.298	36.316	37.296	37.496
	7.212	6.053	6.053	6.053	6.053	6.053
VOORZIENINGEN	2.552	2.895	2.895	2.895	2.895	2.895
LANGLOPENDE SCHULDEN	14.869	13.576	12.283	10.989	9.696	8.403
KORTLOPENDE SCHULDEN	10.460	12.140	12.140	12.140	12.140	12.140
TOTAAL PASSIVA	70.395	69.963	68.670	68.394	68.081	66.988

Toelichting op de meerjarenbalans

De meerjarenbegroting laat in de jaren 2022 en 2023 een sluitend resultaat zien. De jaren hierna laten een positief resultaat zien van € 1.018.000 in 2024, € 980.000 in 2025 en € 200.000 in 2026. De algemene reserve muteert met deze resultaten. Daarnaast wordt in 2022 geïnvesteerd in het traject voor een Toekomstbestendig Terra. De uitgaven voor dit traject worden onttrokken aan de hiervoor gevormde bestemmingsreserve.

De ontwikkelingen waar Terra mee te maken heeft/krijgt zullen vertaald moeten worden naar onze huisvesting. Niet alleen de ontwikkelingen in het mbo zijn hier van invloed, ook de ontwikkelingen in de regio zoals het ontstaan van samenwerkingsscholen hebben hier invloed op. Dit betekent dat het Strategisch Huisvestingsplan wordt geactualiseerd zodat op basis hiervan in het licht van de verschillende ontwikkelingen in het vo en mbo, weloverwogen keuzes m.b.t. het vastgoed kunnen worden gemaakt. Doel is om toekomstige huisvesting in lijn te brengen met leerling- en studentaantallen en de gehanteerde onderwijsconcepten, waarbij ook gekeken wordt naar welke gebouwen op termijn een andere invulling krijgen of mogelijk afgestoten worden in het kader van de ontwikkelingen in de regio. De financiële gevolgen hiervan moeten nog uitgewerkt worden. Op dit moment betreffen de investeringen met name de onderhoudsinvesteringen, waarbij het meerjarenonderhoudsplan als kader dient. Er zijn momenteel geen nieuwbouwplannen. Voor de overige huisvestingskosten is in de meerjarenbegroting voorsnog uitgegaan van een ongewijzigde situatie.

Voor de overige investeringen (niet huisvesting) is uitgegaan van een investeringsruimte, gebaseerd op de vrijval van de afschrijvingslasten in de komende jaren.

De additionele middelen bestaan uit kwaliteitsgelden vanuit OCW en onderwijs gerelateerde subsidies. Voor de komende jaren is t.a.u. kwaliteitsprojecten rekening gehouden met een bedrag van circa € 2,2 miljoen in 2022 en € 1,4 miljoen in 2023. In de daaropvolgende jaren is rekening gehouden met respectievelijk € 1,5 miljoen, € 1,7 miljoen en € 1,2 miljoen.

Momenteel geeft een vestiging invulling aan de contractactiviteiten die onder TerraNext LLO en TerraNext Start vallen. Deze activiteiten vinden vooral plaats in de domeinen groen, bloem en agrarisch. De docenten die uitvoering geven aan de contractactiviteiten zijn geplaatst onder de kwalificatiedossiers van de opleidingen. Er vindt een doorbelasting plaats op basis van daadwerkelijke inzet van docenten op contractactiviteiten. Dit om de kosten en omzet van contractactiviteiten te scheiden van overheidsactiviteiten.

Ratio's

Ratio's enkelvoudig	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Solvabiliteit 1	0,60	0,59	0,60	0,62	0,64	0,65
Solvabiliteit 2	0,64	0,63	0,64	0,66	0,68	0,69
Liquiditeitsratio - current ratio	1,29	1,24	1,37	1,56	1,70	1,77
Liquiditeitsratio - quick ratio	1,27	1,22	1,35	1,54	1,68	1,75
Huisvestingsratio	0,11	0,12	0,12	0,13	0,14	0,14
Weerstandsvermogen	0,63	0,64	0,66	0,69	0,71	0,72
Rentabiliteit	0,00	-0,02	0,00	0,02	0,02	0,00
Werkkapitaal (x € 1.000)	2.778	2.677	4.257	6.587	8.227	9.086

Solvabiliteit 1+2

De solvabiliteit is in 2021 toegenomen ten opzichte van 2020. Dit wordt veroorzaakt doordat het balanstotaal gedaald is. Ook zijn de voorzieningen gestegen ten opzichte van 2020, wat leidt tot een hogere solvabiliteit 2 ratio.

Liquiditeit

De liquiditeit is ten opzichte van 2020 toegenomen. Dit wordt veroorzaakt door ontvangen NPO gelden en de verkoop van grond aan de Noordbargerstraat. Tevens zijn de kortlopende schulden afgenomen, wat leidt tot hogere liquiditeitsratio's in 2021.

Huisvestingsratio

Deze ratio ligt voor de komende jaren in lijn met 2021 en ligt ruim binnen de norm.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft het resultaat uit de gewone bedrijfsvoering weer in een percentage van de totale baten uit gewone bedrijfsvoering, inclusief de rentebaten. Dit kengetal geeft aan of er 'winst of verlies' is gemaakt met de beschikbare baten. De signaleringswaarden zijn:

3-jarig < 0

2-jarig < -0,05

1-jarig < -0,10

Als gevolg van corona (minder marktactiviteiten), hogere uitgaven als gevolg van CAO-aanpassingen en de extra kosten Terra op Groen welke worden gefinancierd uit de bestemmingsreserve toekomstbestendig Terra, is er in 2022 sprake van een negatief resultaat en daardoor negatieve rentabiliteit. In 2021 speelden deze factoren ook mee, maar door de NPO gelden is er een positief resultaat ontstaan. Hierdoor is in 2021 een positieve rentabiliteit.

Werkkapitaal

Als gevolg van een afname van de kortlopende schulden en een toename van liquide middelen is het werkkapitaal hoger dan in 2020.

Kasstroomoverzicht

Meerjarenkasstroomoverzicht					
Bedragen in x€ 1.000					
	2022	2023	2024	2025	2026
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Saldo exploitatie	-1.159	0	1.018	980	200
Afschrijvingen	4.044	4.076	4.020	3.935	3.997
Vrijval investeringssubsidies	-88	-85	-78	-68	-68
Mutatie voorzieningen	-	-	-	-	-
Mutatie voorraden	-	-	-	-	-
Mutatie vorderingen	-	-	-	-	-
Mutatie kortlopende schulden	2.017	-	-	-	-
Totaal	4.814	3.991	4.960	4.847	4.129
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
(Des)investeringen immateriele activa	-	-	-	-	-
(Des)investeringen materiele activa	-1.977	-1.118	-1.337	-1.913	-1.977
Totaal	-1.977	-1.118	-1.337	-1.913	-1.977
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Mutatie kredietinstellingen (aflossingen)	-1.293	-1.293	-1.293	-1.293	-1.293
Mutatie kredietinstellingen (toename leningen)	-	-	-	-	-
Totaal	-1.293	-1.293	-1.293	-1.293	-1.293
Beginstand liquide middelen	11.680	13.225	14.805	17.135	18.775
Mutatie	1.544	1.580	2.330	1.640	859
Eind stand liquide middelen	13.225	14.805	17.135	18.775	19.634

Meerjaren kasstroomoverzicht

Het meerjaren kasstroomoverzicht in de begroting 2022-2026 laat zien dat er sprake is van voldoende liquide middelen. Op basis van de uitgaven voor investeringen (onderhoud gebouwen, inventaris en apparatuur vestigingen) als ook het negatieve exploitatiesaldo, veroorzaakt door de tijdelijke kosten Terra op Groen (financiering vanuit de bestemmingsreserve), is sprake van hogere uitgaven dan aan inkomsten binnenkomt. De liquide middelen lopen in de komende jaren weer op.

7.4 Risicoanalyse

7.4.1 Intern risicobeheersings- en controlesysteem

Terra werkt met een Planning & Control-cyclus voor het bewaken van doelstellingen in het onderwijs en de bedrijfsvoering. Hieronder wordt aangegeven hoe ons interne beheersings- en controlesysteem functioneert:

- Strategisch beleid

De beleidscyclus begint met het opstellen van het meerjarig strategisch document. Mede op basis hiervan zijn vervolgens het huidige schoolplan voor het umbo en de kwaliteitsagenda voor het mbo geschreven. Om hier vervolgens uitvoering aan te geven volgt jaarlijks:

a) De kaderbrief CuB en de kaderbrief Terra (april/mei).

Hierin wordt aangegeven wat binnen welke kaders wordt verwacht van de diverse organisatie-eenheden als het gaat om de strategische doelen van de organisatie en de ontwikkeling die zich tussentijds in een strategische periode aandienen.

b) Vestigingsjaarplan (vóór de zomervakantie): wat gaan de vestigingen het komende schooljaar doen om bij te dragen aan de realisatie van het schoolplan of de kwaliteitsagenda, welke doelstellingen hebben de vestigingen en hoe willen de vestigingen deze realiseren.

c) Teamplannen (na zomervakantie): operationele plannen van de onderwijsteams.

Om de voortgang van de realisatie te volgen vinden er maandelijks gesprekken tussen de regiodirectie en de vestigingsmanagementteams plaats.

- **Onderwijs en kwaliteitszorg**

Naast de bovengenoemde voortgangsgesprekken wordt in de voortgangsrapportage de voortgang gemonitord en van daaruit eventueel bijgestuurd door de regiodirectie. De voortgangsrapportage wordt besproken met het College van Bestuur (CuB), de Raad van Toezicht (RuT) en op hoofdlijnen met de Ondernemingsraad. Met de teams die niet voldoen aan de minimale eisen van de Inspectie voor het Onderwijs worden afspraken gemaakt hoe te komen tot verbetering.

- **Bedrijfsvoeringsplan**

De Kaderbrief Terra is richtinggevend voor de vestigingsjaarplannen. De bedrijfsvoering, die deels wordt ondersteund vanuit de Ondersteunende Diensten is eveneens onderdeel van deze kaderbrief. Om te zorgen voor een goede aansluiting tussen de doelstellingen van het onderwijs en de doelstellingen voor de bedrijfsvoering wordt een Terra breed plan voor de bedrijfsvoering opgesteld. Het Bedrijfsvoeringsplan bestaat uit verschillende disciplines die ieder vanuit hun eigen expertise een plan voor het komend schooljaar hebben opgesteld. Het betreft hier marketing en communicatie, planning en control, personeel en organisatie, informatisering & automatisering, huisvesting en facilitair, onderwijs en kwaliteit en Mbo-Staf. Het Bedrijfsvoeringsplan is behalve op de Kaderbrief Terra ook gebaseerd op andere Onderwijsgroep Noord-breed vastgestelde documenten zoals het Informatiebeleidsplan 2019-2023. In de kwartaalrapportage wordt de voortgang geborgd en eventueel bijgestuurd door de regiodirectie.

- **Personeel**

In de voortgangsrapportage wordt de ontwikkeling van het aantal fte's gemonitord en wordt beoordeeld hoe zich dat

verhoudt tot het begrote aantal fte's. Ook wordt gerapporteerd over de omvang van de flexibele schil (het percentage medewerkers met een benoeming voor bepaalde tijd gerelateerd aan het totaal aantal medewerkers). Andere HR-onderwerpen in de voortgangsrapportage zijn afhankelijk van de periode waarover verantwoording wordt afgelegd, de introductiebijeenkomsten, regionale samenwerking, werkkostenregeling, arbo-zaken, gesprekscyclus en het verzuimbeleid. Bijsturing vindt plaats in overleg met de regiodirectie.

- **Financieel**

Uiteraard is er de gebruikelijke cyclus van (meerjaren)begroting en jaarrekening. In de voortgangsrapportage wordt aan het CuB/RuT gerapporteerd hoe de uitputting van de begroting zich ontwikkelt. De voortgangsrapportage wordt met de regiodirectie en het CuB besproken. Daarnaast is de meerjarenprognose een belangrijk sturingsinstrument waarmee de (financiële) effecten van het strategisch meerjarenbeleid en de verwachte interne en externe ontwikkelingen inzichtelijk worden gemaakt. Met behulp van dit sturingsinstrument kan onder meer het effect van beleidskeuzen, risico's, en ontwikkelingen op het (toekomstig) resultaat, het vermogen, de balansposities en de financieringsstructuur inzichtelijk worden gemaakt. Jaarlijks wordt de meerjarenbegroting ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad van Toezicht.

- **Projectenbureau**

Viermaal per jaar informeert het projectenbureau via de kwartaalrapportage over de voortgang van de projecten die lopen binnen het vo en mbo van Terra. De bevindingen worden besproken met de regiodirectie.

- **Risico-analyse**

Naast het bedrijfsvoeringsplan wordt er per kwartaal met de regiodirectie de risico's en onzekerheden vastgelegd. Het merendeel van de risico's wordt door de vestiging aangegeven. Waar mogelijk worden de verwachte kosten ingeschat, kans van optreden bepaald en de beheersmaatregel aangegeven.

- **Interimcontrole**

De accountant verstrekt jaarlijks een rapportage over de interimcontrole. Hierin worden de bevindingen naar aanleiding van de controle vermeld.

Naast de bovengenoemde wijze van beheersing is in 2021 ook gewerkt aan een toekomstig bestendig Terra. Hiervoor worden de programma's Terra Groeit, Goed Groen VO en Terra MBO op Groen uitgevoerd. Het realiseren van deze specifieke Terra-agenda gaat de normale inzet te boven en betreft geen structurele inzet. Daarom is in de begroting Terra een bedrag opgenomen waarvoor een beroep op de bestemmingsreserve wordt gedaan.

Risicobereidheid

Risicobereidheid gaat over de mate waarin we bereid zijn om risico's te accepteren. Op hoofdlijnen kunnen we onze risicobereidheid per risicocategorie als volgt typeren:

risico categorie	risico-bereidheid	toelichting
Strategisch	Gemiddeld	Om onze strategische doelen te behalen, moeten we soms bewust risico's nemen. Deze risico's zijn niet allemaal af te dekken.
Operationeel	Laag	Onze focus ligt op het verzorgen van kwalitatief goed onderwijs. Wij doen al het mogelijke om risico's die daar een belemmering op vormen, te voorkomen of goed te beheersen.
Financieel	Laag	Wij willen een goede financiële basis behouden. Wij zijn niet bereid om risico's te lopen die onze financiële positie ernstig in gevaar brengen.
Wet- en regelgeving	Laag	Wij streven ernaar om volledig te voldoen aan geldende wet- en regelgeving.

Ontwikkeling risicomanagement:

Hoewel we risico's wegen en meenemen bij projecten en onze dagelijkse beslissingen, inventariseert de regiodirectie per kwartaal risico's die zijn geïdentificeerd op basis van rapportages van externe toezichthouders, specifieke omstandigheden en eigen kennis. De risico's zijn ingeschat op de kans dat ze zich

voor kunnen doen en op de impact die een risico kan hebben. Voor de 5-10 top risico's zijn beheersmaatregelen beschreven, waarna het risico opnieuw is beoordeeld op kans en impact.

Onderstaande tabel geeft aan welke risico's en onzekerheden op 31 maart 2022 een belangrijke 'impact' hebben.

nr	Risico's/ onzekerheden	Risico categorie	Toelichting en eventuele maatregel
1	Budget Groot Onderhoud wordt overschreden	Strategisch	Het Strategisch Huisvestingplan is in Q1 2022 afgerond in samenwerking met een externe adviseur, hierin wordt onderzocht hoe jaarlijks tot een aanvaardbaar budget te komen in relatie tot het totale plan. Hier wordt in 2022 over gerapporteerd.
2	Geen VOG op de eerste dag van indienstreding	Wet- en regelgeving	Het proces is aangescherpt. Handhaven van zero tolerantie laat zich in bepaalde gevallen lastig combineren met de praktijk. Terra stuurt strak op het monitoren van de VOG.
3	Onvoldoende capaciteit, onderwijskwaliteit als gevolg van te weinig vakdocenten	Operationeel	Het is landelijk moeilijk voor het onderwijs om goed opgeleide vakdocenten te krijgen. Terra werkt aan het opzetten van een samenwerking in de regio (o.a. Noorderwijzer) en het inzetten van docenten uit het bedrijfsleven.
4	Ontwikkelingen Ondersteunende Diensten. Onduidelijkheid ten aanzien van het proces OGN te ontulechten	Strategisch	Plan van aanpak ten behoeve van het proces en de uitvoering daarvan is gereed. Maandelijks vindt een monitoring plaats in het Bestuurlijk Management Overleg (BMO).
5	Afwikkeling dossier Langgrafweg	Strategisch	Voor de verkoop van de Langgrafweg 75 vinden nieuwe onderhandelingen plaats op basis van een nieuw onafhankelijk taxatierapport om een optimale opbrengst te realiseren.
6	Review kwaliteitsagenda	Strategisch	De prestatiebekostiging voor de kwaliteitsagenda is nog niet vastgesteld. Op alle gestelde doelen zijn projecten weggezet. De doelen worden periodiek gemonitord en er wordt waar nodig bijgestuurd.
7	Gestelde doelen OD/CuB worden niet behaald	Strategisch	De begroting van OD/CuB is in Q1 2022 vastgesteld. De risico's worden gemonitord zodat de afgesproken doelen behaald worden.
8	Verhoogd ziekteverzuim door effecten van COVID-19 die nu pas tot uiting komen.	Operationeel	Er vindt een analyse op de oorzaak/reden van verzuim plaats. In samenwerking met de Arbodienst zal een plan van aanpak opgesteld worden.
9	Toekomstbestendigheid Terra	Strategisch	Vanuit de strategische verkenning is gezocht naar een samenwerkingspartner. Planmatig wordt er gewerkt aan de uitvoering hiervan.
10	Nieuwe pandemie	Operationeel	De lessen die we geleerd hebben van corona worden vastgehouden en doorontwikkeld (bijv. les op afstand).

Drie risico's zijn door de regiodirectie het afgelopen jaar uit de Top 5-10 lijst gehaald. De risico's blijven bestaan, maar er zijn inmiddels voldoende maatregelen getroffen:

- 1) Terugloop aantal leerlingen: als maatregel zijn er verschillende projecten: Terra Groeit, Gewoon Goed Groen VO, Terra op Groen die uit de bestemmingsreserve worden gefinancierd;
- 2) Corona, extra kosten: inmiddels zijn alle extra coronasubsidies bekend en worden de middelen door de vestigingen/ opleidingen ingezet.
- 3) Kwaliteit van onderwijs: De extra coronasubsidies worden ingezet om achterstanden in het onderwijs weg te werken.

Daarnaast is er met betrekking tot de informatievoorziening binnen Onderwijsgroep Noord op het gebied van ICT een aantal risico's onderkend waarop beheersmaatregelen zijn geformuleerd.

De informatievoorziening van een organisatie is het geheel van mensen, middelen en maatregelen, gericht op de informatiebehoefte van die organisatie. De afgelopen jaren is er sterk ingezet op het efficiënter krijgen van de ondersteuning. Door de toenemende vraag, denk aan onderwijsvernieuwing, coronafaciliteiten en complexiteit van informatievoorziening, is er onbedoeld druk ontstaan op de kwaliteit van de ondersteuning. De risico's die dit met zich meebrengt zijn:

1. Uitstel of uitval van het onderwijs; door kwantitatieve en/ of kwalitatieve tekorten bij de ondersteuning op de vestigingen en bij de gezamenlijke ondersteuning.
2. Hacks; door te weinig en achterstallig onderhoud en een te lage prioritering van informatiebeveiliging.
3. Boetes van de Autoriteit Persoonsgegevens; door het verwerken van gegevens die wettelijk gezien niet verwerkt mogen worden.

4. Tijdverlies; door het verwerken van deze gegevens of door het herhaaldelijk uitzoeken of deze gegevens verwerkt mogen worden.
5. Datalekken; door het bewust en onbewust delen van (persoons)gegevens met derden waarvoor de informatie niet is bestemd. Ook van gegevens die niet mogen worden vastgelegd of verwijderd zouden moeten worden.
6. Fraude; door het ontbreken van autorisatiestructuur en procedures.
7. Onbeheersbaar applicatielandschap en onnodige kosten; door het ontbreken van integraliteit bij aanschaf.
8. Niet mee kunnen met nieuwe ontwikkelingen; door het ontbreken van tijd voor innovatie.

De maatregelen die voor deze acht risico's zijn benoemd zijn:

1. Heroriëntatie van de I&A ondersteuning als geheel inclusief de 1e lijns-ondersteuning op de vestigingen.
2. Opschalen van het dagelijkse beheer en onderhoud en het opstarten van een bewustwordingsprogramma.
3. Compleet uitwerken van een verwerkingenregister.
4. Compleet uitwerken van een verwerkingenregister.
5. Opstellen van een Document Structuur Plan met een daarbij horend proces voor integraal documentbeheer.
6. Aanwijzen van proces- en systeemeigenaren en uitwerken van het verwerkingsregister.
7. Professionaliseren en gebruikmaken van de centrale inkoop.
8. Opstellen van een innovatie roadmap.

Naar ons oordeel zijn de risico's in 2021 tot een acceptabel niveau gereduceerd. We hebben er voldoende vertrouwen in dat de beheersmaatregelen ervoor zorgen dat de mogelijke gevolgen van deze risico's voldoende worden beperkt.

Naast de hierboven beschreven risicobeheersing is Terra zich ervan bewust dat niet alle risico's te voorspellen zijn. Door ons bewust te zijn van deze gevaren en het vastleggen en sturen op risico's wordt binnen Terra gewerkt aan een optimale risicobeheersing.

7.4.2 Rapportage toezichthoudend orgaan

Zoals uit het verslag van de Raad van Toezicht blijkt, laat de Raad zich informeren over de belangrijke ontwikkelingen en grote beleidsvraagstukken zodat de Raad haar toezichthoudende rol goed kan vervullen. Bij deze thema's denkt de Raad van Toezicht mee met het College van Bestuur en geeft tevens adviezen.

7.5 Treasury

7.5.1 Algemeen

Stichting AOC Terra handelt binnen de kaders van het treasury-statuut. Dit statuut is gebaseerd op de Regeling beleggen en belenen door instellingen voor onderwijs en onderzoek 2016. Doel van het treasury-statuut is om het primaire proces van Terra te ondersteunen. Met het beheer van financiële posities en financiële stromen streeft Terra er naar de kosten en risico's te minimaliseren en de opbrengsten te maximaliseren. Het treasury-statuut is verankerd in de administratieve organisatie.

Terra heeft per einde 2021 de beschikking over € 11,7 miljoen aan liquide middelen. De liquide middelen zijn direct opdraagbaar en risicoloos weggezet bij gezonde en solide Nederlandse banken, conform het treasury-statuut.

Het saldo van liquide middelen is in 2021 toegenomen met ca. € 1,2 miljoen; van € 10,5 miljoen begin 2021 tot circa € 11,7 miljoen per eind 2021. Over het jaar 2021 is er steeds voldoende saldo op de betaalrekening aangehouden om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

In totaal heeft Terra eind 2021 € 16,1 miljoen aan langlopende leningen uitstaan. Hierop wordt jaarlijks € 1,3 miljoen afgelost. Eind 2021 is € 14,8 miljoen als langlopende openstaande schuld is aan te merken.

Gedurende 2021 heeft Terra geen beleggingen uitstaan.

7.5.2 Financiële instrumenten

Algemeen

Terra maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van financiële instrumenten die Terra blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Dit betreft financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen, zoals vorderingen en schulden.

Terra handelt niet in deze financiële instrumenten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan Terra verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren betreffen vorderingen op subsidieverstrekkers en vorderingen op overige debiteuren. Het kredietrisico inzake deze vorderingen is beperkt.

Renterisico

Er is binnen Terra sprake van een lening met variabele rente voor de gehele looptijd. De stand per ultimo 2021 betreft € 2,6 miljoen, waar Terra een renterisico op loopt. Binnen Terra zijn ook leningen met een vaste rente voor de gehele looptijd met een huidige omvang van € 13,5 miljoen. Hierbij is het renterisico beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd.

Financiële derivaten

Terra maakt geen gebruik van financiële derivaten.

Schatkistbankieren

In 2021 zijn we overgegaan op schatkistbankieren. Met schatkistbankieren wordt negatieve rente op onze liquide middelen voorkomen.

Kredietfaciliteit ABN AMRO Bank

Terra heeft bij de ABN AMRO Bank een langlopende schuld van € 16,2 miljoen met een variabele rente die afhankelijk is van de 1-maands Euribor. De langlopende schuld was aanvankelijk € 16,2 miljoen maar is ultimo 2021 € 2,6 miljoen.

20-jarige roll-over lening van € 16,2 miljoen.

Stand van de lening per 31 december 2020 is € 2,6 miljoen.

De einddatum van de lening is 2 november 2025.

Rente op basis van 1-maands Euribor met een opslag van 0,55.

Kredietfaciliteit ING Bank

Terra heeft bij de ING Bank een langlopende lening van € 6,0 miljoen met een vaste rente van 2,00% per jaar. Deze lening heeft een looptijd van 10 jaren waarvan de rentevaste

periode 5 jaren bedraagt. De hoofdsom van deze langlopende schuld was aanvankelijk € 6,0 miljoen, maar is ultimo 2021 € 4,0 miljoen.

ING Rentevastlening van € 6,0 miljoen.

De rentevastperiode bedraagt 60 maanden.

De stand van de lening per 31 december 2021 is € 4,0 miljoen.

De einddatum van de rentevastlening is 1 april 2025.

De rentevastperiode bedraagt 60 maanden.

De vaste rente bedraagt 2,00% per jaar.

ING Rentevastlening van € 3,5 miljoen.

De rentevastperiode bedraagt 48 maanden.

De stand van de lening per 31 december 2021 is € 3,3 miljoen.

De einddatum van de rentevastlening is 1 september 2028.

De vaste rente bedraagt 0,93% per jaar.

ING Rentevastlening van € 6,5 miljoen.

De rentevastperiode bedraagt 96 maanden.

De stand van de lening per 31 december 2021 is € 6,2 miljoen.

De einddatum van de rentevastlening is 1 september 2028.

De vaste rente bedraagt 1,12% per jaar.

Liquiditeitsrisico

De Raad van Toezicht heeft als voorwaarde voor de goedkeuring van de begrotingen van alle stichtingen gesteld dat er periodiek gerapporteerd dient te worden over de liquiditeit van de stichting. Gedurende het jaar is de liquiditeitspositie gemonitord. Ook in 2022 blijven we de liquiditeitspositie monitoren.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

7.6 Allocatie van middelen naar schoolniveau

Eén van de door het ministerie aangewezen maatschappelijke thema's betreft de allocatie van middelen naar schoolniveau. Hiermee wil OCW bereiken dat er meer transparantie ontstaat in waar de onderwijsmiddelen terecht komen.

Financiële inrichting

De financiële inrichting is onderverdeeld in een bovenschools deel en een deel betreffende de verschillende vestigingen/scholen. Het management en bestuur heeft besloten welke middelen gezamenlijk/solidair worden besteed, en welke middelen op de scholen worden aangewend. Uitgangspunt is dat middelen naar de scholen worden gealloceerd, tenzij het een onderwerp betreft wat alle scholen aangaat of wanneer het vanuit solidair oogpunt aanbeveling verdient om de kosten gezamenlijk te dragen. Van dit laatste is het budget voor ziektevervanging een goed voorbeeld.

Het bouwschoolse deel bestaat uit:

- Algemene directie
- Ondersteuning algemene directie
- Afdracht voor College van Bestuur
- Afdracht voor Ondersteunende diensten. Dit bestaat uit de stafdiensten Personeel & Organisatie, Onderwijskundig advies, Communicatie, Advies huisvesting, Facilitair, Inkoop, Beheer leerlingadministratie, ICT, Planning & Control, Personeels- en salarisadministratie en de Financiële administratie
- Licenties voor het leerlingvolgsysteem, roostersoftware en besturingssoftware
- Ziektevervanging
- Medezeggenschap.

De middelen die op schoolniveau worden ingezet zijn:

- Personele kosten van directie, onderwijzend personeel en onderwijsondersteunend personeel dat werkzaam is op de scholen;
- De materiële budgetten (voornamelijk leermiddelen) op de scholen en de kosten voor scholing;
- De huisvestingskosten van de schoolgebouwen.

Uitgangspunten voor de verdeling van middelen over de scholen

Op schoolniveau worden middelen toegekend voor personele kosten, materiële budgetten en huisvesting. Hierbij wordt een aantal uitgangspunten gehanteerd:

1. Personeel

Het toekennen van personele middelen is gebaseerd op de leerlingaantallen uit de telling van 1 oktober in het jaar voorafgaand aan het kalenderjaar. Dit wordt aangevuld met additioneel te ontvangen middelen (vanuit subsidies of aanvullende rijksbijdragen), omgerekend naar formatie.

2. Materieel

Voor het bepalen van de toe te kennen materiële middelen wordt gerekend met de geprognoseerde leerlingaantallen en diverse normbedragen voor bijv. scholing, lesmaterialen, investeringen in inventaris en dergelijke.

3. Huisvesting

De toekenning van middelen voor onderhoud en investeringen in de huisvesting is gebaseerd op het periodiek geactualiseerde onderhoudsmeerjarenplan.

7.7 Helderheid in de bekostiging van het beroepsonderwijs en de volwassenen-educatie

Terra is verantwoordelijk voor een doelmatige en rechtmatige besteding van de rijksbijdrage en dat moet ook blijken uit het jaarverslag. In het Bestuursverslag dient verslag gedaan te worden van de relevante thema's uit de notitie Helderheid BVE. Deze notitie is bedoeld ten behoeve van helderheid in de bekostiging van het beroepsonderwijs en de volwassenen-educatie en samenwerking publiek-privaat, specifiek het investeren van publieke middelen in private activiteiten. De thema's 1, 2, 4, 5, 6, 7 en 8 uit de notitie zijn voor het mbo relevant.

Thema 1: Uitbesteding van bekostigd onderwijs

Voor het schooljaar 2021-2022 is er geen uitbesteding van bekostigd onderwijs geweest.

Thema 2: Investeren van publieke middelen in private activiteiten

Evenals in voorgaande jaren zijn geen rijksmiddelen aangewend voor investeringen in private activiteiten.

Thema 4: Les- en cursusgeld niet betaald door de deelnemer zelf

In 2021-2022 zijn er geen studenten waarvoor Terra het les- of cursusgeld heeft overgenomen. Evenals in voorgaande jaren beschikt Terra niet over een fonds voor les- en cursusgeld en waaruit in specifieke gevallen lesgeld of cursusgeld betaald kan worden.

Thema 5: In- en uitschrijving van deelnemers in meer dan één opleiding tegelijk

a. Deelnemers die relatief snel na 1 oktober zijn uitgeschreven
Gedurende de maand oktober 2021 zijn 4 bol-studenten, 2 bbl-student en 14 umbo-leerlingen uitgeschreven. De reden van uitschrijving was:

Reden	MBO BOL	MBO BBL	VMBO	Totaal
Studie- en beroepskeuze gebonden factoren		1		1
Instellingsgebonden factoren	1			1
Arbeidsmarkt- en omgevingsfactoren	1	1		2
Persoonsgebonden, geen invloed (ziekte)	2			2
Andere school in de omgeving			13	13
Andere school in de omgeving			1	1

b. Verzorgen van onderwijs in geïntegreerde trajecten educatie-beroepsonderwijs

Bij Terra is geen sprake geweest van geïntegreerde trajecten educatie-beroepsonderwijs.

c. Deelnemers die relatief snel na 1 oktober zijn ingeschreven
Hoewel de notitie 'Helderheid in de bekostiging van het beroepsonderwijs en de volwassenen-educatie' deze informatie niet voorschrijft, zijn wij van mening dat dit nadrukkelijk moet worden geplaatst naast bovenvermelde gegevens. Tenslotte zijn ouders en studenten vrij in hun keuze van het soort onderwijs (leerweg, sector en niveau) en van de onderwijsinstelling. Er is geen sprake van nieuw ingeschreven leerlingen (umbo) gedurende de maand oktober 2021; voor het mbo is sprake van 2 nieuw ingeschreven leerlingen gedurende deze periode.

Thema 6: De deelnemer volgt een andere opleiding dan waarvoor hij/zij is ingeschreven

Aangezien het schooljaar 2021-2022 nog niet is beëindigd, kan geen volledig beeld worden gegeven van de zogenaamde omgwaaiers. Gedurende de maand oktober 2021 betreft het de volgende mutaties:

Wijzigingen	
Wijziging van crebo (niveau gelijk)	4
Wijziging van crebo, niveau 4 naar 3	2
Wijziging van crebo, niveau 4 naar 2	1

Thema 7: Bekostiging van maatwerktrajecten ten behoeve van bedrijven

Bij Terra zijn in 2021 geen maatwerktrajecten gestart.

Thema 8: Buitenlandse deelnemers

Bij Terra zijn veertien buitenlandse deelnemers gestart in het schooljaar 2021/2022.

BIJLAGEN

BIJLAGE A KWANTITATIEVE GEGEVENS

BIJLAGE B OPLEIDINGSAANBOD TERRA MBO
2021-2022

BIJLAGE C OVERZICHT KEUZEDELEN TERRA
MBO 2021-2022

BIJLAGE D OVERZICHT VALIDERING
EXAMENINSTRUMENTEN TERRA MBO

BIJLAGE E VERDELING NPO-MIDDELEN
TERRA MBO

BIJLAGE F (NEVEN)FUNCTIES VAN
BESTUURDERS EN TOEZICHTHOUDERS
PER 31 DECEMBER 2021

BIJLAGE G INSTELLINGS- EN VESTIGINGS
GEGEVENS PER 31 DECEMBER 2021

BIJLAGE H LIJST MET AFKORTINGEN
EN VERKLARINGEN

Bijlage A Kwantitatieve gegevens

MBO indicatoren

Volgens de regeling Jaarverslaggeving Onderwijs moeten bekostigde onderwijsinstellingen aan het jaarverslag en de jaarrekening een set met gegevens toevoegen. Dit noemen we de MBO-indicatoren per instelling.

Jaarresultaat					
2018 - 2019		2019 - 2020		2020 - 2021	
Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
75,2%	74,2%	78,8%	73,7%	71,1%	73,5%
Bron: DUO					

Diplomaresultaat					
2018 - 2019		2019 - 2020		2020 - 2021	
Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
76,7%	74,5%	78,8%	73,9%	71,9%	73,8%
Bron: DUO					

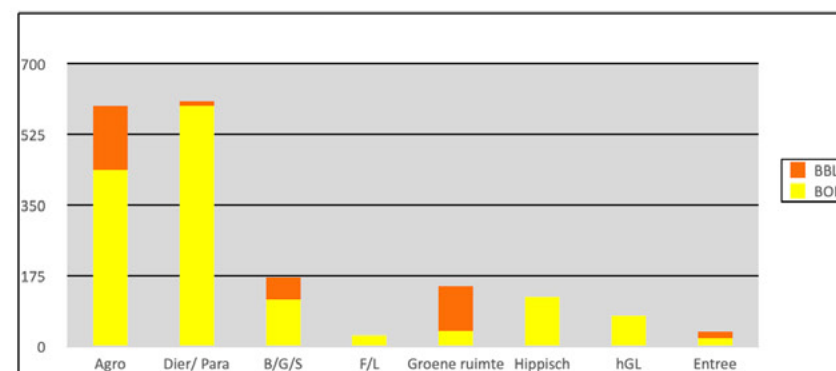
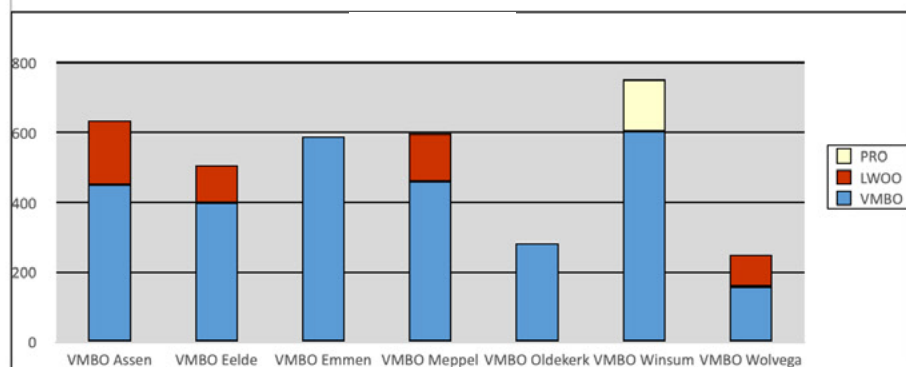
% nieuwe VSV-ers					
2018 - 2019		2019 - 2020		2020 - 2021	
Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
3,3%	4,1%	3,4%	3,7%	4,0%	3,8%
Bron: DUO					

Financieel						
2017	Liquiditeit		Rentabiliteit		Solvabiliteit	
	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
	1,39	1,21	0,15%	n.n.b.	0,58	0,57
2018	Liquiditeit		Rentabiliteit		Solvabiliteit	
	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
	1,39	1,30	0,54%	1,10%	0,58	0,59
2019	Liquiditeit		Rentabiliteit		Solvabiliteit	
	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
	1,18	1,27	4,45%	2,62%	0,60	0,61
2020	Liquiditeit		Rentabiliteit		Solvabiliteit	
	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
	1,10	1,44	3,05%	1,07%	0,58	0,61

Leerlingen en studenten 2021 - 2022

	VMBO	LWOO	PRO	Totaal VO
Agro				
Dier/ Para				
B/G/S				
F/L				
Groene ruimte				
Hippisch				
hGL				
Entree				
Totaal MBO				
VMBO Assen	449	185		635
VMBO Eelde	400	107		506
VMBO Emmen	589	1		590
VMBO Meppel	461	136		597
VMBO Oldekerk	284	0		284
VMBO Winsum	602	0	149	751
VMBO Wolvega	159	91		250
Totaal	2.944	519	149	3.613

BOL	BBL	Totaal MBO	Totaal 2021-2022 VMBO+MBO	Vorig schooljaar
436	159	596	596	n.v.t.
597	10	607	607	n.v.t.
115	56	170	170	n.v.t.
27	0	27	27	n.v.t.
39	111	149	149	n.v.t.
123		123	123	n.v.t.
77	0	77	77	n.v.t.
21	15	36	36	n.v.t.
				1.748
			635	632
			506	530
			590	510
			597	653
			284	273
			751	776
			250	228
1.433	351	1.784	5.397	5.350

Medewerkers

Peildatum
31-12-20

Aantal medewerkers per vestiging		Aantal FTE per vestiging	
Vestiging	Aantal	Vestiging	Aantal
Terra Assen mbo	12	Terra Assen mbo	6,65
Terra Assen uo	83	Terra Assen uo	63,91
Terra Centraal	55	Terra Centraal	34,43
Terra Eelde uo	60	Terra Eelde uo	44,74
Terra Emmen mbo	56	Terra Emmen mbo	29,31
Terra Emmen uo	56	Terra Emmen uo	45,09
Terra Groningen mbo	104	Terra Groningen mbo	70,11
Terra Meppel mbo	48	Terra Meppel mbo	26,00
Terra Meppel uo	81	Terra Meppel uo	58,10
Terra Oldekerk uo	41	Terra Oldekerk uo	28,71
Terra Winsum uo	119	Terra Winsum uo	78,86
Terra Woluega uo	35	Terra Woluega uo	23,00
TerraNext	32	TerraNext	23,80
Eindtotaal	735	Eindtotaal	532,72

Peildatum
31-12-20

Aantal per leeftijdsgroep per vestiging						
Vestiging	25 tot 35	36 tot 45	46 tot 55	56 tot 65	65 +	Eindtotaal
Terra Assen mbo	1	2	4	5		12
Terra Assen uo	15	20	21	27		83
Terra Centraal	5	8	16	25	1	55
Terra Eelde uo	12	18	15	15		60
Terra Emmen mbo	15	14	13	14		56
Terra Emmen uo	12	12	12	20		56
Terra Groningen mbo	22	25	35	22		104
Terra Meppel mbo	13	10	13	12		48
Terra Meppel uo	31	22	12	16		81
Terra Oldekerk uo	11	9	9	12		41
Terra Winsum uo	30	30	27	31	1	119
Terra Woluega uo	7	10	12	5	1	35
TerraNext	3	9	8	11	1	32
Eindtotaal	147	185	184	208	11	735

Peildatum
31-12-20

FTE per vestiging vast/tijdelijk			
Vestiging	Tijdelijk	Vast	Eindtotaal
Terra Assen mbo	0,10	6,55	6,65
Terra Assen uo	7,08	56,83	63,91
Terra Centraal	10,53	23,90	34,43
Terra Eelde uo	6,68	38,06	44,74
Terra Emmen mbo	5,19	24,12	29,31
Terra Emmen uo	2,27	42,82	45,09
Terra Groningen mbo	10,85	59,27	70,11
Terra Meppel mbo	3,33	22,67	26,00
Terra Meppel uo	10,70	47,40	58,10
Terra Oldekerk uo	6,81	21,90	28,71
Terra Winsum uo	15,36	63,50	78,86
Terra Woluega uo	3,67	19,34	23,00
TerraNext	1,60	22,20	23,80
Eindtotaal	84,15	448,57	523,72

FTE per vestiging per functiecategorie				
Vestiging	Directie	OBP	OP	Eindtotaal
Terra Assen mbo	1,40	1,40	3,85	6,65
Terra Assen uo	3,00	8,83	52,08	63,91
Terra Centraal	4,65	20,10	9,68	34,43
Terra Eelde uo	2,00	5,13	37,61	44,74
Terra Emmen mbo	2,00	7,29	20,03	29,31
Terra Emmen uo	2,00	7,19	35,90	45,09
Terra Groningen mbo	2,95	17,06	50,10	70,11
Terra Meppel mbo	2,00	6,38	17,63	26,00
Terra Meppel uo	2,00	9,40	46,70	58,10
Terra Oldekerk uo	1,35	4,40	22,96	28,71
Terra Winsum uo	3,00	14,16	61,70	78,86
Terra Woluega uo	1,00	4,30	17,70	23,00
TerraNext	0,80	13,00	10,00	23,80
Eindtotaal	28,15	118,64	385,94	532,72

Peildatum
31-12-20

Verzuimpercentage per maand													
Vestiging	gem.	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nou	dec
Terra Assen mbo	1,5	0,3	0,9	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	1,4	7,1	7,1
Terra Assen uo	4,2	5,6	4,3	1,6	1,1	1,2	3,1	0,4	2,1	6,2	8,1	7,9	8,9
Terra Centraal	5,7	8,6	6,7	6,2	5,0	3,8	1,7	0,5	2,6	1,4	1,9	1,5	2,1
Terra Eelde uo	9,3	9,7	10,4	10,0	8,0	8,1	8,2	8,0	4,4	6,1	12,5	13,3	13,4
Terra Emmen mbo	4,7	8,3	8,4	8,2	6,3	3,9	3,6	1,8	0,5	1,0	6,2	3,8	4,3
Terra Emmen uo	2,4	7,6	6,4	6,2	3,0	1,3	0,1	0,0	0,0	1,0	1,0	1,6	0,9
Terra Groningen mbo	8,9	10,4	9,0	10,6	11,3	10,1	7,7	7,3	5,9	6,5	7,8	9,0	8,9
Terra Meppel mbo	6,5	7,6	8,4	7,5	7,3	6,5	5,4	7,1	5,8	4,9	3,5	8,2	6,8
Terra Meppel uo	6,7	8,9	9,5	7,3	4,9	3,9	4,7	5,5	4,5	5,1	6,1	9,4	11,4
Terra Oldekerk uo	2,7	2,4	2,4	2,3	1,2	1,2	1,2	0,6	0,2	2,8	5,0	7,9	7,4
Terra Winsum uo	6,8	7,6	7,1	7,1	5,3	6,0	7,0	5,1	3,9	5,3	7,4	9,4	8,6
Terra Woluega uo	0,8	2,9	1,5	4,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,2	0,0
TerraNext	9,4	8,6	8,6	7,0	6,8	7,4	9,8	11,1	8,4	8,4	8,9	14,1	9,2
Eindtotaal	5,7	7,4	7,0	6,7	5,4	4,8	4,6	4,0	3,3	4,4	6,1	7,4	7,2

NB: het eindtotaal in de 2 tabellen met aantallen medewerkers wijkt af van de optelsom van de verschillende vestigingen.

Reden: medewerkers kunnen op meerdere vestigingen werken.

Peildatum
31-12-21

Aantal medewerkers per vestiging	
Vestiging	Aantal
Terra Assen vo	84
Terra Eelde vo	60
Terra Emmen vo	72
Terra Meppel vo	75
Terra Oldekerk vo	43
Terra Winsum vo	108
Terra Wolvlega vo	38
Terra Centraal	35
Entree	13
Terra Emmen locatie mbo	14
Terra Groningen locatie mbo	20
Terra Meppel locatie mbo	7
MBO Agro	46
MBO Bloem/ groen/ styling	8
MBO Dier/ Para	57
MBO Food/life & innovation	7
MBO Groene ruimte	21
MBO hGL	17
MBO Hippisch	16
MBO staf	16
TerraNext LLO	6
TerraStart	8
Eindtotaal	758

Aantal FTE per vestiging	
Vestiging	Aantal
Terra Assen vo	59,96
Terra Eelde vo	44,47
Terra Emmen vo	51,39
Terra Meppel vo	52,64
Terra Oldekerk vo	29,81
Terra Winsum vo	82,03
Terra Wolvlega vo	25,08
Terra Centraal	41,63
Entree	3,47
Terra Emmen locatie mbo	4,62
Terra Groningen locatie mbo	13,37
Terra Meppel locatie mbo	5,04
MBO Agro	28,83
MBO Bloem/ groen/ styling	5,93
MBO Dier/ Para	33,75
MBO Food/life & innovation	5,09
MBO Groene ruimte	14,70
MBO hGL	6,87
MBO Hippisch	6,96
MBO staf	13,99
TerraNext LLO	3,45
TerraStart	4,45
Eindtotaal	537,53

Peildatum
31-12-21

Aantal per leeftijdsgroep per vestiging							
Vestiging	24 en jonger	25 tot 35	36 tot 45	46 tot 55	56 tot 65	65 +	Eindtotaal
Terra Assen vo	0	12	24	23	24	1	84
Terra Eelde vo	1	9	12	22	16	0	60
Terra Emmen vo	3	12	17	15	20	5	72
Terra Meppel vo	2	23	26	9	14	1	75
Terra Oldekerk vo	2	9	9	10	13	0	43
Terra Winsum vo	2	13	31	33	25	4	108
Terra Woluega vo	2	7	10	14	5	0	38
Terra Centraal	0	5	6	8	15	1	35
Entree	1	1	3	2	6	0	13
Terra Emmen locatie mbo	0	1	1	3	9	0	14
Terra Groningen locatie mbo	1	1	5	4	7	2	20
Terra Meppel locatie mbo	0	1	1	3	1	1	7
MBO Agro	2	8	7	13	15	1	46
MBO Bloem/ groen/ styling	0	1	2	2	3	0	8
MBO Dier/ Para	3	17	21	5	10	1	57
MBO Food/life & innovation	0	3	0	3	1	0	7
MBO Groene ruimte	0	4	1	7	8	1	21
MBO hGL	0	0	5	6	6	0	17
MBO Hippisch	0	1	4	7	4	0	16
MBO staf	1	2	3	3	7	0	16
TerraNext LLO	0	0	2	3	1	0	6
TerraStart	0	0	4	4	0	0	8
Eindtotaal	20	130	194	199	210	18	758

Peildatum
31-12-21

FTE per vestiging vast/tijdelijk			
Vestiging	Tijdelijk	Vast	Eindtotaal
Terra Assen vo	11,51	48,45	59,96
Terra Eelde vo	9,59	34,88	44,47
Terra Emmen vo	10,27	41,12	51,39
Terra Meppel vo	10,60	42,04	52,64
Terra Oldekerk vo	8,34	21,47	29,81
Terra Winsum vo	20,28	61,75	82,03
Terra Woluega vo	5,60	19,48	25,08
Terra Centraal	22,34	19,29	41,63
Entree	0,60	2,87	3,47
Terra Emmen locatie mbo	1,91	2,71	4,62
Terra Groningen locatie mbo	1,50	11,87	13,37
Terra Meppel locatie mbo	0,57	4,47	5,04
MBO Agro	9,42	19,41	28,83
MBO Bloem/ groen/ styling	0,20	5,73	5,93
MBO Dier/ Para	6,93	26,82	33,75
MBO Food/life & innovation	2,50	2,59	5,09
MBO Groene ruimte	1,91	12,79	14,70
MBO hGL	0,71	6,16	6,87
MBO Hippisch	1,53	5,43	6,96
MBO staf	1,00	12,99	13,99
TerraNext LLO	0,60	2,85	3,45
TerraStart	0,80	3,65	4,45
Eindtotaal	128,71	408,82	537,53

FTE per vestiging per functiecategorie				
Vestiging	Directie	OBP	OP	Eindtotaal
Terra Assen vo	3,40	8,78	47,78	59,96
Terra Eelde vo	2,00	6,23	36,24	44,47
Terra Emmen vo	2,50	8,66	40,23	51,39
Terra Meppel vo	2,00	8,88	41,76	52,64
Terra Oldekerk vo	1,40	5,10	23,31	29,81
Terra Winsum vo	3,00	15,52	63,51	82,03
Terra Woluega vo	1,00	5,45	18,63	25,08
Terra Centraal	3,50	22,57	15,56	41,63
Entree	0,00	1,50	1,97	3,47
Terra Emmen locatie mbo	0,50	4,12	0,00	4,62
Terra Groningen locatie mbo	1,00	12,37	0,00	13,37
Terra Meppel locatie mbo	0,95	4,09	0,00	5,04
MBO Agro	1,80	1,70	25,33	28,83
MBO Bloem/ groen/ styling	0,33	0,00	5,60	5,93
MBO Dier/ Para	0,60	2,21	30,94	33,75
MBO Food/life & innovation	0,33	0,00	4,76	5,09
MBO Groene ruimte	0,33	0,90	13,47	14,70
MBO hGL	0,50	0,00	6,37	6,87
MBO Hippisch	0,00	1,44	5,52	6,96
MBO staf	1,00	9,20	3,79	13,99
TerraNext LLO	0,00	2,85	0,60	3,45
TerraStart	0,00	4,45	0,00	4,45
Eindtotaal	26,14	126,02	385,37	537,53

Peildatum
31-12-21

Verzuimpercentage per maand													
Vestiging	gem.	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nou	dec
Terra Assen vo	5,5	7,7	6,9	7,6	6,5	5,2	4,7	3,9	3,8	5,7	5,3	4,9	3,9
Terra Eelde vo	9,5	13,3	14,4	11,4	11,7	11,1	9,6	7,4	4,4	7,6	4,7	8,1	10,8
Terra Emmen vo	4,9	0,0	3,9	6,3	5,3	5,3	7,9	7,0	5,8	4,8	4,3	4,7	3,0
Terra Meppel vo	8,2	10,4	9,2	8,8	8,3	8,8	9,2	9,0	8,5	6,5	5,7	5,3	8,9
Terra Oldekerk vo	6,2	5,1	4,9	5,6	6,0	5,8	5,8	5,5	3,7	3,8	5,0	11,7	11,2
Terra Winsum vo	6,4	8,0	7,2	7,6	7,7	7,1	9,5	7,3	3,9	4,8	3,9	5,2	4,7
Terra Woluega vo	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	2,7	2,7	2,5	2,3	2,3	2,3	2,3
Terra Centraal	4,3	2,0	3,2	3,1	3,8	3,9	5,2	2,7	1,4	4,5	7,9	6,9	6,6
Terra Assen mbo	10,7	7,3	9,7	7,0	12,1	13,2	12,8	12,8	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.
Terra Emmen mbo	7,5	4,3	8,2	4,2	8,1	9,3	9,2	9,2	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.
Terra Groningen mbo	7,2	8,4	6,3	6,1	6,7	9,8	6,5	6,5	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.
Terra Meppel mbo	3,6	5,5	3,2	3,1	3,1	3,1	3,3	4,0	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.
TerraNext Markt/ Overheid	9,2	12,0	11,6	9,3	7,6	8,1	8,5	7,7	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.
Terra Emmen locatie mbo	5,0	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	2,6	4,5	2,6	8,2	7,0
Terra Groningen locatie mbo	10,3	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	12,6	13,4	9,4	9,4	6,9
Terra Meppel locatie mbo	0,4	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	0,0	0,0	1,8	0,0	0,0
MBO Agro	5,2	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	5,6	5,7	5,3	5,4	4,2
MBO Bloem/ groen/ styling	12,5	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	12,3	12,3	12,3	12,3	13,1
MBO Dier/ Para	12,3	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	11,1	11,8	9,9	13,7	15,2
MBO Food/life & innovation	3,8	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	0,0	0,5	13,9	0,0	4,6
MBO Groene ruimte	3,9	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	4,1	5,9	3,2	3,2	3,2
MBO hGL	0,5	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	0,0	0,0	0,8	1,2	0,5
MBO Hippisch	0,6	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	0,0	0,5	1,7	0,9	0,0
MBO staf	3,8	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	0,0	4,2	6,8	6,0	1,8
TerraNext LLO	0,0	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
TerraStart	0,0	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	n.u.t.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Eindtotaal	6,4	6,8	6,8	6,5	6,7	7,0	7,2	6,2	5,2	6,0	5,8	6,5	6,6

NB: het eindtotaal in de 2 tabellen met aantallen medewerkers wijkt af van de optelsom van de verschillende vestigingen.
Reden: medewerkers kunnen op meerdere vestigingen werken.

OPLEIDINGSAANBOD 2021-2022

TERRA
MBO

NATUUR, TUIN & LANDSCHAP

Opleiding	Diplomanaam	Crebonr.	Niv.	Duur	Vestiging	Leerweg
Natuur & Recreatie	Medewerker natuur, water en recreatie	25622	2	2 jaar	Ⓢ	BOL/BBL
	Vakbekwaam medewerker natuur, water en recreatie	25620	3	3 jaar	Ⓢ	BOL/BBL
	Opzichter/uitvoerder groene ruimte	25617	4	3 jaar	Ⓢ	BOL/BBL
Hovenier	Medewerker hovenier	25621	2	2 jaar	Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ	BOL/BBL
	Vakbekwaam hovenier	25618	3	3 jaar	Ⓢ Ⓢ	BOL/BBL
	Opzichter/uitvoerder groene ruimte	25617	4	3 jaar	Ⓢ Ⓢ	BOL/BBL
Cultuurtechniek & Waterbeheer	Medewerker groen en cultuurtechniek	25616	2	2 jaar	Ⓢ	BOL/BBL
	Vakbekwaam medewerker groen en cultuurtechniek	25619	3	3 jaar	Ⓢ	BOL/BBL
	Opzichter/uitvoerder groene ruimte	25617	4	3 jaar	Ⓢ	BOL/BBL

Het eerste opleidingsjaar bestaat uit een brede oriëntatie op de sector.
In de jaren erna specialiseer je in de richting die jij hebt gekozen.

Ⓢ Assen Ⓢ Emmen Ⓢ Groningen Ⓢ Meppel Ⓢ Winschoten

DIER & WELZIJN

Opleiding	Diplomanaam	Crebonr.	Niv.	Duur	Vestiging	Leerweg
Dierverzorging	Medewerker dierverzorging	25580	2	2 jaar	Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ	BOL/BBL*
	Vakbekwaam medewerker dierverzorging	25579	3	3 jaar	Ⓢ Ⓢ Ⓢ	BOL/BBL*
	Bedrijfsleider dierverzorging	25576	4	3 jaar	Ⓢ Ⓢ Ⓢ	BOL/BBL*
Paraveterinair	Dierenartsassistent paraveterinair	25577	4	4 jaar	Ⓢ Ⓢ Ⓢ	BOL
Hippische opleidingen	Vakbekwaam medewerker paardensport en -houderij	25470	3	3 jaar	Ⓢ	BOL
	Bedrijfsleider paardensport en -houderij	25468	4	3 jaar	Ⓢ	BOL
	Instructeur paardensport en -houderij	25469	4	4 jaar	Ⓢ	BOL

*Let op: BBL alleen in Meppel

Ⓢ Assen Ⓢ Emmen Ⓢ Groningen Ⓢ Meppel Ⓢ Winschoten

BLOEM, GROEN & STYLING

Opleiding	Diplomanaam	Crebonr.	Niv.	Duur	Vestiging	Leerweg
Bloem, groen & styling	Medewerker bloem, groen & styling	25443	2	2 jaar	Ⓢ	BOL/BBL
	Vakbekwaam medewerker bloem, groen & styling	25444	3	3 jaar	Ⓢ	BOL/BBL
	Bedrijfsleider/ondernemer	25442	4	3 jaar	Ⓢ	BOL
	Vakexpert bloem, groen & styling	25445	4	3 jaar	Ⓢ	BOL

Ⓢ Groningen

AGRO & TECHNIEK

Opleiding	Diplomanaam	Crebonr.	Niv.	Duur	Vestiging	Leerweg
Veehouderij	Medewerker veehouderij	25432	2	2 jaar	Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ	BOL/BBL
	Vakbekwaam medewerker veehouderij	25537	3	3 jaar	Ⓢ Ⓢ Ⓢ	BOL/BBL
	Vakexpert veehouderij	25535	4	3 jaar	Ⓢ Ⓢ Ⓢ	BOL/BBL
Let op: van Veehouderij niveau 3 en 4 van leerweg BOL wordt alleen het basisjaar AGRO (leerjaar 1) aangeboden op de vestiging van jouw keuze. De specialisatiejaren (leerjaar 2-3) worden op de vestigingen Groningen en Meppel gevolgd.						
Teelt	Medewerker Teelt	25431	2	2 jaar	Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ	BOL/BBL
	Vakbekwaam medewerker teelt	25536	3	3 jaar	Ⓢ Ⓢ Ⓢ	BOL/BBL
	Vakexpert Teelt	25534	4	3 jaar	Ⓢ Ⓢ Ⓢ	BOL/BBL
Let op: Teelt niveau 3 en 4 van leerweg BOL wordt alleen het basisjaar AGRO (leerjaar 1) aangeboden op de vestiging van jouw keuze. De specialisatiejaren (leerjaar 2-3) worden op de vestigingen Groningen en Emmen of in de regio gevolgd.						
Loonwerk	Medewerker agrarisch loonwerk	25555	2	2 jaar	Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ	BOL/BBL
	Vakbekwaam medewerker agrarisch loonwerk	25557	3	3 jaar	Ⓢ Ⓢ Ⓢ	BOL/BBL
	Vakexpert agrarisch loonwerk	25556	4	3 jaar	Ⓢ Ⓢ Ⓢ	BOL/BBL
Let op: van Loonwerk niveau 3 en 4 van leerweg BOL wordt alleen het basisjaar AGRO (leerjaar 1) aangeboden op de vestiging van jouw keuze. De specialisatiejaren (leerjaar 2-3) worden op de vestigingen Groningen en Meppel gevolgd.						

Ⓢ Assen Ⓢ Emmen Ⓢ Groningen Ⓢ Meppel Ⓢ Winschoten

VOEDING & VOORLICHTING

Opleiding	Diplomanaam	Crebonr.	Niv.	Duur	Vestiging	Leerweg
Food, Life & Innovation	Vakexpert voeding & voorlichting	25464	4	3 jaar	Ⓢ	BOL

Ⓢ Groningen

ENTREE TERRASTART

Opleiding	Diplomanaam	Crebonr.	Niv.	Duur	Vestiging
Entree TerraStart	Assistent logistiek	25254	1	1 jaar	Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ
	Assistent plant, dier en groene leefomgeving	25657	1	1 jaar	Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ
	Assistent horeca, voeding of voedingsindustrie	25252	1	1 jaar	Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ
	Assistent verkoop/retail	25257	1	1 jaar	Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ

Ⓢ Assen Ⓢ Emmen Ⓢ Groningen Ⓢ Meppel Ⓢ Winschoten

Bovenstaande informatie is onder voorbehoud van mogelijke wijzigingen.

Kijk voor een actueel overzicht van onze opleidingen en vestigingen op:

MBOTERRA.NL

DE WERELD
AAN JE VOETEN

TERRA
MBO

Bijlage C Overzicht keuzedelen Terra MBO 2021-2022

Aanbod keuzedelen schooljaar 2021 - 2022:

Niveau - opleiding	K0003	K0028	K0029	K0030	K0031	K0060	K0071	K0072	K0080	K0084	K0097	K0125	K0161	K0202	K0205	K0211	K0257	K0226	K0262	K0263	K0264	K0275	K0281	K0283	K0310	K0311	K0313	K0318	K0319	K0320	K0321	K0322	K0323	K0342	K0343	K0353	K0440	K0469				
1 entree																																										
2 akkerbouw																																										
2 bloem																																										
2 diervverzorging																																										
2 groen en cultuurtechniek																																										
2 hovenier																																										
2 natuur, water en recreatie																																										
2 loonwerk																																										
2 veehouderij																																										
3 akkerbouw																																										
3 bloem																																										
3 diervverzorging																																										
3 hovenier																																										
3 natuur, water & recr.																																										
3 groen & cultuurtechn.																																										
3 loonwerk																																										
3 paard																																										
3 veehouderij																																										
4 akkerbouw																																										
4 bloem																																										
4 diervverzorging																																										
4 food																																										
4 groen																																										
4 loonwerk																																										
4 paardenhouderij																																										
4 paardensport																																										
4 paraveterinair																																										
4 veehouderij																																										
4 retail/groen lyceum																																										

met kosten
algemeen vormend
beroepsgericht
internationalisering

Crebo	Naam
K0003	ARBO, kwaliteitszorg en hulpverlening niveau 2
K0028	Duurzaamheid in het beroep A
K0029	Duurzaamheid in het beroep B
K0030	Duurzaamheid in het beroep C
K0031	Duurzaamheid in het beroep D
K0060	Landbouwhuisdieren
K0071	Nederlands 3F
K0072	Ondernemend gedrag niv 3 en 4
K0080	Oriëntatie ondernemerschap
K0084	Paardenkliniek
K0097	Solliciteren
K0125	Vorbereiden HBO
K0161	Keuringsklaar maken en voorbrengen
K0165	Ondernemerschap MBO
K0202	Internationaal 2
K0205	Vorbereiding HBO wiskunde voor de techniek
K0211	Ondernemend gedrag niv 1 en 2
K0226	Inspelen op innovaties geschikt voor niveau 4
K0257	Dak- en gevelbegroening voor niveau 3

Crebo	Naam
K0262	ARBO, kwaliteitszorg en hulpverlening niveau 3
K0263	ARBO, kwaliteitszorg en hulpverlening niveau 4
K0264	Klauwverzorging
K0275	Verdieping diergedrag niv 2
K0281	Cultuurtechniek
K0283	Fooddesign
K0310	Dak- en gevelbegroening voor niveau 4
K0311	De levende tuin
K0313	Werken op de internationale arbeidsmarkt
K0318	Teeltspecialisatie niv 2
K0319	Teeltspecialisatie niv 3
K0320	Teeltspecialisatie niv 4
K0321	Veehouderij specialisatie niv 2
K0322	Veehouderij specialisatie niv 3
K0323	Veehouderij specialisatie niv 4
K0342	Trends en bloemwerk
K0343	Trends, conceptueel bloemwerk en marktinnovatie
K0353	Specialisatie technische werken in het groen
K0440	Verrijking leervaardigheden
K0469	Houder van herpeten

Tabel gaat verder op de volgende pagina

Bijlage C Overzicht keuzedelen Terra MBO 2021-2022

Aanbod keuzedelen schooljaar 2021 - 2022:

Niveau - opleiding	K0472	K0473	K0604	K0605	K0612	K0758	K0802	K0803	K0848	K0871	K0890	K0932	K0959	K0960	K0974	K0984	K1048	K1056	K1130
1 entree																			
2 akkerbouw																			
2 bloem																			
2 dierverzorging																			
2 groen en cultuurtechniek																			
2 hovenier																			
2 natuur, water en recreatie																			
2 loonwerk																			
2 veehouderij																			
3 akkerbouw																			
3 bloem																			
3 dierverzorging																			
3 hovenier																			
3 natuur, water & recr.																			
3 groen & cultuurtechn.																			
3 loonwerk																			
3 paard																			
3 veehouderij																			
4 akkerbouw																			
4 bloem																			
4 dierverzorging																			
4 food																			
4 groen																			
4 loonwerk																			
4 paardenhouderij																			
4 paardensport																			
4 paraveterinair																			
4 veehouderij																			
4 retail/groen lyceum																			

met kosten
algemeen vormend
beroepsgericht
internationalisering

Crebo	Naam
K0472	Houder van vissen
K0473	Houder van vogels
K0601	Doorstroom groen HBO
K0604	Lesgeven paardensport op instructeursniveau
K0605	Paardensport op instructeursniveau
K0612	Coaching bij voeding en beweging in de wellness
K0758	T-rijbewijs
K0802	Engels A2/B1
K0803	Engels B1/B2
K0848	Voorbereiden HAVO wiskunde A
K0871	Onderhouden sportvelden en golfbanen
K0890	Biologische bedrijfsvoering
K0932	Toekomstbestendig waterbeheer voor niveau 3 + 4
K0959	Duits A1/A2
K0960	Duits A2/B1
K0974	Voorbereiding PABO
K0984	Engels A1/A2
K1048	Verdieping vachtverzorging
K1056	Groomen in de paardensport
K1130	Rekenen 3F

Bijlage D

Overzicht validering exameninstrumenten MBO

Niveau	Crebo*	Route 1	Route 2	Route 3
Entree	25252 Assistent Horeca, voeding of voedingsindustrie	x		
Entree	25254 Assistent Logistiek	x		
Entree	25257 Assistent verkoopretail	x		
Entree	25657 Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving	x		
	25657 Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving	x		
	25657 Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving	x		
2	25431 Medewerker teelt	x		
2	25432 Medewerker veehouderij	x		
2	25443 Medewerker bloem, groen en styling	x		
2	25707 Medewerker bloem, groen en styling	x		
2	25616 Medewerker groen en cultuurtechniek	x		
2	25621 Medewerker hovenier	x		
2	25622 Medewerker natuur, water en recreatie	x		
2	25555 Medewerker agrarisch loonwerk	x		
2	25580 Medewerker dierverzorging	x		
3	25444 Vakbekwaam medewerker bloem, groen en styling	x		
3	25444 Vakbekwaam medewerker bloem, groen en styling	x		
3	25706 Vakbekwaam medewerker bloem, groen en styling	x		
3	25618 Vakbekwaam hovenier	x		
3	25619 Vakbekwaam medewerker groen en cultuurtechniek	x		
3	25620 Vakbekwaam medewerker natuur, water en recreatie	x		
3	25470 Vakbekwaam medewerker paardensport en -houderij	x		
3	25711 Vakbekwaam medewerker paardensport en -houderij	x		
3	25536 Vakbekwaam medewerker teelt	x		
3	25537 Vakbekwaam medewerker veehouderij	x		
3	25557 Vakbekwaam medewerker agrarisch loonwerk	x		
3	25579 Vakbekwaam medewerker dierverzorging	x		
3	25579 Vakbekwaam medewerker dierverzorging	x		

(tabel gaat verder op de volgende pagina)

Bijlage D

Overzicht validering exameninstrumenten MBO

Niveau	Crebo*	Route 1	Route 2	Route 3
4	25162 Manager Retail	x		
4	25442 Bedr.leiderondern. bloem, groen en styling	x		
4	25442 Bedr.leiderondern. bloem, groen en styling	x		
4	25445 Vakexpert bloem, groen en styling	x		
4	25445 Vakexpert bloem, groen en styling	x		
4	25704 Bedr.leiderondern. bloem, groen en styling	x		
4	25705 Vakexpert bloem, groen en styling	x		
4	25617Opzichter uitvoerder groene ruimte set 3	x		
4	25617 Opzichter uitvoerder groene ruimte set 2	x		
4	25617 Opzichter uitvoerder groene ruimte set 1	x		
4	25464 Vakexpert voeding en voorlichting	x		
4	25468 Bedrijfsleider paardensport en-houderij	x		
4	25709 Bedrijfsleider paardensport en-houderij	x		
4	25469 Instructeur paardensport en-houderij	x		
4	25710 Instructeur paardensport en-houderij	x		
4	25534 Vakexpert teelt en groene technologie	x		
4	25535 Vakexpert veehouderij	x		
4	25556 Vakexpert agrarisch loonwerk	x		
4	25576 Bedrijfsleider dierenverzorging	x		
4	25576 Bedrijfsleider dierenverzorging	x		
4	25576 Bedrijfsleider dierenverzorging	x		
4	25576 Bedrijfsleider dierenverzorging	x		
4	25576 Bedrijfsleider dierenverzorging	x		
4	25576 Bedrijfsleider dierenverzorging	x		
4	25577Dierenartsassistent para veterinaire	x		

*Dit geldt voor de beroepsexamens en de generieke instellingsexamens

Bijlage E

Verdeling NPO-midden Terra MBO

VERDELING NPO-MIDDELEN TERRA	Actie	Realisatie 2021	Begroot 2022
Thema 1: Soepele in- en doorstroom			
1) Het aanbieden van extra begeleiding.	-Persoonlijke begeleiding (1-op-1) door leercoach -Extra begeleiding studievertraagden examenklas -Zelfstandig werken in kleine groepen aan achterstanden o.l.u. een onderwijsassistent -Wegwerken achterstanden t.g.v. uitval van lessen in het VO	€ 45.376	€ 142.851
5) Het aanbieden van extra mogelijkheden om de studievertraging in te lopen.	-Inhalen van gemiste onderdelen van een bepaald vak -Extra praktijklessen -Extra lessen voor diverse vakken -Inhalen gemiste examens -Keuzedeel internationalisering in één jaar afronden	€ 38.570	€ 121.424
Thema 2: Welzijn studenten en sociale binding met de opleiding			
1) Het inzetten op meer ondersteuning voor studenten.	Terra richt met ingang van schooljaar 2021/2022 een Student Begeleidings Centrum (SBC) in. Het SBC gaat in het kader van sociale en emotionele problemen bij studenten van Terra als gevolg van de Corona-maatregelen een coördinerende rol spelen bij het zoeken van geschikte zorg en begeleiding. De extra inzet op het gebied van zorg en begeleiding die hiervoor nodig is, wordt bekostigd uit de NPO-middelen.	€ 56.721	€ 128.566
2) Het bieden van extra faciliteiten voor studenten.	-Kleinere lesgroepen voor meer persoonlijke aandacht en begeleiding -Vergoeden masterclasses (nieuwste trend, recente ontwikkelingen per vakgebied) -Bevorderen groepscohesie	€ 11.344	€ 35.713
5) Verbetering afstandsonderwijs.	Uit het onderzoek gehouden onder onze studenten is gebleken dat achterstanden zijn opgetreden doordat studenten van het onderwijs op afstand (online) minder leerden dan van fysiek onderwijs. Terra wil daarom haar docenten meer bekwamen in het geven van hybride lesvormen en online-onderwijs om sneller en beter hierop in te kunnen spelen. Een deel van de middelen willen wij daarom inzetten op professionalisering van docenten op dit vlak.	€ 34.032	€ 157.137
Thema 3: Ondersteuning en begeleiding op het gebied van stages			
1) Meer stages.	Aanbieden van extra stagemogelijkheden voor: -studenten met studieverlenging -studenten die geen of slechts beperkt BPV hebben gelopen	€ 11.344	€ 35.713
2) Meer flexibiliteit.	-Aanbieden van alternatieve vervangende BPV (virtual reality)	€ 11.344	€ 35.713
3) Meer ondersteuning.	-Extra inzet van assessoren t.b.v. het afnemen van Beroepsproeven -Hulp bieden bij het zoeken, vinden, begeleiden en bezoeken van stage -Extra loopbaankeuze begeleiding	€ 11.344	€ 35.713
Thema 6: Aanpak jeugdwerkloosheid (mbo)			
1) Intensivering van of een aanvulling op de loopbaanoriëntatie- en begeleidingslessen die instellingen al in het reguliere onderwijsprogramma verzorgen, door deze lessen bijvoorbeeld kleinschaliger en daardoor intensiever te maken.	-Workshop loopbaanoriëntatie -Loopbaanbegeleiding gericht op persoonlijkheidsprofiel / kwaliteiten -Extra excursies	€ 6.806	€ 21.428
Totaal		€ 226.882	€ 714.257

Bijlage F (Neven)functies van bestuurders en toezichthouders per 31 december 2021

College van Bestuur

G.H. Tamminga, Aalten, voorzitter:

voorzitter College van Bestuur Stichting Onderwijsgroep Noord
voorzitter College van Bestuur Stichting Dollard College
voorzitter College van Bestuur Stichting rsg de Borgen
voorzitter College van Bestuur Stichting AOC Terra
lid Vereniging Connect Groen
lid MBO Raad
lid VO Raad
lid themacommissie professionele schoolorganisatie van VO-raad
lid sectorkamer VGG van MBO raad

A.G. Wennink, Enschede, lid:

lid College van Bestuur Stichting Onderwijsgroep Noord
lid College van Bestuur Stichting Dollard College
lid College van Bestuur Stichting rsg de Borgen
lid College van Bestuur Stichting AOC Terra
lid MBO Raad
DB Groene Norm
lid VO Raad
lid stuurgroep Energy College
lid AB Gebiedscoöperatie Zuidoost-Groningen
lid stuurgroep Praktijkcluster Agro
lid adviesraad UniPartners Twente
voorzitter RuT Symbio, Hengelo

L.W.F. Nix, Arnhem, lid ad interim, per 01-09-2021:

lid College van Bestuur a.i. Stichting Onderwijsgroep Noord
lid College van Bestuur a.i. Stichting Dollard College
lid College van Bestuur a.i. Stichting rsg de Borgen
lid College van Bestuur a.i. Stichting AOC Terra

Raad van Toezicht

T. Wagenaar, Bontebok, voorzitter:

eigen bedrijf voor interim- en advies werkzaamheden
in het onderwijs:
rector a.i. bij RSG Trompmeesters, tot 01-08-2021
interim directeur bij SWV Futura in Sneek, u.a. 28-11-2021
lid Raad van Toezicht Stichting Onderwijsgroep Noord
lid Raad van Toezicht Stichting Dollard College
lid Raad van Toezicht Stichting rsg de Borgen
lid Raad van Toezicht Stichting AOC Terra

M. Krijnsen, Gasteren, lid:

voorzitter Stichting Drents Glasvezel Collectief
voorzitter Adviesraad Sociaal Domein van de gemeente Aa en Hunze
lid Raad van Toezicht Stichting Onderwijsgroep Noord
lid Raad van Toezicht Stichting Dollard College
lid Raad van Toezicht Stichting rsg de Borgen
lid Raad van Toezicht Stichting AOC Terra

K.J. Roffel, Leek, lid:

Manager Financiën, Control en Inkoop, Wilhelmina Ziekenhuis Assen
lid Raad van Toezicht Zorggroep Drenthe/voorzitter van de
Auditcommissie
lid Raad van Toezicht Willem Lodewijk Gymnasium
lid Raad van Toezicht Stichting Onderwijsgroep Noord
lid Raad van Toezicht Stichting Dollard College
lid Raad van Toezicht Stichting rsg de Borgen
lid Raad van Toezicht Stichting AOC Terra

C.R.M. Voogd, Peize, lid:

Manager, Openbaar Ministerie
lid Raad van Toezicht Stichting Onderwijsgroep Noord
lid Raad van Toezicht Stichting Dollard College
lid Raad van Toezicht Stichting rsg de Borgen
lid Raad van Toezicht Stichting AOC Terra

E. van Zuidam, Roden, lid:

Adviseur/trainer Rijnlandse Organisatieontwikkeling
bestuurslid Stichting Vrienden van de Jeugdbrandweer Groningen
lid tevens plu voorzitter Rekenkamercommissie Gemeente Noorden-
veld
lid Raad van Toezicht Stichting Onderwijsgroep Noord
lid Raad van Toezicht Stichting Dollard College
lid Raad van Toezicht Stichting rsg de Borgen
lid Raad van Toezicht Stichting AOC Terra
lid Raad van Toezicht Stichting De Toegang Emmen

L. de Ruigh, Peize, lid:

directeur Keuren, Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA)
eigen bedrijf in project, interim en transitie management & advies
lid Raad van Toezicht Stichting Onderwijsgroep Noord
lid Raad van Toezicht Stichting Dollard College
lid Raad van Toezicht Stichting rsg de Borgen
lid Raad van Toezicht Stichting AOC Terra
lid Raad van Commissarissen Rabo Noordenveld West Groningen

Bijlage G

Instellings- en vestigingsgegevens per 31 december 2021

Instellingsgegevens

Naam instelling: Stichting AOC Terra
Bezoekadres: Hereweg 101
Postadres: Postbus 17
Plaats: 9700 AA Groningen
Telefoon: (050) 529 29 29
E-mail: cub@terra.nl
Internetsite: www.terra.nl
Bestuursnummer: 31108
Brinnummer: 01NJ
Handelsregister: 41011947

Vestigingsgegevens

Terra Assen MBO

Vredeveldseweg 55
Postbus 333
9400 AH Assen
tel. (0592) 31 22 98
e-mail: assen@mboterra.nl

- * Beroeps Opleidende Leerweg
- * Beroeps Begeleidende Leerweg

Terra Emmen MBO

Huizingsbrinkweg 9
7812 BK Emmen
tel. (0591) 61 73 44
e-mail: emmen@mboterra.nl

- * Beroeps Opleidende Leerweg
- * Beroeps Begeleidende Leerweg

Terra Groningen MBO

Hereweg 99
9721 AA Groningen
tel. (050) 529 78 00
e-mail: groningen@mboterra.nl

- * Beroeps Opleidende Leerweg
- * Beroeps Begeleidende Leerweg

Terra Meppel MBO

Werkhorst 56
7944 AV Meppel
tel. (0522) 25 13 68
e-mail: meppel@mboterra.nl

- * Beroeps Opleidende Leerweg
- * Beroeps Begeleidende Leerweg

TerraNext

Burgemeester Legroweg 33
9761 TA Eelde
tel. (050) 368 23 90
e-mail: info@terranext.nl

- * Beroeps Begeleidende Leerweg
- * Cursorisch Beroeps Onderwijs
- * Contractonderwijs

Terra Assen VO

Vredeveldseweg 55
Postbus 333
9400 AH Assen
tel. (0592) 31 22 98
e-mail: assen@uoterra.nl

- * het Groene Lyceum
- * Voorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs
- * Leerweg Ondersteunend Onderwijs

Terra Eelde VO

Burgemeester Legroweg 29
9761 TA Eelde
tel. (050) 309 16 25
e-mail: eelde@uoterra.nl

- * het Groene Lyceum
- * Voorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs
- * Leerweg Ondersteunend Onderwijs

Terra Emmen VO

Huizingsbrinkweg 9
7812 BK Emmen
tel. (0591) 61 73 44
e-mail: emmen@uoterra.nl

- * het Groene Lyceum
- * Voorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs
- * Leerweg Ondersteunend Onderwijs

Terra Meppel VO

Werkhorst 58
Postbus 1055
7940 KB Meppel
tel. (0522) 25 33 64
e-mail: meppel@uoterra.nl

- * het Groene Lyceum
- * Voorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs
- * Leerweg Ondersteunend Onderwijs

Terra Oldekerk VO

Molenstraat 12
9821 PG Oldekerk
tel. (0594) 50 58 00
e-mail: oldekerk@uoterra.nl

- * Voorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs
- * Leerweg Ondersteunend Onderwijs

Terra Winsum VO

Hamrik 4a
Onderdendamsterweg 43a
Postbus 33
9950 AA Winsum
tel. (0595) 44 70 70
e-mail: winsum@uoterra.nl

- * Het Groene Lyceum
- * Voorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs
- * Leerweg Ondersteunend Onderwijs
- * Praktijkonderwijs

Terra Woluega VO

Paulus Potterstraat 33
Postbus 147
8470 AC Woluega
tel. (0561) 61 88 18
e-mail: woluega@uoterra.nl

- * Het Groene Lyceum
- * Voorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs
- * Leerweg Ondersteunend Onderwijs

Bijlage H

Lijst met afkortingen en verklaringen

				Verklaringen	
AKA	Arbeidsmarktgekwalificeerd assistent	MIP	Meerjarig investeringsprogramma	GO	voordat een leerling kan opgaan voor zijn/haar proeve van bekwaamheid, heeft hij/zij
AOC	Agrarisch opleidingscentrum	NRO	Nationaal regieorgaan onderwijsonderzoek		
AVO	Algemeen vormend onderwijs	OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	Faciliteitenpas	een go-/no go-gesprek met de studieloopbaan-begeleider (SLB-er). een pas waarop staat van welke faciliteiten een leerling gebruik mag maken: denk aan extra tijd, verklanking, spelfouten niet meerekenen, etcetera.
BAT	Begeleidingsadviessteam	OPDC	Orthopedagogisch Didactisch Centrum		
BB	Basisberoepsgerichte leerweg (umbo)	OR	Ondernemingsraad		
BBL	Beroepsbegeleidende leerweg (mbo)	OuR	Ouderraad		
BIONASK	Biologie natuurkunde scheikunde	OSVEC	overleg secretarissen vestigingsexamencommissies		
BOL	Beroepsopleidende leerweg (mbo)	PDCA	plan do check act		
BPV	Beroepspraktijkvorming	PuB	proeve van bekwaamheid		
BVE	Beroepsonderwijs en Volwassenen Educatie	RIF	Regionaal Investeringsfonds		
CE	Centraal examen	RI&E	risico-inventarisatie en evaluatie		
CIV	Centrum Innovatief Vakmanschap	ROC	Regionaal opleidingscentrum		
CSE	Centraal schriftelijk examen	rsg	regionale scholengemeenschap		
CSPE	Centraal schriftelijk praktisch examen	SAR	sector advies raad		
DDoS	Distributed denial-of-service	SBP	strategisch beleidsplan		
DOEN	Durven, Oppakken, Ervaren, Netwerken	SE	schoolexamen		
ECVET	European credit system for vocational education and training	SMT	sociaal medische teams		
ELO	Elektronische leeromgeving	SPIDO	SharePoint, Portaal, Integraal documentbeheer en Office365		
EZ	Ministerie van Economische Zaken	SPP	Strategisch Personeels Planning		
GKC	Groene Kennis Coöperatie	SR	Studentenraad		
GL	Gemengde leerweg (umbo)	TL	Theoretische leerweg (umbo)		
hbo	Hoger beroepsonderwijs	UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen		
HKS	Herziene Kwalificatiestructuur	VBG	Vereniging Buitengewoon Groen		
HRM	Human Resource Management	VEC	vestigingsexamencommissie		
ICT	Informatie- en communicatietechnologie	VETNNET	Veterinair Europees transitieel netwerk		
IBPV	Internationale beroepspraktijkvorming		verpleegopleiding		
IGA	Interne Geschillencommissie Arbeidszaken	VTOI	Vereniging van Toezichthouders in Onderwijsinstellingen		
JOB	Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs		voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs		
KB	Kaderberoepsgerichte leerweg (umbo)	umbo	voortgezet (speciaal) onderwijs		
KD	Keuzedelen	u(s)o	uroegtijdig school verlaten		
KIGO	Kennisverspreiding en Innovatie Groen Onderwijs	VSV	Wet educatie en beroepsonderwijs		
LKC	Landelijke klachtencommissie	WEB	Wet normering topinkomens		
LOB	Loopbaan Oriëntatie Begeleiding	WNT	Wet op ondernemingsraden		
LOF	Leraren Ontwikkel Fonds	WOR	Wageningen University & Research centre		
lwoo	Leerwagondersteunend onderwijs	WUR			
mbo	Middelbaar beroepsonderwijs				

TERRA

DEEL 2 JAARREKENING

GECONSOLIDEERDE
EN ENKELVOUDIGE
JAARREKENINGEN

Balans per 31 december 2021

(na resultaatbestemming)

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Vaste activa		
1.2 Materiële vaste activa	56.922.331	59.818.089
Totaal vaste activa	56.922.331	59.818.089
Vlottende activa		
1.4 Voorraden	234.479	503.639
1.5 Vorderingen	1.558.353	2.384.229
1.7 Liquide middelen	11.680.223	10.463.885
Totaal vlottende activa	13.473.054	13.351.753
Totaal activa	70.395.386	73.169.842
2.1 Eigen vermogen	42.514.096	42.511.584
2.2 Voorzieningen	2.551.762	2.437.671
2.3 Langlopende schulden	14.869.260	16.114.990
2.4 Kortlopende schulden	10.460.267	12.105.597
Totaal passiva	70.395.386	73.169.842

Staat van baten en lasten over 2021

	2021 €	Begroting 2021 €	2020 €
3 Baten			
3.1 Rijksbijdragen	63.645.559	57.712.623	63.968.505
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	393.339	196.943	543.813
3.3 College-, cursus-, les- en examengelden	64.174	106.000	119.786
3.4 Baten werk in opdracht van derden	1.278.381	1.563.515	1.484.747
3.5 Overige baten	<u>2.624.003</u>	<u>2.570.474</u>	<u>1.835.592</u>
Totaal baten	68.005.458	62.149.555	67.952.442
4 Lasten			
4.1 Personeelslasten	45.361.780	43.426.466	42.684.332
4.2 Afschrijvingen	4.022.606	3.941.121	3.393.998
4.3 Huisvestingslasten	4.970.015	4.090.753	4.369.047
4.4 Overige lasten	<u>13.479.575</u>	<u>12.356.550</u>	<u>15.170.654</u>
Totaal lasten	67.833.976	63.814.890	65.618.031
Saldo baten en lasten	171.482	-1.665.335	2.334.411
5.1 Financiële baten	7.289	0	0
5.5 Rentelasten en soortgelijke kosten	-176.258	-169.000	-314.607
5.6 Ineffectiviteit derivaten	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>55.665</u>
5 Financiële baten en lasten	<u>-168.969</u>	<u>-169.000</u>	<u>-258.942</u>
Netto resultaat	<u>2.513</u>	<u>-1.834.335</u>	<u>2.075.469</u>

Kasstroomoverzicht over 2021

	2021	2020
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	171.482	2.334.411
Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat:		
4.2 - afschrijvingen	4.141.929	3.541.081
4.2 - vrijval uit investeringssubsidies	-119.323	-147.084
- Waardeveranderingen		
2.2 - mutaties voorzieningen	114.090	357.312
- overige aanpassingen voor aansluiting met bedrijfsresultaat	77.455	36.350
Totaal voor aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat	4.214.151	3.787.659
Veranderingen in werkkapitaal:		
1.4 - voorraden	269.160	386.378
1.5 - kortlopende vorderingen	825.876	-462.716
- effecten		
2.4 - kortlopende schulden	-1.645.331	-3.684.563
Totaal van veranderingen in werkkapitaal	-550.294	-3.760.901
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	3.835.339	2.361.169
5.1 Ontvangen interest	7.289	306
5.5 Betaalde interest	-176.258	-314.672
Ontvangen dividenden		
Mutaties overige financiële vaste activa		
Betaalde winstbelasting		
	-168.969	-314.366
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	3.666.370	2.046.803
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
1.2 Investerings in materiële vaste activa	-1.566.845	-17.234.156
1.2 Desinvesteringen in materiële vaste activa	432.531	139.726
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-1.134.314	-17.094.430
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
2.3 Toename langlopende schulden	122.895	14.915.374
2.3 Aflossing langlopende schulden	-1.438.613	-6.444.618
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-1.315.718	8.470.756
1.7 Stand per 1 januari	10.463.885	17.040.752
Mutatie boekjaar	1.216.338	-6.576.868
Stand per 31 december	11.680.223	10.463.884

Algemene toelichting

Activiteiten

Stichting AOC Terra is een opleidingscentrum dat vo en mbo onderwijs op het gebied van groen, voeding, dier, natuur & milieu aanbiedt in Noord-Nederland. Het onderwijs wordt aangeboden op vestigingen in Assen, Eelde, Emmen, Groningen, Meppel, Oldekerk, Winschoten, Winsum en Wolvega.

Continuïteit

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer kamer van koophandel

Terra is een stichting en is gevestigd aan de Hereweg 101 te Groningen.

Stichting AOC Terra is feitelijk gevestigd aan de Hereweg 101, Postbus 17, 9700 AA te Groningen en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41011947.

Groepsverhoudingen

Stichting AOC Terra wordt als gevolg van 100% zeggenschap meegeconsolideerd in de jaarrekening van Stichting Onderwijsgroep Noord.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- inschatting van de levensduur van activa;
- inschattingen in het kader van personele voorzieningen.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Terra of de moedermaatschappij van Terra en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De geldmiddelen die in de verworven groepsmaatschappij aanwezig zijn, zijn op de aankoopprijs in mindering gebracht. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Algemene grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn, met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de winst-en-verliesrekening en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn verder ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Operationele leasing

Bij Terra zijn er leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij Terra ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten vorderingen, geldmiddelen, langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waarde-veranderingen in de staat van baten en lasten maken eventuele direct toerekenbare transactie-kosten deel uit van de eerste waardering. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

Per 1 januari 2019 is voor het verwerken van de kosten van groot onderhoud de componentenmethode ingevoerd, dit betreft een stelselwijziging. De aanleiding is het aanpassen van richtlijn 212 Materiële vaste activa van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Deze stelselwijziging is prospectief ingevoerd. De gebouwen worden in componenten opgedeeld met elk een passende levensduur / afschrijvingsperiode. Groot onderhoud wordt geactiveerd en afgeschreven. Activeren van gebouwen en groot onderhoud vindt plaats voor investeringen met een verkrijgings- of vervaardigingsprijs vanaf € 5.000.

Indien grond gekocht is met opstallen, met de intentie de opstallen te slopen of teniet te laten gaan en vervolgens op de grond nieuwbouw te realiseren, dan maken de eventuele boekwaarde van de opstallen en de gemaakte sloopkosten deel uit van de verkrijgingsprijs van de grond. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Overige vaste activa (inventaris) worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere

Activeren vindt plaats voor investeringen met een verkrijgings- of vervaardigingsprijs vanaf € 500. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op materiële vaste activa in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

Deze levensduur wordt voor de onderscheiden activa gesteld op:

Casco gebouwen	40 jaar
Gebouwen aanschaf in 2018 of eerder	30 jaar
Verbouwing/renovatie/semi permanente gebouwen in 2018 of eerder	10 jaar
Afbouw, afwerking, mechanische en elektrische installaties	15 jaar
Semi-permanente gebouwen en verbouwingen/renovatie	20 jaar
Apparatuur, machines en installaties	4-10 jaar
Meubilair	10-15 jaar
Hard- en software	3-5 jaar
Zonnepanelen en installaties	15 jaar

Investeringssubsidies welke betrekking hebben op de materiële vaste activa worden in mindering gebracht op de materiële vaste activa (vooruit ontvangen investeringssubsidies); de vrijval van de investeringssubsidies wordt gecorrigeerd op de afschrijvingen.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogte van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te bepalen voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom-genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief of een kasstroom-genererende eenheid hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderverslies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Een bijzonder-waardeverminderverslies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderverslies van een kasstroom-genererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroom-genererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderverslies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief of kasstroom-genererende eenheid geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderverslies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderverslies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroom-genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardevermindering voor het actief (of kasstroom-genererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Voorraden

De voorraden betreffen de laptops die aan de leerlingen in bruikleen worden gegeven en zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs onder toepassing van de FIFO-methode ('first in, first out') of lagere opbrengstwaarde. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten, zoals invoerrechten, transportkosten en andere kosten die direct kunnen worden toegerekend aan de verwerving van voorraden. Handelskortingen, rabatten en soortgelijke (te) ontvangen vergoedingen met betrekking tot de inkoop worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs.

Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeverminderingen. Op basis van de verwachte gemiddelde gebruiksduur van de laptops vindt een jaarlijkse afwaardering van 25% van de aanschafwaarde plaats.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en daarnaast worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

De voorzieningen bestaan uit een voorziening wachtgelden, een voorziening ambtsjubilea, een voorziening langdurig zieken, een voorziening seniorenverlof, een voorziening WAB (Wet Arbeidsmarkt in Balans), en een voorziening voor saneringskosten.

Algemeen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

De voorziening wachtgelden is voor wachtgeldverplichtingen ten aanzien van voormalig personeel. De omvang van de voorziening is bepaald op basis van de contante waarde van de huidige wachtgeldverplichtingen.

De voorziening ambtsjubilea is voor de verplichting ten aanzien van de toekomstige uitkering bij ambtsjubilea van personeel. De hoogte van de voorziening wordt jaarlijks bepaald op basis van de verwachte verplichtingen. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de wettelijke pensioenleeftijd, de blijfkans en de contantewaarde voet.

De voorziening langdurig zieken is gevormd voor de op balansdatum bestaande verplichting tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. De voorziening is opgenomen tegen nominale waarde.

De voorziening seniorenverlof is gevormd voor de op balansdatum bestaande verplichting tot het in de toekomst nog op te nemen verlof die ontstaat bij toekomstige deelname van medewerkers aan deze regeling en de verplichting aan huidige deelnemers aan de regeling voor de komende vijf jaar. Deze voorziening is alleen opgenomen voor medewerkers die niet onder de overgangsregelingen vallen. Bij de omvang van de voorziening is rekening gehouden met de contante waarde.

De voorziening WAB is gevormd voor op de balansdatum bestaande verplichting ten aanzien van toekomstige uitkering van transitievergoedingen aan werknemers van wie het arbeidscontract door de werkgever wordt beëindigd.

De voorziening voor saneringskosten is gevormd voor op de balansdatum bestaande verplichting ten aanzien van de toekomstige uitkering van saneringskosten.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij eerste waardering opgenomen tegen reële waarde, daarna tegen geamortiseerde kostprijs.

Indien er geen sprake is van agio of disagio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Bij vervroegde aflossingen wordt de in rekening gebrachte boeterente verwerkt in de winst- en verliesrekening als financiële baten en lasten.

Voor alle langlopende leningen zijn zakelijke zekerheidstellingen verstrekt.

De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Financial lease

De beoordeling of een overeenkomst een lease bevat, vindt plaats op grond van de economische realiteit op het tijdstip van het aangaan van het contract. Het contract wordt aangemerkt als een leaseovereenkomst als de nakoming van de overeenkomst afhankelijk is van het gebruik van een specifiek actief of de overeenkomst het recht van het gebruik van een specifiek actief omvat.

In geval van financiële leasing (waarbij de voor- en nadelen verbonden aan de eigendom van het lease-object geheel, of nagenoeg geheel, door de lessee worden gedragen) worden het lease-object en de daarmee samenhangende schuld bij het aangaan van de overeenkomst in de balans verwerkt tegen de reële waarde van het lease-object op het moment van het aangaan van de leaseovereenkomst of, indien dit lager is, tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen. De initiële directe kosten van de lessee worden opgenomen in de eerste verwerking van het actief. De leasebetalingen worden gesplitst in rentelasten en aflossing van de uitstaande verplichting, waarmee een constante rentevoet wordt bereikt over de resterende netto-verplichting.

Het geactiveerde lease-object wordt afgeschreven over de kortste termijn van de leaseperiode of de gebruiksduur van het object,

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. De kortlopende schulden zijn, tenzij anders is aangegeven, opeisbaar binnen één jaar. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Resultaatbepaling

In de staat van baten en lasten worden verantwoord, met inachtneming van de eerder genoemde waarderingsgrondslagen, de baten en lasten welke aan het boekjaar toegerekend moeten worden. Lasten worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn; baten worden verantwoord als deze gerealiseerd zijn. Dit met uitzondering van de bijdragen van leerlingen en cursisten, welke worden verantwoord in het jaar waarin het schooljaar, respectievelijk de cursus, een aanvang neemt.

Opbrengstverantwoording

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies uit hoofde van de basisbesteding worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord.

Baten werk in opdracht van derden

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Overige baten

Onder overige bedrijfsopbrengsten worden resultaten verantwoord die niet rechtstreeks samenhangen met de levering van diensten in het kader van de normale, niet-incidentele bedrijfsactiviteiten. Deze opbrengsten worden toegerekend aan de verslagperiode in overeenstemming met de inhoud van de overeenkomst.

Personeelslasten

Onder personeelslasten is begrepen de in het boekjaar verschuldigde salarissen, sociale lasten, pensioenpremies, inleenkrachten en overige personeelskosten verminderd met de ontvangen uitkeringen van sociale fondsen.

Pensioenen

Stichting AOC Terra is aangesloten bij Stichting Pensioenfonds ABP. ABP is een bedrijfstakpensioenfonds met een toegezegde pensioenregeling (multi-employer defined benefit-regeling). Gezien het feit dat de pensioenregeling een multi-employer regeling betreft is de pensioenregeling als een toegezegde bijdrageregeling (defined contribution-regeling) verantwoord.

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers.

Voor een op balansdatum bestaand overschot bij het pensioenfonds wordt een vordering opgenomen als de onderneming de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de onderneming zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en in uitvoering en vooruitbetaling wordt niet afgeschreven.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de overige baten respectievelijk onder overige lasten.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Toelichting op de balans

1.2 Materiële vaste activa

	Gebouwen	Terreinen	Inventaris en apparatuur	Overige materiële vaste activa (investerings- subsidies)	Vaste bedrijfs- activa in uitvoering en vooruitbeta- lingen op materiële vaste activa	Niet aan de bedrijfsuit- oefening dienstbare materiële vaste activa	Totaal materiële vaste activa
	€	€	€	€	€	€	€
Stand aan het begin van de periode							
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	78.084.189	11.810.834	21.777.416	-2.182.254	3.121	882.777	110.376.084
Cum. afschrijvingen en waarderingsverminderingen	33.518.177	2.054.929	15.986.208	-1.001.320	0	0	50.557.994
Materiële vaste activa aan het begin van de periode	44.566.012	9.755.905	5.791.209	-1.180.935	3.121	882.777	59.818.089
Verloop gedurende de periode							
Investeringen	536.099	0	991.847	-11.265	50.165	0	1.566.845
Desinvesteringen	2.698.013	0	303.973	0	0	374.836	3.376.822
Afschrijvingen	2.723.428	0	1.418.501	-111.857	0	0	4.030.072
Afschrijving op desinvesteringen	2.663.206	0	281.085	0	0	0	2.944.291
Mutatie gedurende de periode	-2.222.137	0	-449.543	100.593	50.165	-374.836	-2.895.758
Stand aan het eind van de periode							
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	75.922.275	11.810.834	22.465.290	-2.193.519	53.286	507.941	108.566.106
Cum. afschrijvingen en waarderingsverminderingen	33.578.400	2.054.929	17.123.623	-1.113.177	0	0	51.643.775
Materiële vaste activa aan het eind van de periode	42.343.875	9.755.905	5.341.666	-1.080.342	53.285	507.941	56.922.331

*Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Gebouwen: bij de investeringen gaat het met name om activering van het groot onderhoud. Dit onderhoud is onderdeel van het MJOP.

Inventaris en apparatuur: het gaat hierbij om investeringen in ICT apparatuur (€ 328.000), audio-video (€ 96.000), machines en installaties (€ 244.000), meubilair (€ 156.000) en transportmiddelen (€ 167.000).

Vooruitontvangen investeringssubsidies:

De vrijgevallen investeringssubsidies zijn verantwoord onder de afschrijvingslasten.

Niet aan het proces dienstbare materiële vaste activa:

Het betreft hier percelen grond aan de Langgrafweg in Emmen. De desinvestering ziet toe op de verkoop van de grond aan de Noordbargerstraat in Emmen.

Vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa:
Dit betreft activa in uitvoering. Het ziet toe op de categorie gebouwen.

De boekwaarde van de materiële vaste activa (exclusief de investeringssubsidies) is ten opzichte van 2020 afgenomen met een bedrag van € 3 miljoen. Inclusief de investeringssubsidies bedraagt de afname € 2,9 miljoen.

De bedrijfsgebouwen en -terreinen dienen als zekerheid voor de hypothecaire leningen zoals die zijn verstrekt door ABN AMRO bank en ING Bank. Zie hiervoor ook de toelichting bij paragraaf 2.3 Langlopende schulden.

WOZ- en verzekerde waarde gebouwen en terreinen

Volgnummer	Omschrijving	WOZ-waarde	Peildatum
		€	
1	Hereweg 99, Groningen	9.276.000	1-1-2021
2	Stichtingslaan 26, Slochteren	184.000	1-1-2021
3	Huizingsbrinkweg 9, Emmen	15.034.000	1-1-2021

Er worden sinds vorig schooljaar geen nieuwe devices meer verstrekt. Er is derhalve niet in nieuwe devices geïnvesteerd. Wel zijn in 2021 desinvesteringen verwerkt ter grootte van € 65.000. De reeds verstrekte laptops zijn aan leerlingen in bruikleen gegeven en vervangen deels de boeken. Op basis van de verwachte gemiddelde gebruiksduur van de laptops vindt een jaarlijkse afwaardering van 25% van de aanschafwaarde plaats. Deze waardevermindering was in 2021 € 204.000.

1.5 Vorderingen	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
1.5.1 Debiteuren	374.432	156.887
1.5.3 Groepsmaatschappijen	306.044	4.653
Personeel	14.897	12.280
1.5.6 Ouders / studenten / deelnemers / cursisten	225.014	336.482
1.5.7 Overige overheden	36.606	109.874
1.5.7 Overige vorderingen	1.095	-
1.5.8 Overlopende activa	632.392	1.727.015
1.5.9 Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid vorderingen	-65.324	-64.210
1.5.10 Belastingen en premies sociale verzekeringen	<u>33.196</u>	<u>101.247</u>
Vorderingen	<u>1.558.353</u>	<u>2.384.229</u>
Uitsplitsing overlopende activa		
1.5.8.1 Vooruitbetaalde kosten	364.798	1.602.952
1.5.8.3 Overige	<u>267.593</u>	<u>124.063</u>
Overlopende activa	632.392	1.727.015
Verloopstaat voorziening wegens oninbaarheid vorderingen		
1.5.9.1 Stand per 1 januari	64.210	38.864
1.5.9.2 Onttrekking	-56.179	-25.013
1.5.9.3 Dotatie	<u>57.293</u>	<u>50.359</u>
Voorzieningen wegens oninbaarheid vorderingen	<u>65.324</u>	<u>64.210</u>

Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

De vorderingen zijn per ultimo 2021 met € 826.000 gedaald ten opzichte van 2020. De hoogte van de vorderingen is afhankelijk van het moment van factureren en betalen en kan daardoor per periode verschillen.

Het debiteurensaldo is hoger dan in 2020. De hoogte van de vorderingen is afhankelijk van het moment van factureren.

De vordering op groepsmaatschappijen is iets hoger dan in 2020. Het gaat hierbij om saldering van vorderingen van de verschillende stichtingen die vallen onder Onderwijsgroep Noord. Dit verschilt per jaar (zie ook paragraaf 2.4.1). Het saldo ziet toe op een vordering op Onderwijsgroep Noord. De vordering op ouders/studenten/deelnemers/cursisten is lager omdat er minder factureren voor bijdrages voor excursies die in 2022 plaatsvinden zijn verzonden.

De overlopende activa bestaat uit vooruitbetaalde kosten en overige vorderingen. Het gaat hierbij om licenties en abonnementen die betrekking hebben op 2022, vooruitbetalingen op werkzaamheden die nog moeten worden uitgevoerd en vooruitbetaalde huur. Ook is er een vordering op het UWV voor het terugvorderen van transitievergoedingen.

De voorziening voor oninbaarheid is toegenomen ten opzichte van 2020. Per ultimo 2021 is de voorziening bepaald op basis van de facturen die zijn ondergebracht bij een incassobureau.

1.7 Liquide middelen	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
1.7.1 Kasmiddelen	4.128	10.576
1.7.2 Tegoeden op bankrekeningen	<u>11.676.090</u>	<u>10.453.309</u>
Liquide middelen	<u>11.680.223</u>	<u>10.463.885</u>

Alle liquide middelen zijn direct opeisbaar.

2.1 Eigen vermogen

	Stand per	Resultaat	Overige mutaties	Stand per	Resultaat	Overige mutaties	Stand per
	1 januari 2020	2020	2020	1 januari 2021	2021	2021	31 december 2021
	€	€	€	€	€	€	€
2.1.1 Algemene Reserve	35.195.772	-318.440	-61.195	34.816.137	486.294	0	35.302.431
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	4.762.298	2.371.404	0	7.133.702	-366.979	0	6.766.724
2.1.3 Bestemmingsreserve (privaat)	486.160	22.505	53.080	561.745	-116.803	0	444.942
Eigen vermogen	40.444.230	2.075.469	-8.115	42.511.584	2.513	0	42.514.096
2.1.2 Bestemmingsreserve 'Toekomstbestendig Terra'	4.175.000	-519.217	0	3.655.783	-1.495.066	0	2.160.717
Bestemmingsreserve 'Samenwerkingsverbanden VO'	0	2.973.534	0	2.973.534	0	0	2.973.534
Bestemmingsreserve 'NPO gelden VO'	0	0	0	0	1.382.326	0	1.382.326
Bestemmingsreserve 'Regeling Werkdrukverlichting'	587.298	-82.913	0	504.385	-254.239	0	250.147
Bestemmingsreserve (publiek)	4.762.298	2.371.404	0	7.133.702	-366.979	0	6.766.724
2.1.3 Bestemmingsreserve 'Stichting AOC Terra'	486.160	22.505	53.080	561.745	-116.803	0	444.942
Bestemmingsreserve (privaat)	486.160	22.505	53.080	561.745	-116.803	0	444.942

Bestemming van het exploitatiesaldoStatutaire winstbestemming:

In de statuten van de stichting is geen artikel opgenomen aangaande de winstbestemming.

Bestemming exploitatiesaldo

	€	€
Dotatie Algemene Reserve	486.294	-318.440
Onttrekking Bestemmingsreserve 'Toekomstbestendig AOC Terra' (publiek)	-1.495.066	-519.217
Toevoeging Bestemmingsreserve 'Samenwerkingsverbanden VO'	0	2.973.534
Onttrekking Bestemmingsreserve 'NPO gelden VO' (publiek)	1.382.326	0
Onttrekking Bestemmingsreserve 'Regeling werkdrukverlichting' (publiek)	-254.239	-82.913
Toevoeging Bestemmingsreserves 'AOC Terra' (privaat)	-116.803	22.505
Netto resultaat	2.513	2.075.469

Het totale eigen vermogen komt, na de verdeling van het resultaat, uit op € 42,5 miljoen. Dit eigen vermogen kan worden onderverdeeld in een algemene reserve van € 35,3 miljoen en bestemmingsreserves van tezamen € 7,2 miljoen. Het eigen vermogen is onderverdeeld in publiek en privaat vermogen, waarbij de algemene reserve als publiek vermogen wordt aangemerkt. De bestemmingsreserves behoren voor een bedrag van € 6,8 miljoen tot het publiek vermogen en voor een bedrag van € 400.000 tot het privaat vermogen.

De resultaten van TerraNext Markt en TerraStart worden ten laste of ten gunste van het privaat vermogen gebracht.

Op basis van de 'Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs' wordt de algemene reserve als geheel aangemerkt als publiek vermogen.

De publieke bestemmingsreserve 'Toekomstbestendig Terra' is gevormd omdat Terra maken heeft met een aantal ontwikkelingen die een grote impact op de organisatie en de middelen zullen hebben. Het gaat daarbij met name om de gevolgen van de daling van het aantal leerlingen en onderwijskundige ontwikkelingen zoals de invoering van passend onderwijs. Dit brengt niet alleen een extra inspanning met zich mee maar tevens extra onzekerheden en daarmee ook risico's. Voor bovenstaande ontwikkelingen zullen jaarlijks middelen worden gereserveerd binnen de begroting. Het gaat hier echter om meerjarige ontwikkelingen waarbij deze bestemmingsreserve kan worden ingezet om een mismatch in de tijd tussen de inzet van extra middelen en daarmee gerealiseerde besparingen of opbrengsten te kunnen opvangen. In 2021 is € 1.495.000 van het bestemmingsreserve aangewend.

De publieke bestemmingsreserve 'Samenwerkingsverbanden VO' is een reserve dat is ontstaan vanuit de inkomsten van de samenwerkingsverbanden In het verleden zijn saldi op de balans hiervoor ontstaan. Deze saldi zijn in 2020, op aanwijzing van de accountant, vrijgevallen. Om de bedragen wel beschikbaar te houden is hiervoor een bestemmingsreserve gevormd. De vestigingen maken een plan voor aanwending van deze middelen. In 2021 is dit bestemmingsreserve niet aangewend.

De publieke bestemmingsreserve 'Regeling Werkdrukverlichting' is een in 2019 gevormde reserve. In de jaren 2020 en 2021 worden deze (vanuit het rijk ontvangen) aanvullende middelen ingezet voor maatregelen tot werkdrukverlichting. In 2021 is hiervan € 254.000 aangewend.

De publieke bestemmingsreserve 'NPO gelden VO' is een in 2021 nieuw gevormd bestemmingsreserve. Dit bestemmingsreserve is gevormd doordat NPO gelden zijn ontvangen die op boekjaar worden verantwoord. De gelden worden echter op schooljaar ingezet, waardoor het nog in te zetten deel in een bestemmingsreserve is geplaatst.

Onderwijsinstellingen hebben in 2007 de mogelijkheid gehad een, als zodanig aantoonbaar, deel van de algemene reserve als eigen privaat vermogen te rubriceren als bestemmingsreserve. Terra heeft op grond hiervan een private bestemmingsreserve gevormd ten laste van de Algemene Reserve. De private Bestemmingsreserve 'Stichting AOC Terra' is ontstaan nadat onderwijsinstellingen, met ingang van 1994, een jaarrekening dienden op te stellen waarin alle baten en lasten werden verantwoord. Tot en met 1993 was uitsluitend sprake van een verantwoording van de ontvangen en bestede rijkssubsidie. Als gevolg hiervan zijn de vermogens van de

2.2	Voorzieningen	Stand per	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Stand per	Kortlopende	Langlopende
		1 januari 2021	2021	2021	2021	31 december 2021	deel < 1 jaar	deel > 1 jaar
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	€	€	€	€	€	€	€
	- Wachtgeld	561.169	805.932	336.320	-	1.030.782	607.704	423.078
	- Wet arbeidsmarkt in balans	16.390	11.333	1.074	16.520	10.130	10.130	-
	- Langdurig zieken	230.602	100.082	177.514	-	153.170	153.170	-
	- Seniorenverlof	1.154.297	179.990	226.848	210.599	896.840	-	896.840
	- Ambtsjubilea	475.213	54.066	83.951	44.488	400.840	12.698	388.142
2.2.3	Overige voorzieningen	-	60.000	-	-	60.000	60.000	-
	Voorzieningen	2.437.671	1.211.404	825.707	271.606	2.551.762	843.702	1.708.059,55

De voorziening wachtgelden is voor wachtgeldverplichtingen ten aanzien van voormalig personeel. De omvang van de voorziening is bepaald op basis van de contante waarde van de huidige wachtgeldverplichtingen per individuele (voormalige) medewerker. Bij het berekenen van de contante waarde wordt een rentepercentage van 0,009% gehanteerd. Dit is het tarief van de 10-jaars kapitaalmarktrente voor Nederland per ultimo 2021. Het bedrag van de dotatie heeft betrekking op nieuwe verplichtingen die bestaan uit nieuwe WW uitkeringen en voor medewerkers die met een regeling zijn vertrokken.

De voorziening WAB is gevormd voor op de balansdatum bestaande verplichting ten aanzien van toekomstige uitkering van transitievergoedingen aan werknemers van wie het arbeidscontract door de werkgever wordt beëindigd. De dotatie heeft betrekking op nieuwe verplichtingen.

De voorziening langdurig zieken is voor bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend, geheel of gedeeltelijk, niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. Het bedrag van de dotatie heeft betrekking op nieuwe verplichtingen.

De voorziening seniorenverlof is een voorziening voor de verplichting voor nog op te nemen verlof die ontstaat bij toekomstige deelname van medewerkers aan deze regeling en de verplichting aan huidige deelnemers aan de regeling voor de komende vijf jaar. Deze voorziening is alleen opgenomen voor medewerkers die niet onder de overgangsregelingen vallen. De dotatie betreft nieuwe verwachte deelnemers en bij onttrekkingen gaat het om de werkgeverlasten (incl. pensioenpremies) van de huidige deelnemers.

De voorziening ambtsjubilea is voor de verplichting ten aanzien van de toekomstige uitkering bij ambtsjubilea van personeel. De hoogte van de voorziening wordt bepaald door te kijken naar alle toekomstige verplichtingen, waarbij rekening gehouden wordt met een blijfkans en een opbouw van de voorziening gedurende de komende jaren.

2.3	Langlopende schulden	31-12-2021	31-12-2020
		€	€
2.3.3	Schulden aan kredietinstellingen	16.114.990	17.544.232
	Financiële lease	140.669	0
2.3.7	Overige langlopende schulden	0	78.400
	Waarvan gepresenteerd onder kortlopende schulden	-1.386.399	-1.507.642
		14.869.260	16.114.990

Verloopoverzicht	Schuld aan bank		Financiële lease		Overige langlopende schulden		Totaal	
	€	€	€	€	€	€	€	€
Boekwaarde 1-1-2021		17.544.232				78.400		17.622.632
- waarvan korter dan 1 jaar *)	1.429.242		-		78.400		1.507.642	
- waarvan tussen 1 tot 5 jaar	7.815.024		-		-		7.815.024	
- waarvan langer dan 5 jaar	8.299.966		-		-		8.299.966	
Nieuwe financiering				150.040				150.040
- waarvan korter dan 1 jaar *)	-		27.145		-		27.145	
- waarvan tussen 1 tot 5 jaar	-		122.895		-		122.895	
- waarvan langer dan 5 jaar	-		-		-		-	
Aflossingen		-1.429.242		-9.371		-78.400		-1.517.013
Oprenting								
Overige waardeveranderingen								
- tussen 1 tot 5 jaar	-		-		-		-	
- langer dan 5 jaar	-		-		-		-	
Boekwaarde 31-12-2021		16.114.990		140.669		0		16.255.659
- waarvan korter dan 1 jaar *)	1.360.008		26.391		-		1.386.399	
- waarvan tussen 1 tot 5 jaar	7.255.032		114.278		-		7.369.310	
- waarvan langer dan 5 jaar	7.499.950		-		-		7.499.950	

*) presentatie als kortlopende schuld (2.4.2)

Uitsplitsing schulden aan kredietinstellingen	ABN AMRO Bank N.V. (1)	ING Bank N.V. (2)	ING Bank N.V. (3)	ING Bank N.V. (4)	Schulden aan krediet- instellingen
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2021					
Stand langlopend deel	2.640.000	3.975.000	3.324.995	6.174.995	16.114.990
Stand kortlopend deel	729.234	300.000	140.004	260.004	1.429.242
Stand totale schuld, begin van de periode	3.369.234	4.275.000	3.464.999	6.434.999	17.544.232
Verloop gedurende de periode					
Aangegane leningen	0	0	0	0	0
Aflossingen	-729.234	-300.000	-140.004	-260.004	-1.429.242
Stand per 31 december 2021					
Stand totale schuld, einde van de periode	2.640.000	3.975.000	3.324.995	6.174.995	16.114.990
Stand kortlopend deel	660.000	300.000	140.004	260.004	1.360.008
Stand langlopend deel	1.980.000	3.675.000	3.184.991	5.914.991	14.754.982
Bedrag looptijd 1 tot 5 jaar	1.980.000	3.675.000	560.016	1.040.016	7.255.032
Bedrag looptijd meer dan 5 jaar	-	-	2.624.975	4.874.975	7.499.950
Rente		2,0%	0,9%	1,1%	
Rente vast/variabel	variabel	vast	vast	vast	
Einddatum looptijd lening	2-11-2025	1-4-2025	1-9-2028	1-9-2028	
Renterisico afgedekt	Nee	Nee	Nee	Nee	
Marktwaaarde renteswap	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	

De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar zijn opgenomen onder de kortlopende schulden.

Lening 1 is een lening op roll-over basis van € 16,2 miljoen met een looptijd van 20 jaren. Per 1 november 2005 is van deze lening een bedrag van € 13,2 miljoen opgenomen en per 1 december 2009 het restant van € 3,0 miljoen. De rente is gebaseerd op één-maands Euribor vermeerderd met een opslag van 0,55% en wordt berekend over het opgenomen bedrag.

Het renterisico voor lening 1 was middels een renteswap afgedekt vanaf 1 november 2005 tot 2 november 2020 op het niveau van 3,90%. Met betrekking tot lening 1 zijn de volgende zakelijke zekerheidstellingen verstrekt:

- . Eerste recht van hypotheek op de onroerende zaken in eigendom bij Terra;
- . Eerste pandrecht op alle zaken, waardepapieren en effecten die de financier, of een derde voor haar uit welken hoofde ook, van of voor Terra onder zich heeft of krijgt, aandelen in verzameldepots als bedoeld in de Wet giraal effectenverkeer die de financier onder haar beheer heeft of krijgt, en alle bestaande en toekomstige vorderingen van Terra op de financier uit welke hoofde ook.
- . Een negatieve verklaring met belofte betreffende de activa van Terra welke niet zonder voorafgaande en uitdrukkelijke toestemming van de financier geheel of gedeeltelijk mogen worden vervreemd, ten behoeve van derden belast, noch het aangaan van een verbintenis jegens derden tot vervreemden of belasten.

Lening 2 is een rentevastlening voor een bedrag van € 6,0 miljoen met een vaste rente van 2,00% per jaar. Deze rentevastlening loopt tot uiterlijk 1 april 2025. De rentevastperiode bedraagt 60 maanden.

Voor deze lening zijn de volgende zekerheden verstrekt:

- . recht van eerste hypotheek voor de hoofdsom, vermeerderd met 40% voor rente en kosten, op de onroerend zaken in eigendom bij Terra, met uitzondering van de onroerende zaken die bij lening 1 in hypotheek zijn gegeven;
- . verstrekking tot zekerheid van het pandrecht op de roerende zaken die behoren tot de in onderpand gegeven onroerende zaken;
- . afgifte van een complete joint- en mede-aansprakelijkheidsovereenkomst en een negatieve pledge / pari passu en cross default verklaring.

Lening 3 is een rentevastlening voor een bedrag van € 3,5 miljoen met een vaste rente van 0,93% per jaar. Deze rentevastlening loopt tot uiterlijk 1 september 2028. De rentevastperiode bedraagt 48 maanden.

Lening 4 is een rentevastlening voor een bedrag van € 6,5 miljoen met een vaste rente van 1,12% per jaar. Deze rentevastlening loopt tot uiterlijk 1 september 2028. De rentevastperiode bedraagt 96 maanden.

Voor lening 3 en 4 zijn de volgende zekerheden verstrekt:

Reeds gevestigde zekerheden:

- . een hypotheek van € 18.950.000 op schoolgebouw, 1e in rang, gelegen aan: Huizingsbrinkweg 8 en 9 te Emmen, Werkorst 56 en 58 te Meppel en Vredeveldsweg 55 te Assen;
- . een negatieve pledge / pari passu en cross default verklaring van Stichting AOC Terra.

2.4	Kortlopende schulden	31-12-2021	31-12-2020
		€	€
2.4.1	Schulden aan groepsmaatschappijen	15.744	310.024
2.4.2	Kredietinstellingen	1.360.008	1.429.242
2.4.3	Crediteuren	998.041	1.880.643
2.4.4	Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.235.418	1.870.647
2.4.8	Schulden terzake van pensioenen	598.869	546.338
2.4.9	Overige kortlopende schulden	26.391	0
2.4.10	Overlopende passiva	5.225.795	6.068.703
	Kortlopende schulden	10.460.267	12.105.597

	Uitsplitsing Belastingen en premies sociale verzekeringen	31-12-2021	31-12-2020
		€	€
2.4.7.1	Loonheffing	1.374.791	1.328.659
2.4.7.2	Omzetbelasting	290.821	8.474
2.4.7.3	Premies sociale verzekeringen	569.805	533.514
	Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.235.418	1.870.647

	Uitsplitsing overlopende passiva	31-12-2021	31-12-2020
		€	€
2.4.10.2	Vooruitontvangen subsidies OCW/EZ geoormerkt	328.841	420.022
	Vooruitontvangen subsidies OCW/EZ niet-geoormerkt	1.924.703	2.509.845
2.4.10.4	Vooruitontvangen termijnen	95.454	80.165
2.4.10.5	Vakantiegeld en vakantiedagen	1.342.804	1.377.388
2.4.10.6	Accountants- en administratiekosten	21.320	0
2.4.10.7	Te betalen interest	0	96
2.4.10.8	Overige overlopende passiva	1.512.674	1.681.187
	Overlopende passiva	5.225.795	6.068.703

De kortlopende schulden zijn ten opzichte van 2020 afgenomen met € 1,6 miljoen.

De schulden aan groepsmaatschappijen zijn lager dan 2020. Het gaat hierbij om saldering van schulden van de verschillende stichtingen die vallen onder Onderwijsgroep Noord. Dit verschilt per jaar (zie ook paragraaf 1.5.3).

Onder de kredietinstellingen zijn de aflossingsverplichtingen voor het komende jaar opgenomen.

Het crediteurensaldo is lager ten opzichte van 2020. Het saldo is afhankelijk van het moment van factureren en betalen en verschilt per jaar.

De belastingen en sociale premies en schulden terzake van pensioenen zijn hoger. Dit wordt veroorzaakt door een nog af te dragen BTW positie.

De overlopende passiva zijn per saldo afgenomen € 843.000 ten opzichte van 2020.

De vooruitontvangen subsidies van OCW/EZ zijn per saldo afgenomen met € 676.000. Hierbij zijn de geoormerkte subsidies afgenomen met € 91.000 en de niet-geoormerkte subsidies € 585.000. De afname van de geoormerkte subsidies wordt veroorzaakt doordat in 2021 meer beschikkingen zijn afgerond dan opgestart. Dit is tevens onderdeel van de toelichting in Model G. De niet-geoormerkte subsidies kennen een afloop als gevolg van de vrijval van saldi voor Minimagezinnen, Prestatiesubsidie VSV en de kwaliteitsagenda MBO.

Het bedrag van de vooruitontvangen termijnen is hoger dan in 2020. Er is geen sprake meer van leerlingen die de bijdrage voor een device voor de komende vier jaar in één keer hebben betaald, omdat de devices met ingang van het schooljaar 2020-2021 niet meer via Terra worden verstrekt. Van het reeds ontvangen bedrag in voorgaande jaren wordt jaarlijks een vierde deel ten gunste van het resultaat geboekt.

Het bedrag van de accountantskosten betreft de nog te verwachten accountantskosten voor de jaarrekeningcontrole 2021.

De overige overlopende passiva zijn afgenomen met € 169.000 ten opzichte van ultimo 2020. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de afloop van een aantal vooruitontvangen subsidies van projecten.

Alle kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

Financiële instrumenten

Algemeen

Terra maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van financiële instrumenten die Terra blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen, zoals vorderingen en schulden. Terra handelt niet in deze financiële instrumenten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan Terra verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren betreffen vorderingen op subsidieverstrekkers en vorderingen op overige debiteuren. Het kredietrisico inzake deze vorderingen is beperkt.

Renterisico

Terra heeft bij de ABN AMRO Bank een langlopende schuld van € 16,2 miljoen met een variabele rente die afhankelijk is van de 1-maands Euribor. De hoofdsom van de langlopende schuld was aanvankelijk € 16,2 miljoen maar is ultimo 2021 € 2,6 miljoen. Hier loopt Terra een renterisico.

Binnen Terra zijn ook leningen met een vaste rente voor de gehele looptijd met een huidige omvang van € 13,5 miljoen. Hierbij is het renterisico beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd.

Lening ABN AMRO Bank

20-jarige roll-over lening ad € 16,2 miljoen

Stand van de lening per 31 december 2021 is € 2,6 miljoen

De einddatum van de lening is 2 november 2025

Rente op basis van 1-maands Euribor met een opslag van 0,55

Leningen ING Bank

10-jarige rentevastlening ad € 6,0 miljoen.

De rentevastperiode bedraagt 60 maanden.

Stand van de lening per 31 december 2021 is € 4 miljoen

De einddatum van de lening is 1 april 2025

Vaste rente van 2,0% per jaar

8-jarige rentevastlening ad € 3,5 miljoen.

De rentevastperiode bedraagt 48 maanden.

Stand van de lening per 31 december 2021 is € 3,3 miljoen

De einddatum van de lening is 1 september 2028

Vaste rente van 0,93% per jaar

8-jarige rentevastlening ad € 6,5 miljoen.

De rentevastperiode bedraagt 96 maanden.

Stand van de lening per 31 december 2021 is € 6,2 miljoen

De einddatum van de lening is 1 september 2028

Vaste rente van 1,12% per jaar

Liquiditeitsrisico

Terra bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het management ziet erop toe dat voor Terra steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen en dat tevens voldoende financiële ruimte onder de beschikbare faciliteiten beschikbaar blijft om steeds binnen de gestelde lening convenanten te blijven.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

**G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule
(Regeling ROS art.13,lid 2 sub a en EL&I regelingen betrekking hebbend op de EL&I subsidies)**

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar cf de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
Voorziening leermiddelen minimagazinnen 2017-2018	849843-1	22-8-2017	ja
Voorziening leermiddelen minimagazinnen 2018-2019	926431-2	21-8-2018	ja
Voorziening leermiddelen minimagezinnen	1003930	20-9-2019	ja
Inhaal en ondersteuningsprogramma MBO T1	IOP-31108	2-7-2020	ja
Inhaal en ondersteuningsprogramma VO T1	IOP-31108	10-7-2020	ja
Subsidie voor studieverlof	1091390	1-9-2020	ja
Voorziening leermiddelen minimagazinnen 2020	1088102-1	20-9-2020	ja
Subsidie voor studieverlof BVE	1090408	22-9-2020	ja
Subsidie voor studieverlof BVE	1094125	20-10-2020	ja
Subsidie voor studieverlof	1094154	1-11-2020	ja
Subsidie voor studieverlof	1101973	1-12-2020	ja
Subsidie voor studieverlof BVE	1101923	21-12-2020	ja
Extra begeleiding en nazorg MBO 2021/2022	EBEN21045	31-3-2021	nee
Extra hulp voor de klas eerste tijdvak	EHK20151	30-3-2021	ja
Inhaal en ondersteuningsprogramma VO T4	IOP4-31108-	9-6-2021	ja
Inhaal en ondersteuningsprogramma MBO T4	IOP4-31108-	9-6-2021	ja
Subsidie voor studieverlof	1164904-01	20-8-2021	nee
Subsidie voor studieverlof	1164905-01	20-8-2021	nee
Extra hulp voor de klas tweede tijdvak	EHK21084	5-8-2021	ja
Subsidie voor studieverlof	1176874-01	21-9-2021	nee
Subsidie voor studieverlof	1177121-01	21-9-2021	nee
Inhaal en ondersteuningsprogramma VO T2	IOP2-31108-	16-10-2021	ja

**G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule
(Regeling ROS art.13,lid 2 sub b en EL&I regelingen betrekking hebbend op de EL&I subsidies)**

G2-A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van toewijzing	Ontvangen t/m 2020	Totaal subsidiabele kosten t/m 2020	Saldo per 1-1-2021	Ontvangen in 2021	Subsidiabele kosten in 2021	Te verrekenen per 31-12-2021
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

G2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van toewijzing	Ontvangen t/m 2020	Totaal subsidiabele kosten t/m 2020	Saldo per 1-1-2021	Ontvangen in 2021	Subsidiabele kosten in 2021	Saldo per 31-12-2021
Doorstr.progr.MBO-HBO	DHBO19031	30-10-2018	194.960	194.960	5.808	189.152	0	13.068	176.084
			194.960	194.960	5.808	189.152	0	13.068	176.084

Toelichting op de staat van baten en lasten

3.1	Rijksbijdragen	2021 €	Begroting 2021 €	2020 €
3.1.1	Rijksbijdragen OCW	53.011.468	50.170.756	52.139.441
3.1.1	Rijksbijdragen EZ	0	0	0
	Rijksbijdragen OCW/EZ	<u>53.011.468</u>	<u>50.170.756</u>	<u>52.139.441</u>
3.1.2	Overige subsidies OCW	7.712.019	4.824.653	6.138.326
3.1.2	Overige subsidies EZ	<u>2.922.072</u>	<u>2.717.214</u>	<u>5.690.737</u>
	Overige subsidies OCW/EZ	<u>10.634.092</u>	<u>7.541.867</u>	<u>11.829.064</u>
	Rijksbijdragen	<u><u>63.645.559</u></u>	<u><u>57.712.623</u></u>	<u><u>63.968.505</u></u>
	Specificatie overige subsidies OCW			
3.1.2.1.1	Geormerkte subsidies	1.085.437	3.254.534	906.024
3.1.2.2.1	Niet-geormerkte subsidies	<u>6.626.582</u>	<u>1.570.119</u>	<u>5.232.302</u>
	Overige subsidies OCW	7.712.019	4.824.653	6.138.327
	Specificatie overige subsidies EZ			
3.1.3.2	Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	<u>2.922.072</u>	<u>2.717.214</u>	<u>5.690.737</u>
	Inkomensoverdracht van rijksbijdragen	2.922.072	2.717.214	5.690.737

De totale rijksbijdragen zijn met € 323.000 gedaald ten opzichte van 2020. De lumpsum bekostiging is ten opzichte van 2020 met € 872.000 gestegen, dit wordt onder andere veroorzaakt doordat een deel van de prestatiebox in 2021 via de lumpsum is ontvangen.

Ook de overige subsidies OCW zijn met € 1,6 miljoen gestegen. In 2021 zijn gelden ontvangen van het NPO programma voor vo en mbo. Hier tegenover staat een afname van de ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV van € 2,8 miljoen. In 2020 was sprake van een vrijval van balanssaldi van de samenwerkingsverbanden, wat tot een extra opbrengst heeft geleid.

Ten opzichte van de begroting is € 5,9 miljoen meer rijksbijdrage ontvangen dan begroot. Dit komt onder andere door Extra hulp in de klas, inhaal programma Covid en NPO middelen die niet waren begroot. Tevens is de Rijksbijdrage OCW gestegen.

3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	2021 €	Begroting 2021 €	2020 €
3.2.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	<u>393.339</u>	<u>196.943</u>	<u>543.813</u>
	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	<u><u>393.339</u></u>	<u><u>196.943</u></u>	<u><u>543.813</u></u>
3.2.2.2	Overige gemeentelijke en GR-bijdragen en -subsidies	103.582	12.563	96.225
3.2.2.3	Overige overheden	<u>289.758</u>	<u>184.380</u>	<u>447.588</u>
	Totaal overige overheidsbijdragen en -subsidies	393.339	196.943	543.813

De overige overheidsbijdragen en -subsidies vallen € 150.000 lager uit dan in 2020. In 2021 was er een lagere vrijval uit projecten dan in 2021. Tevens zijn er in 2021 minder materiele project kosten gemaakt dan in 2020.

De overige overheidsbijdragen en -subsidies zijn € 196.000 hoger dan begroot. De vrijval van projecten was niet begroot. De kosten van deze projecten zaten ook niet in de begroting.

3.3	College-, cursus-, les- en examengelden	2021	Begroting 2021	2020
		€	€	€
3.3.2	Cursusgelden sector MBO	<u>64.174</u>	<u>106.000</u>	<u>119.786</u>
	College-, cursus-, les- en examengelden	<u>64.174</u>	<u>106.000</u>	<u>119.786</u>

De ontvangen cursusgelden worden afgedragen aan het Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap. Deze afdracht wordt verantwoordt onder de overige lasten. Het gaat hierbij om het wettelijk cursusgeld voor BBL-leerlingen van 18 jaar en ouder. De ontvangsten in 2021 zijn lager dan begroot door een eenmalige halvering van de studiekosten.

3.4	Baten werk in opdracht van derden	2021	Begroting 2021	2020
		€	€	€
3.4.1	Contractonderwijs excl. inburgering	<u>1.278.381</u>	<u>1.563.515</u>	<u>1.484.747</u>
	Baten in opdracht van derden	<u>1.278.381</u>	<u>1.563.515</u>	<u>1.484.747</u>

De baten uit de marktactiviteiten van Terra zijn vallen € 206.000 lager uit dan in 2020 en zijn € 285.000 lager dan begroot. Een groot deel van de scholing vindt plaats in de wintermaanden. Als gevolg van de coronamaatregelen hebben in 2021 niet alle activiteiten kunnen plaatsvinden, wat heeft geleid tot een lagere omzet.

3.5	Overige baten	2021	Begroting 2021	2020
		€	€	€
3.5.1	Verhuur	<u>115.366</u>	<u>116.516</u>	<u>99.337</u>
3.5.2	Detachering personeel	<u>345.043</u>	<u>457.891</u>	<u>508.844</u>
3.5.3	Schenking	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>3</u>
3.5.5	Ouder-, deelnemer-, studentenbijdragen	<u>596.019</u>	<u>1.190.237</u>	<u>742.707</u>
3.5.6	Overige	<u>1.567.575</u>	<u>805.830</u>	<u>484.701</u>
	Overige baten	<u>2.624.003</u>	<u>2.570.474</u>	<u>1.835.592</u>

De overige baten zijn € 788.000 hoger uitgevallen dan in 2020. Dit wordt veroorzaakt door de verkoop van het onroerend goed aan de Noordbargerstraat in Emmen. Hiertegenover staan lagere detacheringsofbrengsten en lagere ouder-, deelnemer- en studentenbijdragen.

Ten opzichte van de begroting zijn de overige baten € 54.000 hoger. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een boekwinst op de verkoop van het onroerend goed aan de Noordbargerstraat in Emmen. Daar tegenover zijn de inkomsten vanuit de ouder-, deelnemer- en studentenbijdragen lager dan begroot. De oorzaak hiervan ligt in de lagere bijdragen voor excursies, die als gevolg van corona niet zijn doorgegaan.

4.1	Personeelslasten	2021	Begroting 2021	2020
		€	€	€
4.1.1	Lonen en salarissen	40.380.903	39.115.971	38.222.612
4.1.2	Overige personele lasten	5.214.202	4.485.495	4.731.864
4.1.3	Af: uitkeringen	<u>233.326</u>	<u>175.000</u>	<u>270.144</u>
	Personeelslasten	<u>45.361.780</u>	<u>43.426.466</u>	<u>42.684.332</u>

		2021	Begroting 2021	2020
		€	€	€
	Uitsplitsing lonen en salarissen			
4.1.1.1	Bruto lonen en salarissen	30.597.855	29.979.701	29.304.398
4.1.1.2	Sociale lasten	4.520.755	4.203.613	4.248.847
4.1.1.3	Pensioenpremies	<u>5.262.293</u>	<u>4.932.658</u>	<u>4.669.366</u>
	Lonen en salarissen	40.380.903	39.115.971	38.222.612

		2021	Begroting 2021	2020
		€	€	€
	Uitsplitsing overige personele lasten			
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	946.658	563.000	853.770
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	3.739.160	3.295.803	3.385.921
4.1.2.3	Overige	<u>528.385</u>	<u>626.692</u>	<u>492.174</u>
	Overige personele lasten	5.214.202	4.485.495	4.731.864

Gemiddeld aantal personeelsleden (in fte's)

	2021	2020
Onderwijsgevend personeel	394,7	386,1
Directie en Onderwijsondersteunend personeel	<u>139,2</u>	<u>134,5</u>
Totaal (exclusief inhuur)	<u>533,8</u>	<u>520,6</u>

Er is geen sprake van medewerkers buiten Nederland.

De personeelslasten zijn, in totaal, € 2,7 miljoen hoger dan in 2020.

De bruto lonen en salarissen van het personeel met een aanstelling bij Terra zijn met € 2,2 miljoen toegenomen. Verder is sprake van een verhoging van de sociale lasten met € 272.000 en de pensioenpremies met € 593.000. Door de gelden die ontvangen zijn van het NPO is meer uitgegeven aan personeel. Ook is er per 1-7-2021 een CAO stijging geweest, samen met een eenmalige uitkering voor alle medewerkers.

De overige personele lasten zijn € 482.000 hoger dan in 2020. Onderstaand zijn de grootste verschillen toegelicht.

De dotaties personele voorzieningen zijn € 143.000 hoger dan in 2020. Het totaal van de dotaties personele voorzieningen is minus de vrijval.

De kosten van inhuur van personeel valt € 397.000 hoger uit dan in 2020.

De personeelslasten zijn € 1,3 miljoen hoger dan begroot.

Deze afwijkingen hebben vooral te maken met de inzet van NPO gelden. Ook is sprake van een loonsverhoging vanuit de CAO. Daarnaast is de begrote taakstelling niet volledig ingevuld en is de begroting voor uitgaven voor het traject Terra op Groen volledig hier begroot, terwijl de uitgaven hier deels terecht zijn gekomen (en deels onder andere kostencategorieën).

De overige personele lasten zijn € 729.000 hoger dan begroot.

De dotaties personele voorzieningen zijn € 384.000 hoger dan begroot. Met name de dotaties aan de voorziening wachtgeld en langdurig zieken vielen hoger uit dan was voorzien. Hier staat een vrijval tegenover van de voorziening voor seniorenverlof en ambtsjubilea. Verder zijn de overige personele lasten hoger dan begroot als gevolg van meer inhuur van externen. Voornamelijk binnen het mbo is meer personeel ingehuurd dan begroot als gevolg van de omkanteling binnen het mbo.

Wet Normering Topinkomens

De tabel met toelichting is opgenomen na de toelichting op de staat van baten en lasten.

4.2	Afschrijvingen	2021 €	Begroting 2021 €	2020 €
4.2.2	Materiële vaste activa	4.141.929	4.042.321	3.541.081
	Toerekening investeringssubsidies	-119.323	-101.200	-147.084
	Waardeverminderingen materiële vaste activa	0		0
	Afschrijvingen	<u>4.022.606</u>	<u>3.941.121</u>	<u>3.393.998</u>

De afschrijving op de materiële vaste activa vallen in 2021 hoger uit dan in 2020. In 2020 is de nieuwbouw in Emmen en Meppel gedurende het jaar geactiveerd. In 2021 is derhalve een volledig jaar aan afschrijvingslasten opgenomen voor de nieuwbouw in Emmen en Meppel.

4.3	Huisvestingslasten	2021 €	Begroting 2021 €	2020 €
4.3.1	Huur	676.517	768.435	1.167.791
4.3.2	Verzekeringen	178.800	154.500	86.689
4.3.3	Onderhoud	1.474.983	828.990	783.451
4.3.4	Energie en water	1.160.946	978.493	954.778
4.3.5	Schoonmaakkosten	867.007	860.542	844.123
4.3.6	Belastingen en heffingen	536.084	422.293	448.682
4.3.8	Overige	75.679	77.500	83.533
	Huisvestingslasten	<u>4.970.015</u>	<u>4.090.753</u>	<u>4.369.047</u>

De huisvestingslasten zijn € 601.000 hoger dan in 2020. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere kosten aan onderhoud en kosten voor energie. Daarentegen zijn de kosten van huur gedaald ten opzichte van 2020.

Ten opzichte van de begroting zijn de huisvestingslasten € 879.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door kosten voor groot onderhoud, welke circa € 646.000 hoger zijn dan begroot. Reden hiervoor is dat er meer kosten zijn gemaakt als gevolg van storingen en herstelwerkzaamheden en er een overschrijding is op het MJOP. Tevens zijn er kosten met betrekking tot de verkoop van grond gemaakt die niet begroot zijn. Ook vallen, als gevolg van de stijgende energie- en gasprijzen, de kosten hiervoor circa € 182.000 hoger uit dan begroot. De kosten voor belastingen en heffingen zijn € 114.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat een aantal gebouwen langer in bezit waren dan verwacht, in de begroting was derhalve rekening gehouden met lagere kosten voor belastingen.

4.4	Overige lasten	2021 €	Begroting 2021 €	2020 €
4.4.1	Administratie- en beheerslasten	8.152.321	7.708.464	8.348.705
4.4.2	Inventaris, apparatuur	398.078	350.100	548.909
	Leer- en hulpmiddelen	4.794.457	4.146.386	6.138.638
4.4.3	Dotatie overige voorzieningen	59.806	38.300	51.074
4.4.4	Overige	74.913	113.300	83.328
	Overige lasten	13.479.575	12.356.550	15.170.654

De overige lasten vallen € 1,7 miljoen lager uit dan in 2020. De administratie- en beheerslasten zijn € 196.000 lager als gevolg van lagere kosten voor de dienstverlening OD. De kosten voor inventaris en apparatuur zijn € 151.000 lager dan in 2020. In 2020 was een waardevermindering van de inventaris dat extra kosten met zich meebracht. De kosten voor leer- en hulpmiddelen zijn € 1,3 miljoen lager ten opzichte van 2020. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door lagere materiële projectkosten. Daarnaast zijn de kosten voor uitbesteed onderwijs in 2021 ook gedaald.

Ten opzichte van de begroting vallen de overige lasten € 1,1 miljoen hoger uit. Dit wordt veroorzaakt door een aantal zaken. De administratie- en beheerslasten zijn € 444.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door hogere kosten voor P.R. activiteiten, kosten externe adviseurs en hogere kosten van de dienstverlening OD. De kosten voor inventaris, apparatuur en leermiddelen zijn circa € 696.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door materiële kosten van projecten. Tegenover deze kosten staan ook baten van de projecten. Daarnaast zijn de kosten van onderwijsinnovatie hoger dan begroot, als gevolg van de bestuurlijke agenda. Deze was niet volledig begroot. Tegenover de gestegen kosten zijn de kosten van excursies lager uitgevallen, aangezien door de coronacrisis veel excursies niet hebben kunnen plaatsvinden.

	Onafhankelijke accountant	2021 €	2020 €
4.4.1.1	Honorarium inzake het onderzoek van de jaarrekening	37.104	53.660
4.4.1.2	Honorarium inzake andere controleopdrachten	0	7.139
	Accountanthonoraria	37.104	60.799

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij de stichting en de in de consolidatie betrokken maatschappijen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2021, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

5	Financiële baten en lasten	2021 €	Begroting 2021 €	2020 €
5.1	Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	7.289	0	0
	Financiële baten	7.289	0	0
5.5	Rentelasten en soortgelijke kosten	-176.258	-169.000	-314.607
5.6	Ineffectiviteit derivaten	0	0	55.665
	Financiële lasten	-176.258	-169.000	-258.942
	Financiële baten en lasten	-168.969	-169.000	-258.942

Het totaal van de leningen nemen jaarlijks af met het bedrag van de aflossing; de rentelasten nemen daardoor ook af ten opzichte van 2020. Het saldo van de financiële baten en lasten ligt in lijn met de begroting.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Huren

De huurverplichtingen voor 2022 bedragen € 581.000. De huurverplichtingen met een looptijd van één tot vijf jaar bedragen € 895.000 en de verplichtingen met een looptijd langer dan vijf jaar bedragen € 148.000.

Investeringsverplichtingen

De geldelijke verplichtingen voor investeringen bedragen ultimo 2021 € 68.000. Een bedrag van € 45.000 heeft betrekking op investeringen in gebouwen. Het restant betreft investeringen in inventaris.

Overige verplichtingen

Naast huur en investeringsverplichtingen is sprake van contractuele verplichtingen naar derden voor leveringen en diensten. Het betreft hier onder andere energie, schoonmaak, verzekeringen, schoolboeken, kantoorartikelen, computerapparatuur, multifunctionals en uitzendkrachten. Deze contracten zijn Europees aanbesteed voor zover de omvang van deze contracten de geldende grensbedragen te boven gaan.

Europese aanbestedingen

Onderstaand een overzicht van het jaarbedrag van met derden aangegane verplichtingen naar aanleiding van Europese aanbestedingen:

Contractant	Goed of dienst	Einddatum contract	Totale verplichting	Verplichting	Verplichting	Verplichting
				< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
Bossers & Cnossen	Computers	1-jun-23	P.M.	P.M.	P.M.	-
Verzuimweg	Arbo diensten	1-feb-23	P.M.	P.M.	P.M.	-
Visschedijk	Catering	31-jul-24	P.M.	P.M.	P.M.	-
Iddink	Schoolboeken	1-aug-23	P.M.	P.M.	P.M.	-
E.ON via Hellemans Consultancy BV	Elektriciteit	1-jan-26	P.M.	P.M.	P.M.	-
Eneco via Hellemans Consultancy BV	Gas	1-jan-26	P.M.	P.M.	P.M.	-
Randstad	Inhuur uitzendkrachten	1-aug-23	P.M.	P.M.	P.M.	-
Hanos	Kantine inkopen	1-okt-22	P.M.	P.M.	P.M.	-
Heutink	Kantoorartikelen	1-jan-22	P.M.	P.M.	P.M.	-
NNRD	Afval en reinigingsdiensten	1-feb-22	P.M.	P.M.	P.M.	-
PCI	Multifunctionals	1-feb-27	95.789	19.158	76.631	-
Afier	Accountantsdienstverlening	31-dec-23	69.672	34.836	34.836	-
Strukton Terra	Grootonderhoudgebouwen	15-mei-29	10.329.217	1.377.229	5.508.916	3.443.073
Asito	Schoonmaak	1-mei-26	P.M.	P.M.	P.M.	-
Intermont Assuradeuren B.V	Verzekeringen gebouwen	1-jan-22	P.M.	P.M.	P.M.	-
Limited	WA verzekering	1-jan-22	P.M.	P.M.	P.M.	-
Wind Design & Build	Onderhoud	31-mei-35	1.719.000	127.333	509.332	1.082.334
Wind Design & Build	Onderhoud	1-aug-35	326.700	24.200	96.800	205.700

Daar waar P.M. is opgenomen betreft het in alle gevallen raamovereenkomsten waarbij geen vaste afname verplichtingen zijn aangegaan.

Alle bedragen zijn indicatief en exclusief BTW en gebaseerd op het boekjaar 2022 of ander relevant jaar.

Garanties

Stichting AOC Terra heeft een verplichting jegens het Waarborgfonds BVE waarbij sprake is van een latente claim van 2% van de jaarlijkse rijksbijdrage. In het geval het Waarborgfonds BVE niet aan haar verplichtingen kan voldoen, kan de Stichting AOC Terra worden aangesproken tot het maximum van deze claim.

Hoofdelijke aansprakelijkheid

Statutair is bepaald dat Stichting AOC Terra t/m 31-12-2021 hoofdelijk aansprakelijk is voor schulden van alle tot de Stichting Onderwijsgroep Noord behorende instellingen.

Gerechtelijke procedures

Er is op dit moment geen sprake van gerechtelijke procedures.

Vordering op het Ministerie van Economische Zaken

Terra heeft een vordering van € 178.056 op het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie wegens in mei 1992 betaald vakantiegeld over de maanden juni en juli 1991 en de in 1996 betaalde IZK/IBIZA april tot en met december 1995.

De vordering op het Ministerie van Economische Zaken betreft de periode van declaratiebekostiging. Deze vordering wordt verrekend indien Stichting AOC Terra ophoudt te bestaan. Dit betreft een in de praktijk niet invorderbare vordering, tenzij op een moment daadwerkelijk de school wordt opgeheven. Om die reden is in 2007 besloten de vordering op het ministerie af te boeken en op te nemen als een niet in de balans opgenomen activum.

Fiscale eenheid

Stichting AOC Terra vormt met Stichting Onderwijsgroep Noord, Stichting rsg de Borgen en Stichting Dollard College (met Dollard College tot 1-1-2022) een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. Op grond van de Invorderingswet zijn de individuele stichtingen ieder hoofdelijk aansprakelijk voor ter zake door de combinatie verschuldigde belasting.

Regeling Duurzame Inzetbaarheid

De regeling duurzame inzetbaarheid is bedoeld om werknemers in de gelegenheid te stellen afspraken te maken die hen helpen om ook op langere termijn het werk goed, gezond en met plezier te blijven doen. Eigen verantwoordelijkheid en keuze van de werknemer staan daarbij voorop.

De werknemer heeft recht op een persoonlijk (basis)budget van 50 uur ten behoeve van zijn duurzame inzetbaarheid. Indien de werknemer gebruik maakt van seniorenverlof dan wel van één van de overgangsregelingen, dan vervalt het recht op het persoonlijk budget. Aangezien deze uren niet kunnen worden gespaard is ultimo boekjaar geen sprake van een saldo te waarden verlofuren.

WNT-verantwoording 2021 Stichting AOC Terra

Per 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting Agrarisch Opleidingscentrum Terra. Het voor Stichting Agrarisch Opleidingscentrum Terra toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 gebaseerd op basis van het WNT-maximum voor het onderwijs, klasse E (6-3-4) .
Het bezoldigingsmaximum in 2021 voor Stichting Agrarisch Opleidingscentrum Terra is € 177.000.

De leden van het College van Bestuur en van de Raad van Toezicht zijn bestuurder respectievelijk toezichthouder van Onderwijsgroep Noord als geheel. Hieronder vallen de WNT-entiteiten Stichting Agrarisch Opleidingscentrum Terra, Stichting rsg de Borgen en Stichting Dollard College. Op grond van de uitkomst van een bezwaarprocedure die Onderwijsgroep Noord tegen het Ministerie van OC&W was aangegaan, wordt de toepasselijke WNT-bezoldigingsklasse per 2020 niet op basis van de volledige groep vastgesteld maar per WNT-entiteit. De tijdsverdeling van de bestuurders en toezichthouders is op basis van het driejaarsgemiddelde van de bekostiging toegerekend aan de hiervoor genoemde WNT-entiteiten.

Op grond hiervan hebben de leden van het College van Bestuur een individueel WNT-maximum, gebaseerd op de volgende verdeling:

Stichting	rsg de Borgen	Dollard College	Terra	Totaal
Tijdsbesteding bestuurders en toezichthouders	21%	22%	57%	100%
WNT-klasse WNT-entiteit	D	D	E	
Max. bezoldiging CvB in klasse	€ 163.000	€ 163.000	€ 177.000	
Max. bezoldiging CvB in klasse naar rato	€ 34.230	€ 35.860	€ 100.890	€ 170.980

De heer Wennink, lid van het College van Bestuur, maakt op dit moment gebruik van het overgangsrecht. Met hem zijn afspraken gemaakt om voor 1 januari 2023 af te bouwen naar het individuele normbedrag.
In verband met zijn afwezigheid wordt hij per september 2021 tijdelijk vervangen door de heer Nix.

De heer Oostland is per 1 december 2021 uit dienst getreden.

De binnen de organisatie geïdentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij meerdere WNT-plichtige instellingen als leidinggevende topfunctionaris. Naast de hieronder vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Stichting Onderwijsgroep Noord betreft op grond van de WNT een gelieerde instelling. De bezoldiging van de personen bij Stichting Onderwijsgroep Noord die de leidinggevende topfunctionarissen zijn in Stichting Agrarisch Opleidingscentrum Terra, Stichting Dollard College en Stichting rsg de Borgen, is in overeenstemming met de bepalingen van en krachtens de WNT.

¹ Deze cijfers staan voor het aantal toegekende complexiteitspunten:

- het eerste cijfer betreft de gemiddelde totale baten;
- het tweede cijfer betreft het gemiddeld aantal bekostigde leerlingen, deelnemers of studenten;
- het derde cijfer betreft het gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren.

Voor verdere achtergrondinformatie wordt verwezen naar [wetten.nl - Regeling - Regeling normeringtopinkomens OCW-sectoren - BWBR0032452 \(overheid.nl\)](https://wetten.nl - Regeling - Regeling normeringtopinkomens OCW-sectoren - BWBR0032452 (overheid.nl))

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

Gegevens 2021										
bedragen x € 1	G.H. Tamminga		A.G. Wennink		G.H. Daling		T. Vos		M.J. Oostland	
Func tiegegevens ¹	voorzitter CvB		Lid CvB		Regiodirecteur		Regiodirecteur		Regiodirecteur	
Aanvang ² en einde functievervulling in 2021	01/01 - 31/12		01/01 - 31/12		01/01 - 31/12		01/01 - 31/12		01/01 - 30/11	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ³	0,57		0,57		1		1		1	
Dienstbetrekking ⁴	nee		nee		ja		ja		ja	
Bezoldiging⁵										
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	87498		88596		102025		102226		93875	
Beloningen betaalbaar op termijn	13391		13430		21000		21003		16979	
<i>Subtotaal</i>	<i>100889</i>		<i>102016</i>		<i>123025</i>		<i>123229</i>		<i>110854</i>	
Individueel toepasselijke bezoldiging maximum ⁶	100890		100890		177000		177000		162250	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ⁷	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Bezoldiging	100889		102016		123025		123229		110854	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ⁸	N.v.t.	N.v.t.	1126	Afbouw regeling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ⁹	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	

7

Gegevens 2020 ¹					
bedragen x € 1	G.H. Tamminga	A.G. Wennink	G.H. Daling	T. Vos	M.J. Oostland
Functiegegevens ²	Voorzitter CvB	Lid CvB	Regiodirecteur	Regiodirecteur	Regiodirecteur
Aanvangen einde functievervulling in 2020	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	0,57	0,57	1	1	1
Dienstbetrekking? ⁸	nee	nee	ja	ja	ja
Bezoldiging ⁹					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	84758	88419	98009	98218	97551
Beloningen betaalbaar op termijn	12140	12286	16100	16100	16821
<i>Subtotaal</i>	<i>96898</i>	<i>100705</i>	<i>114109</i>	<i>114318</i>	<i>114372</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	96900	96900	170000	170000	170000
Bezoldiging	96898	100705	114109	114318	114372

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Gegevens 2021		
bedragen x € 1		
L.W.F. Nix		
Funcctiegegevens³	Lid CvB a.i.	
Kalenderjaar⁴	2021	2020
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	06/09 – 31/12	N.v.t.
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar ⁵	4	0
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar ⁶	311,19	0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar ⁷	€ 199	€ 193
Maxima op basis van de normbedragen per maand ⁸	€ 61.927	0
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12 ⁹	61927	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief? ¹⁰	ja	
Bezoldiging in de betreffende periode	52514	0
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12 ¹¹	52514	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ¹²	N.v.t.	
Bezoldiging	52514	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ¹³	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens overschuldigde betaling ¹⁴	N.v.t.	

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2021													
bedragen x € 1	T. Wagenaar		E. van Zuidam		M. Krijnsen		R.J. Roffel		C.R.M. Silvius-Voogd		L. de Ruigh		
Functiegegevens²	voorzitter		lid		lid		lid		lid		lid		
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 - 31/12		01/01 - 31/12		01/01 - 31/12		01/01 - 31/12		01/01 - 31/12		01/01 - 31/12		
Bezoldiging													
Bezoldiging ³	10031		6491		6491		6491		6491		6491		
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ⁴	15134		10089		10089		10089		10089		10089		
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ⁵	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		
Bezoldiging	10031		6491		6491		6491		6491		6491		
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ⁶	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ⁷	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		
Gegevens 2020⁸													
bedragen x € 1	T. Wagenaar		E. van Zuidam		M. Krijnsen		R.J. Roffel		C.R.M. Silvius-Voogd		L. de Ruigh		
Functiegegevens²	voorzitter		lid		lid		lid		lid		lid		
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 - 31/12		01/01 - 31/12		01/01 - 31/12		01/01 - 31/12		01/01 - 31/12		01/01 - 31/12		
Bezoldiging													
Bezoldiging ³	10833		6755		6755		6755		6755		6755		
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ⁴	14535		9690		9690		9690		9690		9690		

1d. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder
Niet van toepassing.

1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700

Gegevens 2021			
bedragen x C 1	G.H. Tamminga, voorzitter CvB		A.G. Wennink, lid CvB
Bezoldiging voor de werkzaamheden als topfunctionaris bij Stichting AOC Terra ³	100889		102016
Bezoldiging voor andere werkzaamheden dan die als topfunctionaris bij Stichting AOC Terra	N.v.t.		N.v.t.
Bezoldiging voor de werkzaamheden bij gelieerde rechtspersonen van Stichting AOC Terra ⁴	170978		172889
-/- Dubbeltellingen door doorbelastingen ⁵	100889		102016
Subtotaal	170978		172889
Het voor de WNT-instelling geldende bezoldigingsmaximum dan wel een voor de individuele topfunctionaris toegestane hogere bezoldiging ⁶	170980		172893
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ⁷	N.v.t.		N.v.t.
Totale bezoldiging	170978		172889
Het bedrag van de overschrijding en reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ⁸	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ⁹	N.v.t.		N.v.t.

Gegevens 2020¹⁰		
bedragen x C 1	G.H. Taminga	A.G. Wennink
Bezoldiging voor de werkzaamheden als topfunctionaris bij Stichting AOC Terra ³	96898	100705
Bezoldiging voor andere werkzaamheden dan die als topfunctionaris bij Stichting AOC Terra	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging voor de werkzaamheden bij gelieerde rechtspersonen van Stichting AOC Terra ⁴	167267	173839
-/- Dubbeltellingen door doorbelastingen ⁵	96898	100705
Subtotaal	167267	173839
Het voor de WNT-instelling geldende bezoldigingsmaximum dan wel een voor de individuele topfunctionaris toegestane hogere bezoldiging ⁶	167270	173839
Totale bezoldiging	167267	173839

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging vna meer dan € 1.700 waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is Niet van toepassing.

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is Niet van toepassing.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Gegevens 2021		
bedragen x € 1	M.J. Oostland	
Functiegegevens ¹		
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	Regiodirecteur	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2021	
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband		
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband ²	51284	
Individueel toepasselijk maximum ³	75000	
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband ⁴	51284	
Waarvan betaald in 2021	51284	
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ⁵	N.v.t.	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ⁶	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ⁷	N.v.t.	

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Niet van toepassing.

Gebeurtenissen na balansdatum

In het voorjaar van 2022 heeft het CvB het besluit voorgenomen om de stichting OGN per 1 januari 2024 op te heffen en de ondersteunende diensten bij stichting Aoc Terra, stichting rsg de Borgen en stichting Trivium te organiseren. Definitieve besluitvorming moet nog plaatsvinden. Zie ook de toelichting in het bestuursverslag op pagina 12.

Verbonden Partijen

Naam	Juridische vorm 2021	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen Vermogen	Resultaat jaar 2021	Totale baten jaar 2021	Art. 2:403 BW	Deelname	Consolidatie
				31 december 2021					
				€	€	€	Ja/Nee	%	Ja/Nee
Stichting Onderwijsgroep Noord	stichting	Groningen	4	1.239.468	0	8.494.509	nee	0	nee
Stichting Dollard College	stichting	Groningen	4	7.504.041	1.329.255	26.978.043	nee	0	nee
Stichting rsg de Borgen	stichting	Groningen	4	6.363.934	752.998	25.171.534	nee	0	nee

Naam	Onschrijving doelstelling	Samenstelling Bestuur en directie
Stichting Onderwijsgroep Noord	Onderwijs	mevrouw drs. G.H. Tamminga (Voorzitter College van Bestuur), de heer drs. A.G. Wennink MBA (College van Bestuur) en de heer L.W.F. Nix (College van Bestuur ad interim per 01-09-2021)
Stichting Dollard College	Onderwijs	mevrouw drs. G.H. Tamminga (Voorzitter College van Bestuur), de heer drs. A.G. Wennink MBA (College van Bestuur) en de heer L.W.F. Nix (College van Bestuur ad interim per 01-09-2021)
Stichting rsg de Borgen	Onderwijs	mevrouw drs. G.H. Tamminga (Voorzitter College van Bestuur), de heer drs. A.G. Wennink MBA (College van Bestuur) en de heer L.W.F. Nix (College van Bestuur ad interim per 01-09-2021)

Stichting AOC Terra maakt samen met Stichting Dollard College en Stichting rsg de Borgen deel uit van Onderwijsgroep Noord. Deze zijn verbonden op grond van overwegende zeggenschap en niet op basis van kapitaalbelang.

TERRA

DEEL 3 OVERIGE GEGEVENS

STATUTAIRE WINSTBESTEMMING
CONTROLEVERKLARING VAN DE
ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Statutaire winstbestemming

In de statuten van de stichting is geen artikel opgenomen aangaande de winstbestemming.

Handelsweg 16C
9482 WE Tynaarlo
Postbus 67
9480 AB Vries

T (0592) 53 09 53
info@afier.com
afier.com

KvK 02086462
BTW 8138.33.991.B01
IBAN NL55INGB0669748528

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht van Stichting Agrarisch Opleidingscentrum Terra

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons Oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Agrarisch Opleidingscentrum Terra gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Agrarisch Opleidingscentrum Terra op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de staat van baten en lasten over 2021;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Agrarisch Opleidingscentrum Terra zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

+
auditors

+
onderwijsaccountants

+
mens + maatschappij

Afier

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die o.a. bestaat uit het bestuursverslag en de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf '2.3.1. Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol 2021.

In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voor te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

Afier

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Afier

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Tynaarlo, 23 juni 2022

w.g.

Afier Auditors B.V.
drs. J.H. Kreuze RA/RE